శ్రీ రామాయనమః

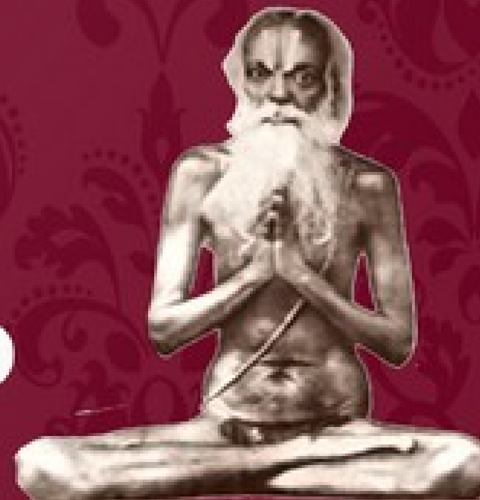
కుమార

(హిత చర్యలు)

విరచితము

శ్రీ ఆంధ్ర వాల్మీకి

వాసుదాస స్వామి

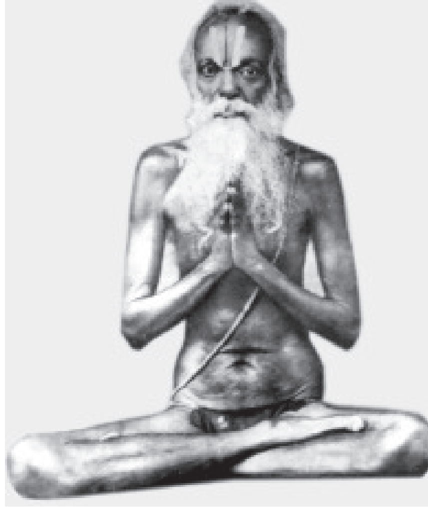

శ్రీరామాయనమః

ఆర్యచరిత్రరత్నావళి
కుమార హితచర్య

వావిలికొలను సుబ్బారాయ
విరచితము

శ్రీశ్రీశ్రీ "ఆంధ్రవాల్మీకి"
శ్రీ వావిలికొలను సుబ్బరావు (వాసుదాస స్వామి)
శ్రీ రామసేవా కుటీరము, వాల్మీకి ఆశ్రమము (శృంగిశైలము),
ఒంటిమిట్ట, కడప జిల్లా.

శ్రీ రామాయనమః

ఆర్యచరిత్రరత్నావళి

కుమార హితచర్య

1

చి॥ రంగన్నను దీ॥ దీ॥ నీ భార్య చి॥ సౌ॥ రుక్మిణమ్మ పేర నేను వ్రాసిన యుత్తరమును జూచి నీవు వ్రాసినయుత్తరమును చదివి చాల సంతోషించితిని. దానిలో నేను వ్రాసిన యుత్తరమును గుమారీ హితచర్య యని పేరు పెట్టి మీ కక్క గారు ప్రకటింప నుద్దేశించి యున్నారని వ్రాసితివి. అది లోకమున కుపయోగపడఁ గలిగిన నాకును సంతోషమే. ఆఁడు పిల్లలు నడచుకొనవలసిన పద్ధతులు మీ పుత్రికకు వ్రాసినట్టు మేము నడచుకొనవలసిన పద్ధతులు నాకు వ్రాసిపంపుఁ డని కోరితివి. నీ కోరిక మంచికోరిక. ఆకోరిక నీవు బాగుపడఁ గలవాఁడవనుటకు సూచనగా నున్నది. మంచికోరిక గలవాఁడు మంచికార్యములే చేయును. భార్యసత్ప్రవర్తనము గలిగియున్నప్పుడు భర్తయును సత్ప్రవర్తనము కలిగి ప్రవర్తించిననే యది సంసారమను పేరఁ బిలువఁదగియుండును. సంసార శకటమును లాగుటకు భార్యాభర్తలు రెండు వృషభములు. రెండును సమానముగ లాగిననే బండి సురక్షితమై సాగునుగాని, యే యెద్దు దుష్టమైనను ఈడిగిలఁబడినను బండి గతి యేమి? కాఁబట్టి నీ భార్యకు నేను హితముఁ దెలిపినపుడు నీకును హితము దెలుపుట నీ మేలుకోరునాకుఁ దగినకార్యమే. నేను వ్రాసిన ప్రకారము నీ భార్య నడుచుకొనుచున్నదని వ్రాసితివి. సంతోషము. అట్టులే నీకు వ్రాసిన ప్రకారము నీవు నడుచుకొనుటకుఁ జాలినంత యోపికయు బుద్ధిస్థైర్యము వివేకము నీకు నొసఁగునుగాక ! యని దైవమును బ్రార్థించుచున్నాను.

నీ వీవయస్సునకు రాకముందుఁ జిన్నవయస్సున నుండితిని కదా. అప్పుడున్నదేహమే యిప్పు డభివృద్ధియై యున్నది. ఇంకను అగుచున్నది యని తెలియును గదా. అప్పుడు నీయందే సుగుణములు దుర్గుణము లుండెనో వానిని నీవు మార్చుకొనకుండిన నిప్పటికి నవి నీయం దుండవలయుననుట స్వభావమే కదా. కాఁబట్టి యిప్పటి నీ స్థితి నీ చిన్నప్పటి స్థితిని బట్టి యున్నదని నీ యిప్పటి స్థితినిబట్టిరాఁబోవు స్థితి యుండున మఱవకుము.

నీవు చిన్నప్పు డుండవలసిన స్థితి నేను నూతనముగఁ గారణాంతరమున వ్రాసిన బాలక హితచర్యఁ జదివి తెలిసికొనుము. దానిలోఁ జెప్పిన నడవడులకు భిన్నముగ నీనడవడులుండిన సవరించుకొనుటకు వెంటనే ప్రారంభింపుము. ఆ పుస్తకము బాలురకుఁ గదా నాకేల యని యశ్రద్ధ చేయకుము. బాలురనఁగా వయస్సునందు మాత్రమే కాక జ్ఞానమునందును చిన్న వాండ్రని యర్థము. ఏండ్లు చాలనుండినను జ్ఞానము లేదేని వారు పిల్లవాండ్రే యని నమ్మును. నాయనా ! పుస్తకమును జదివి బాగున్నదని యావలఁబెట్టినఁ బ్రయోజనము లేదు. అటు జేయుటవలన బాగుపడవు. ఆ ప్రకారము నడచుకొనిననే బాగుపడుదువు. అన్నము తినినఁ గడుపు నిండునా ? అన్నరాశిని బ్రశంసించి నంత మాత్రమునఁ గడుపునిండునా?

నీ భార్యకు వ్రాసిన యుత్తరమును జక్కఁగ గమనించివేని యందు భార్యనడచుకొనవలసిన రీతి వ్రాయ లేదనియుఁ గౌమారమం దుండు స్త్రీ నడచుకొనవలసిన విషయములు మాత్రమే వ్రాసితివనియుఁ దెలియఁగలవు. ఏల? మీకింకను నిషేకముహూర్తము కాలేదు. కనుక నీ వింకను విద్యార్థి దశయందు బ్రహ్మచర్యాశ్రమముననే యున్నావాఁడవు. కనుక నీకును కుమారదశయందుండు వానికిఁ దెలియఁదగిన విషయములే చెప్పెదను. తరువాతి విషయము తరువాతఁ జెప్పెదను.

నీవు బాలక హితచర్య చదివి తూఁగుఁబోతుతనము తిండిపోతుతనము లోనగు దుర్గుణములు మానుకొనక యుండినను, మానుకొన నిష్టము లేకున్నను, నీ వీ యుత్తరమును జదువవలసిన పనిలేదు. దీనిని నీవు చదువు శ్రమము వ్యర్థము కాఁబట్టి యావలఁ బాఱవేయుము. అటుగాక నీ యంతఃకరణ శుద్ధిగా నీయం దాదుర్గుణములు లేవని తోఁచినను గొంచెముగా నుండినను వానిని మాన్పుకొన దృఢప్రయత్నము చేయుచున్నను దీనిని జదువుము.

బాలురకు ముఖ్యముగా నారోగ్యమును గాపాడుకొను విషయము దెలియవలయును గనుక ఆ పద్ధతులు బాలక హితచర్య యందుఁ జెప్పితిని. ఆరోగ్యవంతుఁడే ధనవంతుఁడు. ఆరోగ్యవంతుఁడే సుఖవంతుఁడు. ఆరోగ్యవంతుఁడే భోగి. వాఁడే బలవంతుఁడు. తక్కి న వెన్నియుండినను ఆరోగ్య మొక్క టి లేకుండిన వ్యర్థము. కావున దానిని గాపాడుకొనుట కుపేక్షింపకుము.

నీ వింటియజమానుఁడ వనుకో. వంటవాఁడు నీళ్ళ వాఁడు దొడ్డి యాడ్చువాఁడు వీరందఱు నీ యాజ్ఞకు

లోపడి ప్రవర్తించిన నీయిల్లెట్లుండునో, నీ మాట వారు వినక వారి యిష్టప్రకారము వర్తించుచుండ వారి యిష్టప్రకారము నీవు నడచుకొనఁ బూనిన నెట్లుండునో, నీది యెంతటి నిర్భాగ్యపు బ్రతుకో యాలోచింపుము. కాఁబట్టి నీ సంసారము బాగుండ వలయు ననిన భార్యమొదలు సేవకు లందఱు నీ యాజ్ఞకు లోపడి యెట్లుండవలయునో యట్లే నీవు బాగుపడవలయు ననిన నీకడుపు కన్నులు కాళ్ళు మొదలైన సమస్తావయనములు నీవు చెప్పినట్లు వినవలయును గాని యవి చెప్పినట్లెల్ల నీవు పోరాదు. నీ దేహమును నీవు బానిసవు గాదనియు నీ దేహమే నీకు బానిస యనియు నిమిషమైన మఱవకుము.

ఒక బాటసారి ప్రయాణము చేయుచున్నాఁడు. ఉదయమున నిద్రలేచుట కృత్యములు దీర్చుకొనుట మహారాజులు దాతలు పెట్టిన సత్రమందు భోజనము చేయుట దారినడచుట రాత్రియైన మరల భుజించుట నిద్రించుట మరల లేచుట యీ ప్రకారము చేయుచుఁ దా నెక్క డకు బోవలయును తానేమి నిమిత్తముగఁ బ్రయాణము చేయుచున్నాఁడు అను నాలోచనము లేనివాఁడయ్యేనేని నీ వేమందువు?

అట్టులే నీవు పుట్టితివి బుద్ధిగలవాఁడ వైతివి. తినుచున్నావు తిరుగుచున్నావు. నిద్రించుచున్నావు. ఇంకఁ గొన్ని వాళ్ళకు బిడ్డలను బాపలను గందువు సంపాదింతువు. ఈ కార్యములన్ని చేసిన నేమిప్రయోజనము? ఇవి యన్నియుఁ జేయకుండినఁ గలుగు నష్టమేమి? యని యాలోచించితివా? మనయత్నమేమున్నది? భగవంతుఁడు మనుష్యుఁడుగా పుట్టించెను. కాఁబట్టి మనుష్యులందఱు చేయుచున్నట్టు నేను జేసెదను. అంటివా భగవంతుఁడు నిన్నేల పుట్టించెను? నిన్నుఁ బుట్టించుటవలన భగవంతునకు రాఁగల లాభమేమి? నిష్ప్రయోజనముగఁ బుట్టించి మనుష్యుల నెల్ల నిట్లు బాధించుట కాయన క్రూరుఁడా? యని నేనడిగిన నీవేమి యుత్తరము చెప్పెదవో చెప్పుము. ప్రయోజన ముద్దేశింపక యెట్టి మందుఁడు ప్రవర్తింపఁడు. ఇఁక భగవంతుఁడు ప్రవర్తించునా? సమస్త జ్ఞానము సర్వశక్తులు సమస్తైశ్వర్యము గలిగి కోరికలేలేని భగవంతునకు మన మేమి మేలుచేయఁగలము? కావున మనమేలునకే దయాళువైన భగవంతుఁడు మనల సృజించెనని నమ్ముము.

ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యము వహించి సర్వము తానయై నిష్క ంటకముగ నొక చక్రవర్తి రాజ్యమేలుచుండెను. ఆయన మిక్కి లి ధర్మాత్ముఁడు దయావంతుఁడు సత్యసంధుఁడు. ఆర్తజన రక్షకుఁడు. మహాబలపరాక్రమ సంపన్నుఁడు. శ్రీమంతుఁడు. ఆయన కసాధ్యమైన కార్యమే లేదు. సమస్తముండుట చేతఁ గోరఁదగిన దేదియు లేదు. సామంతరాజు లందఱు నాయన యాజ్ఞ శిరసావహించి చరించువారే. అట్టి చక్రవర్తికిఁ గుమారులు కలిగిరి. వారు బాల్య చాపలముచేత మనతండ్రి యింతటి గొప్పవాఁడు కదా మనము తండ్రివలె గుణసంపత్తి గలవారమై తండ్రిననుసరించి యుందమను జ్ఞానములేక దుష్టబాలురవలెఁ బ్రాకృత సహవాసముచేసి జ్ఞానశూన్యులై పంచతంత్రమునందలి రాజకుమారులవలెఁ బ్రవర్తించు చుండిరి. అప్పుడు తండ్రి వీరినెట్లైన మంచిమార్గమునకుఁ ద్రిప్పి వారెంతటివారో తెలిసి సుఖపెట్టవలయునని తలఁచెను. ఇట్లు తలఁచి దానికిఁ దగిన యాలోచనము చేసి యొకపల్లెకూటము నందుఁ బ్రవేశపెట్టి వారియెడల నాయుపాధ్యాయుఁ డెట్లు ప్రవర్తింపవలయునో యామార్గము లన్నివిధించెను. ఈ యీ తరగతియందు వీరి కీ యీ పాఠముల నేర్పుమని విధులేర్పఱిచినపిమ్మట వారు తనతో సమానులైనపుడు మరల దుష్కా ర్యములందు మనస్సు పోనీయకుండ నేర్పాట్లు చేయవలయునని తలఁచి నడవడులందు వారి యిస్టప్రాకారము పోవ స్వాతంత్ర్య మిచ్చెను. బాలకుల నడవడి కనిపెట్టుటకు ఉపాధ్యాయుఁడు చక్క ఁగఁ బ్రవర్తించుచున్నాఁడో లేదోచూచుటకు తానిట్టి వాఁడని వారికిఁ దెలియకుండునట్లు వారికి గానరాకుండ మాఱువేషముతో వారిలో తిరుగుచుండెను. కాని వారేదికోరినను వారికి లభింపఁజేయుచుండెను. ఉపాధ్యాయుఁడు రాజాజ్ఞకు లోపడి వారికిఁ బాఠములిచ్చును ఆ పాఠములందు సంవత్సరమున కొకసారి పరీక్షించుచుఁ బరీక్షయందుఁ గడతేఱినవారిని పై తరగతులకుఁ బంపుచు నచ్చట వారికిఁ గ్రొత్తపాఠము లిచ్చుచుఁ బరీక్షించుచు నిట్లు పై పై తరగతులకుఁ బంపుచుండెను. పరీక్షలందుఁ గృతార్థులు కానివారిని మరల నాతరగతియందే యుంచుచుఁ గ్రిందఁ జదివిన పాఠములను మఱచినవారిని మరలఁ గ్రిందితరగతులకుఁ బంపుచుండెను. బాలకులు వారివారి శ్రద్ధకొలఁదిఁ బాగుగఁ జదివి పాఠములు నేర్చుకొనినవారు పై తరగతులకుఁ బోవుచుండిరి. కొందఱు నేర్చుకొనక యా తరగతులందే 2-3-4 సంవత్సరములు పడియుండువారునై యుండిరి. ప్రాకృతుఁడొకఁడిందఱకు స్నేహితుఁడుగ నుండెననియు, వాఁడు వీరిని వక్రమార్గముల కీడ్చుచుండెననియుఁ జెప్పితినిగదా. ఆ స్నేహితునందుఁ గల దుర్గుణ మిట్టిదని వారికై యనుభవముచేఁ దెలియువఱకు వాని స్నేహము మరల స్మరింపకుండరని తలఁచి యా స్నేహమును రాజు నివారింపఁడయ్యెను. ఎవరినైనను బలాత్క రించి యొకపని చేయవలదనిన వారు భయముచేఁ జేయుట మానినను మనస్సున దానిని స్మరించుచు సమయము దొరకిన మరలఁ జేయుదురు. ఆ కార్యము చేయుటవలనఁ గలుగు చెడుఫలము వారే యనుభవముచేఁ దెలిసికొనిరా మరల దానిని స్మరింపనైన స్మరింపరు. ఆ కార్యమనిన భయపడుదురు.

ఆ కారణముచే వాఁడు చెప్పిన యాటలెల్ల నాడుచు దానివలన దెబ్బతిని బాధపడినవా రా యా యాటల మరల నాడక యొక్కొక్క చెడ్డాటను మరల నాడుటమానిరి. ఒక్క సారి నిప్పుతో నాటలాడి దేహము కాల్చుకొనిన వాఁడు మరల నిప్పుతో నాడుకొనునా? ఒక్క సారి పాముతోనాడుకొని కాటుపడినవాఁడు మరలఁ బాముతో నాడుకొనునా? అట్టులే వారును దొంగతనముచేసి అంకుతనముచేసి యసత్యము చెప్పి తినరానివి తిని చేయరానివి చేసి చెప్పరానివి చెప్పి దానికి దానికిఁ దగిన కఠినశిక్షల నెల్ల ననుభవించుచు మరల నట్టివి చేయకుండిరి. చెడ్డాటలు తక్కు వగుకొలఁది పాఠములందు శ్రద్ధయెక్కు వగుచు వచ్చెను. ఇట్లు వీథిపల్లెకూటములోని తరగతులు, ప్రారంభ పాఠశాలలోని తరగతులు, అంతకు పెద్ద పాఠశాలలోని తరగతులు, సర్వకలాశాలలోని తరగతులు క్రమక్రమముగ దాఁటి యన్నిపరీక్షలం దాటి తేఱినవారు విద్యావంతులను జూచి యయ్యలారా యీ విద్యవలన నేమి లాభము? తల్లితండ్రులు మమ్మిట్లు నిర్బంధింపనేలయని ప్రశ్నించిరి. అప్పుడు వారిట్లుచెప్పిరి. నాయనలారా! మీ తల్లిదండ్రులు మిమ్ము బాధింపఁ బాఠశాలయందుఁ జేర్పలేదు. ఉపాధ్యాయునకును మీ మీఁదఁ గ్రోధములేదు. మీ తండ్రిసొత్తు మీ స్వాధీనమునకు వచ్చినపుడు దానిని దుర్వినియోగ పఱుపక చక్కఁగఁ గాపాడుకొన వలసిన నేర్పు కావలయునుగదా. అది మీరు నేర్చుకొనవలయునని మీ తల్లిదండ్రుల కోరిక. మీ తండ్రిచే నాజ్ఞాపింపఁబడి యుపాధ్యాయులు మీకట్లు పాఠము లిచ్చుచుండిరి. మీరు శిక్షలఁబడుటకు మీ కోరికలే కారణము. మిమ్మెవ్వరు కావలయునని పీడించినవారు లేరు. మీ తండ్రి బిచ్చగాఁడైనయెడల మిమ్మింత నిర్బంధింపఁ గారణముండదు గాని మీతండ్రి చక్రవర్తి, మీరా యువరాజులు గాఁబోవువారు. మీ యందు లేశమైనను చెడుగుణ ముండిన లోకము నెంత బాధింతురో, సర్వసద్గుణములకు నిలయమైన మీ తండ్రికెంత యపకీర్తి దుఃఖము కలిగింతురో, అట్టి ఫలమును గలుగకుండుటకై మీ తండ్రి యిట్లేర్పాటుచేసెను అని చెప్పిరి. అదిమొద లధికశ్రద్ధతో వారు వారివారి పాఠములు నేర్చుకొనుచు దుర్గుణములపొంతఁ బోవకుండిరి. ఇట్లు బాగుపడిన వారికి చక్రవర్తి యువరాజత్వ మిచ్చుచుండెను.

2

నాయనా ! యీ కథ నీకు బోధపడినదా ? చక్రవర్తి యెవరో బాలురెవరో తెలియునా? చక్రవర్తి యే భగవంతుఁడు. జీవకోటులన్నియు నాయన బిడ్డలు, కర్మఫలమునిచ్చు దేవతలే యుపాధ్యాయులు. అహింస, సత్యము, దొంగిలింపకుండుట, బ్రహ్మచర్యము, క్షమ, ధృతి, దయ, ఆర్జవము, మితాహారము, శౌచము, తపస్సు, సంతోషము, ఆస్తిక్యము, దానము, దేవపూజ, వేదాంత శ్రవణము, లజ్జ మతి, జపము మొదలైనవి పాఠములు, శిలలు, లోహములు, రత్నములు మొదలగు నిరవయవ పదార్థములు, గరికలు, తీఁగలు, పొదలు, వృక్షములు మొదలైన యోషధులు, ఱెక్క లుగలని ఱెక్క లు లేనివి గ్రుడ్లుపెట్టునవి, పాలిచ్చునవి మొదలైన పక్షులు మృగములు, నానా మనుష్యజాతులు ఇవన్నియు నా యా పాఠశాలలు వానిలోని తరగతులు. నీవు నేనునొకానొక కాలమున రాయిగను జెట్టుగను పక్షిగను మృగముగను నున్నవారమే. ఇప్పుడు మనుష్యజాతిలో నున్నారము. అందులోఁ గొన్నితరగతులు దాఁటి వచ్చితిమి. మనము నిజమైన బ్రాహ్మణులమై భూదేవత్వము సంపాదించి మెల్లమెల్లగఁ బ్రయాణము చేయవలయుననిన నిఁక దేవత్వము సంపాదింపవలయును. అటుగాక రహస్యము మనకుఁ దెలిసినది. మనము భగవంతుని బిడ్డలము గనుక నిఁక వంకరత్రోవఁ బోరాదని జగజ్జనకుని ధ్యానించుచు శరణు నొందితిమా మనకిఁక వేఱుజన్మముల నీయక కడఁదేర్చును. లేక మనస్థితి మఱచి హీనగుణులమైతిమా మరలఁ గ్రిందితరగతులకుఁ బోవలసివచ్చును. కాఁ బట్టి ప్రతిమనుష్యుఁడు తానేతరగతియం దున్నాఁడో యా తరగతికి నేరువవలసిన పాఠము లెయ్యవో యవి తెలిసికొని వానిని శీఘ్రముగ నేర్వవలయును. గ్రంథవిస్తరమేల కాని యిప్పుడు నీవు మనుష్యజాతి, బ్రాహ్మణకులము, బ్రహ్మచర్యాశ్రమమునందున్న వాఁడవు గనుక గమ్యస్థానము చేరుటకు నీవు చేయవలసిన కార్యము లెవ్వియని యాలోచింపవలయును.

సంసారమును సముద్రముతోఁ బోల్చుట నీ వెఱుఁగుదువు. ఈ సముద్రమును దాఁటుటకు భగవంతుడు మనకు దేహమను పడవ నిచ్చియున్నాఁడు. ఈపడవ సాహాయ్యముతో మనము ప్రయాణము చేసి భగవంతుఁడను రేవు చేర వలయును. అది మనకు గమ్యస్థానమని తెలియునుగదా. ఏ మార్గమునఁ బోయిన నిపాయముగఁ జేరుదుమో యామార్గములను మనకు భగవంతుఁడు దెలిపియున్నాఁడు. ఆ మార్గమును వదలి మఱియొక మార్గమునఁ బోయిన పడవకొండకో గుట్టకో కొట్టుకొని పగిలిపోవును. మనము సముద్రములోఁ బడిపోదుము. భగవంతుఁ డేర్పాటు చేసిన మార్గముల వెంటఁ బోయి సుఖముగ దరిఁజేరుటమేలో గడియగడియకుఁ బడవలఁ బగులఁగొట్టుకొనుచు నీళ్ళలోఁబడి మునుఁగుచుఁ గష్టములపాలగుచుండుట మేలో యాలోచింపుము. మనుష్యులు గమ్యస్థానమును జేరలేక పోవుటకు రెండు కారణములు. తమకిచ్చిన సాధనమును జక్కఁగఁ గాపాడుకొనకపోవుట యొకటి. రెండవది గమ్యస్థానము భగవంతుఁడుగ నెంచుకొనకుండుట. మన మోడపైఁబోవునపుడు దానిని జక్కఁ

గcగాపాడుకొను భారము మనదేకదా. అటుగాక యుపేక్షించినయెడలc జీల లూడcగా పలకలు నీటితాcకు సహింపలేక పదలుపడి చివికి యూడిపోవును. అప్పుడు గమ్యస్థానము నుద్దేశించి సరియైన మార్గమునc బోవుచున్నను సాధనమును గాపాడుకొనని కారణముచేc గష్టములపాలగుదుము. కాcబట్టి తొలుత సాధనమును జక్కcగcగాపాడు కొనవలయును. సాధనమే దేహము. ఈ విషయము చాలభాగము బాలక హితచర్యయందుc జెప్పితిని. ఇcకcగొంత యిప్పుడు చెప్పెదను. ఇంతకుc బెద్దవాcడ వై నప్పుడు తెలిసికొనవలసినవి యప్పుడు చెప్పెదను. దీనివలన నీవు దేహమును గాపాడుకొనవలసిన దత్యంతావశ్యకమని యేర్పడెనుగదా. కొందఱు దేహమును నలక్ష్యముగc జూతురు. అల్ప స్వల్పములకుcగూడ నేల యీ పాడుదేహము? బ్రతికి యెవ్వరి నుద్ధరింపవలె ? ననుచుందురు. అట్టివారు బుద్ధిలేని వారు. తాను బ్రతుకుట తనకొఱకేగాని యితరుల నిమిత్తము కాదని తెలిసెనా? ఇంతకు స్పష్టముగc గావలయు ననిన వేఱొక దృష్టాంతము చెప్పెదను. నీవు చిన్నవాcడవు నీ కక్క కు చేతిక్రింద సహాయుcడనై యున్న వాcడవు కదా. నీకు మీకక్క గడియారము నెవ్వరికైన నిచ్చిరమ్మనియో లేక యేదైనc బనిచేయుమనియో నెవ్వరికైన నిచ్చిరమ్మనియో లేక యేదైనc బనిచేయుమనియో చెప్పినc దెలిసియో తెలియకయో సోమరితనముచేతనో మఱపు చేతనో యాపని చేయకపోయితివనుకో. నిన్నాయన దండించిన నీవు నీ తెలివితక్కు వకై సిగ్గుపడక యేల యీ పాడు బ్రతుకు బ్రతికి యెవరి నుద్ధరింపవలయునని విసుcగుకొనవచ్చునా? నీ బ్రతుకు పాడగుటకు బాగుపడుటకు నీ తెలివియే కారణము. కాcబట్టి చేసిన తప్పునకై పరితాపపడి యిcక నట్టులు చేయకుండ జాగ్రత్తపడవలయును గాని, నీబాగుగోరి దేహమిచ్చిన భగవంతుcడు తెలివి తక్కు వవాcడని యర్థమిచ్చునట్లు మాటలాడవచ్చునా? ఈ జన్మమున నీవు తెలివిని జక్క cబఱుచుకొనక పాడుబ్రతుకని బ్రతుకుట మానితివేని మఱుసటి జన్మమున నీ తెలివింతేకదా యుండును. ఇంతకు మించిన తెలివియెట్లువచ్చును? ఎక్క డ నుండివచ్చును ? నీవు 100 మైళ్ళు ప్రయాణము చేయవలయుననుకో. ఈ దినము 10 మైళ్ళునడచి యక్క డ నారాత్రి పండుకొంటిననుకో. ఉదయమున నీవు పండుకొన్నచోటనే నిద్రలేతువేగాని 20 మైళ్ళ కావల నిద్రలేతువా? కాcబట్టి బ్రతుకు మీcదను దేహముమీదcను విసుcగుకొనువారు బుద్ధిమాలిన వారని నమ్ముము. నీ విట్టివాcడవు కావని నాకుcదెలియును అయినను కష్టములందును శోకములందును గొంద ఱట్లు మాటలాడుదురు. అట్టిపొరపాటు నీవెపుడైన నేజన్మమందైనc జేయరాదనుటకుcగాc దెలిపితిని.

రెండవది యుద్దేశ్యము భగవంతుcడు కాక పోవుట. తన యిల్లెందున్నదో యచ్చటికిcబోక యిచ్చట నచ్చటc దిరుగు వాc డెన్నc టికి నిల్లుచేరలేcడు. మీయూర నెన్నిపూcటకూలి యిండ్లున్నను స్వగృహముతో సమానమగునా? అక్క డ నిన్నాదరించు తల్లిదండ్రులుందురా ? తనయెత్తు ధనముపోసినను తల్లివంటి దాసిరాదనియు అఱువదిలక్షల వరహాలిచ్చినను అత్తవంటి తొత్తురాదనియు సామెత లెcఱుగవా. కాc బట్టి గమ్యస్థానమునందే దృష్టియుంచి పయనింపవలయును. ఈ రెంటి నేవాcడు మఱవకుము. దేహము చక్క cగ కాపాడుకొనినను, భగవంతునిపై దృష్టినుంచి కార్యములు చేయ వేని నీ జన్మము వ్యర్థము.

3

నాయనా ! సూక్ష్మదర్శనికిని గోచరింపని పరమాణుకము మొదలుకొని యన్నిటియందు మనస్సు – ప్రాణము – జీవుc డున్నాcడని నమ్ముము. ఈ విషయమై మఱియొకసారి చెప్పెదను. ఇప్పటికి నామాట నమ్ముము. మనస్సు గుణము కోరికలు గోరుట యని తెలియునుగదా. నేను జెప్పిన పరమాణుకము మొదలుకొని యన్నిటికి మూcడుకోరికలు కలవు.

1. ఆత్మరక్షణేచ్ఛ. తన్నుcదాను గాపాడుకొనవలయునని కోరిక.
2. సంతానేచ్ఛ. సంతాన మభివృద్ధి కావలయునని కోరిక.
3. ఆనందేచ్ఛ. ఆనంద మనుభవింపc గోరిక.

ఈమూcడు కోరికలులేని జీవియే లేదు. అందు మూcడవది యానందము. జంజాటములన్ని వదలించుకొని జగజ్జనకులయొద్దc జేరి మరల జనన మరణములకు రాక హాయిగ నుండుటకంటె శాశ్వతమైన యానంద మేదిగలదు? ఇది యొక్క టే నిత్యమైనది. తక్కి నవన్నియు దాని నీడలు, పరిమితములు. అల్పకాలముండునవి. ముందుచెప్పిన గమ్యస్థాన మీ యానందమునకు నెలవగు పరమపదమే. ఈ గమ్యస్థానము 1000 మైళ్ళదూరమున నున్నదని తలcపుము. ఇది యొక నాcటిలోc బ్రయాణింప సాధ్యమగునా? కాదు. ఈ పగలు కొంత ప్రయాణము చేసి రాత్రియొకచోట శయనించి మరల నిద్రలేచి మరల వంటలు తిండ్లు చేసికొనుచు మరలc బయనించి యీ ప్రకారము కొన్నినాళ్ళు చేయవలయును గదా. అట్లే గమ్యస్థానము చేరువఱకు నీవును పలుమాఱు జన్మము

లెత్తుచు దేహయాత్ర సలుపుచుందువు. ప్రయాణ మెక్కు టిగ సాగుటకునై నీవే నీ కొడుకుగ నుత్పత్తి యగుదువని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. బాలక హితచర్యయందలి తల్లికొడుకుల సంభాషణము స్మరించిన నీకుఁ గలిగిన దేహము నీ తల్లిదండ్రులదే యని తెలియును. ఆత్మజుఁడు మొదలైన శబ్దముల యర్థమును స్మరింపుము. ఈ కారణముచేఁ దనమేలునకై తాను సంతానముగోర ప్రతిజీవి యిచ్ఛయించును. ఈ కోరిక నెఱవేఱుటకుఁ దగు నుపాయము లన్నిటియందు భగవంతుఁడు కల్పించియున్నాఁడు. దీనియందొక విధమైన యానందము కలదు. ఈ కోరిక నెఱవేఱవలయుననిన దేహరక్షణ మావశ్యకము గావునఁ బ్రతిజీవియు నేవిధముగనైన దేహరక్షణము గావించుకొనుచుండును. ఉండవలయును. జీవికి మరణమనిన నెంతభయమో యోజించినపుడు బ్రదుకొక యానంద మనుట స్పష్టమగుఁగదా. ఈ విధముగఁ జూచినను బ్రతిమనుష్యునకు దేహరక్షణము స్వభావసిద్ధమైన ప్రథమ కర్తవ్యమనియు సంతానాప్తి రెండవది యనియు నీ రెండును గూడ శాశ్వతానందమును సంపాదించుటయందే వినియోగింపవలయు ననియు ఏర్పడెను గదా? కావున నీవు తొలుత దేహరక్షణము కావించుకొనవలయుననియు, నీ దేహరక్షణము చేయుట శాశ్వతానందము సాధించుటకనియు, ఆ నిమిత్తమై చిన్నప్పటి నుండియు, వర్తింపవలయు ననియు నెఱుంగుము.

ఇఁకఁ బ్రాణముగుఱించి చెప్పెదను. కొనసాగింపశక్తి లేదేని రిత్తకోరికలవలన ఫలమేమి? కాబట్టి యీ కోరికలు కొనసాగించు శక్తియే ప్రాణము. ఈ శక్తియుఁ బ్రపంచమందంతయు గాలివలె నిండియున్నది. సముద్రమునఁ బెక్కు రకముల పాత్రములు వైచిన దాని దాని పరిమాణము కొలఁది నీరు గ్రహించునుగదా. చిన్నపాత్రములోఁ గొంచెము నీరు పెట్టిన పెద్దబానలో నెక్కు వనీరు పట్టును. ఏనుఁగు నందున్నంత ప్రాణము దోమ యందుండునా? అంతేకాదు బాన పెద్దదయ్యును నది యోడైనను, వెలియుచున్నను దానిలో నీరు నిలుచునా ? అట్లులే దేహము రోగాదులచేఁ బీడింపఁబడి యవయవములు దృఢముగ నుండకుండినఁ బ్రాణమెట్లు పూర్ణముగ నిలువఁగలదు. కావున దేహారోగ్యము కాపాడుకొనవలయును. ప్రాణము సంపూర్ణముగఁ బోయిన దేహము పీనుఁగై యన్ని శక్తు లుడిగినదగును. ప్రాణ మెక్కు వగ నాకర్షించుకొలఁది దేహదార్ఢ్య మెక్కు వగుచుండును. ప్రాణమనునది శక్తియనుట మఱవకుము.

ఇఁక జీవులగుఱించి చెప్పెదను. ఈజీవులే భగవంతుని బిడ్డలు చక్రవర్తికుమారులు ప్రాకృతస్నేహముచేసి వక్రమార్గమునఁ బోయిరని చెప్పితినిగదా. దేహముతోడి తగులాటమే ప్రాకృతస్నేహము. ప్రకృతి సంబంధమే ప్రాకృతము. ఈ స్నేహితుఁ డబ్బిన శిఖ, అబ్బకున్నఁ గాళ్ళుపట్టుకొనువాఁడు. మన మేమఱి యున్నప్పుడు మెల్లగ మోసగించి తనవశము చేసికొని మనపై సవారిఁతీయును. అటుగాక ఛీ నీవు నా బానిసవు. నేను చక్రవర్తి కుమారుఁడను. నేను చెప్పినట్లు నీవు నడచుకొనవలయునని ధిక్క రించితిమా మన కార్యములందు వాఁడే తోడుపడుచుండును.

జీవునకు దేహమునకు భేదము గలదని నీవిట్లు తెలిసికొనుము. నీవొక బండిలోఁగూర్చుండి యిది నాబండి యనిన బండివేఱు నీవువేఱుగదా. నాయిల్లన్నప్పుడు నీవు వేఱు ఇల్లు వేఱుకదా. ఆ యింటిలో స్తంభము విఱిగియో, కప్పుచెడియో, గోడలు పడియో, యేదియో కారణముచే వాసయోగ్యము కానప్పుడు నీవున్న యింటిని విడిచిపోదువు కదా. అట్టులే జీవుఁడే నీవు, ఇల్లే నీ దేహము. అది రోగాది కారణములచే వాసయోగ్యము గాకపోయినపుడు జీవుఁ డాయింటిని విడిచి వేఱింటికిఁ బోవును. అదియే నీకు వేఱుజన్మము. నీ దేహమునకు నీవు యజమానుఁడవు గాని బానిసవుగావు. కాఁబట్టి నీవు మనఃపూర్తిగ నెట్లుత్తర్వుచేసిన నట్లది లోపడియుండును. అది నశించునది. నీవు నశించువాఁడవు కావు. కనుకనే రాతి యిల్లు, చెట్టిల్లు, పశువిల్లు, మృగమిల్లు విడిచి యిప్పుడీ యింట బ్రవేశించితివి. నీకు సత్యము తెలుపవలసి యిది నీకుఁ జెప్పితినిగాని దేహమే నీవనుకొనినను దేహమును నీవు రక్షింపవలసిన వాఁడవేకదా.

నీకు నేను వేదాంత ముపదేశించుచున్నానని భయపడకుము. ఇచ్చకపు మాటలు మోసపు మాటలు చెప్ప నాకు సాధ్యపడదు. సత్యము తెలియుటచే నొకవిషయమునఁ గలుగు నాస్థ మఱియొకమార్గమునఁ గలుగదు. కాఁబట్టి నీకు నేను జెప్పెడి విషయమున దృఢజ్ఞానము పట్టుదల గలుగుటకై యింతదూర మస్తిబారమువేసి చెప్పితిని. అది నీకు రుచింపక పోయిన నీ ప్రారబ్ధకర్మబలము.

4

ఈ వయస్సున నీవు గమనింపవలసినవి, 1. యారోగ్యము కాపాడుకొనుట, 2. విద్యాభ్యాసము చేయుట. ఆరోగ్యమునకు విద్యాభ్యాసమునకుఁ బరమోద్దేశము నేనిదివఱకు చెప్పినదే యయినను కేవల మదేకాదు. అది పరలోక విషయము. ఇంట గెల్చిగదా రచ్చగెలువవలయును. ఈ లోకమును జయించికదా పరలోకమును జయింప

వలయును. కావున నీ రెండీలోకము వ్యవహారములకుఁ గూడ నుపయోగింపవలెను. పరమోద్దేశము నెఱవేఱుటకు విద్య నేర్చుకొనుటకు మనస్సు దేహము బాగుండవలయుఁగద. ఆహారము లేకున్న మనస్సు దేహము బాగుగ నెట్లుండును? కావున నాహారము సంపాదించుకొనుట యవశ్యకార్య మగుచున్నది. సంతానము కావలయుననిన భార్య కావలయును గదా. భార్యకు బిడ్డలకుఁ గూడ నీవాహారము సంపాదింపవలసి యున్నది. ఆహారము సంపాదించుటకు ధనము కావలసియున్నది. తనకడుపు కూటి భారము తన పెండ్లాము బిడ్డల కూటిభారము నితరులపై వైచి దండుగు తినువాఁడు నీచుఁడు. ఎద్దులుకూడఁ దమయాహారమును దాముత్పత్తి చేసి మనుష్యుల కిచ్చి తాము తినుచున్నవి. అట్లుండ మనుష్యుఁడై మగపుట్టుక పుట్టిదేరాగూటమువలె నుండి తన తనవారి కూటిభారము నితరులపై వైచువాఁడు పశువులకంటె హీనుఁడేకదా? కాఁబట్టి సుఖజీవనము చేయుటకై ధన మార్జింపవలయును. ప్రపంచము ధనమూలము. నిర్ధనుఁడు మృతుఁడు సమానులు. కావున నీవు చదువు నట్టి చదువు ధనము సంపాదించుటకు నుపయోగపడునదిగను నుండవలయును. కేవలము కడుపు కూటికి మాత్రమే ప్రయోజనపడు చదువు విద్యకానేరదు. నీవు చదువు చదువున కది యొక్క టే ఫలమగునేని యాచదువు చదువకుండిన దోషము లేదు. చదువురానివారు సంపాదించుకొని సుఖముగ జీవించు వారు లేరా. కావునఁ జదువునకుఁ ధనార్జనము ముఖ్యోద్దేశ్యముగా నుంచుకొనఁ గూడదు.

ఇప్పుడు మీచదువున కుద్యోగమో న్యాయవాదిత్వమో ముఖ్యోద్దేశ్యమై యుండుట శోచనీయము. ఒకనాఁడు మీ విద్యాభ్యాసమున కుద్దేశమేమి యను విషయమై వ్యాసము వ్రాయుఁడని యడుగఁగా నందఱు విద్యార్థులుమీఁద చెప్పినవే యుద్దేశములని వ్రాసిరి. వారు వ్రాసినది సత్యము. అయినను అది దుఃఖకరమైనసత్యము, మీరు చదువు పాఠములలో మీరు స్వతంత్రించి జీవనము చేయుటకుఁ బనికివచ్చునది యొకటి యుండినఁ జెప్పుము. ఎచ్చోటనో యొకచోటఁ గూలివాండ్రుగ చేరవలసినదేకదా మీకుఁ దలవ్రాఁత. నూఱు రూపాయల కూలియైనను పదిరూపాయల కూలియైనను కూలి కూలే. వాఁడు కూలివాఁడే. పరాధీనపు స్వవృత్తి కూలికంటె నీచమని నాయభిప్రాయము. ఈ నెల కూలివాని కంటె దినమునకు 0-4-0లు కూలిచేసి సంపాదించువాఁడుత్తముఁడు. ఏల? వాఁడు స్వతంత్రుఁడు. ఈ దినము దేహమారోగ్యముగ లేదేని వాఁడు కూలికిపోకుండ నింటనిలుచు స్వాతంత్ర్యము వానికిఁ గలదు. కొలువుకాని కట్టి స్వాతంత్ర్యము గలదా? అబ్బతద్దిన మాఱునెల లుండఁగానే యాదిన మాదివారమగునో కాదో సెలవు దొరకునో దొరకదోయని కొలువుకాఁడు భయపడుచుండును. కొలువులోని కష్టములు వ్రాయఁ బూనిన నొకగ్రంథమగును. కావున నొక యుపాయము చెప్పెద. కొలువులో నుండువాని నెవనినేకాని 1000రూ-ల వాని మొదలు 4 రూ-ల వానివఱకు సేవక వృత్తియందు సుఖము స్వాతంత్ర్యమున్నవా యని యడుగుము. ఉన్నవని చెప్పువాఁడు కోటికొకఁడైన నుండఁడు. ఈ కారణము చేతనే నాపద్ధర్మములందు బ్రాహ్మణుఁడు మడిదున్న వచ్చును. వాణిజ్యము చేయవచ్చును. జూదము, కొలువు తప్ప మఱియేపనియైనఁ జేయవచ్చునని విధింపఁబడినది. ఋజుబుద్ధితోఁ గొలువు చేయువాఁడు ప్రాశించుట యరుదు. కొలువు కాఁడు సత్యవాదిగ నుండఁజాలఁడు. అంతఃకరణశుద్ధిగఁ బనిచేయఁజాలఁడు. వాఁడు పరితాపార్హమైన జంతువు. కొలువువలనఁ గలుగు కష్టములు, సుఖములు, అవమానములు మొదలైన నసహ్యములటుండ నది భగవంతుని మఱచిపోవు నట్లును జేయును. ఒక సేద్యగాఁడు తన వృత్తియందు గాలివాన పంట మొదలైనవి దైవాయత్తము లగుట దేవుని ధ్యానించుచునే పనిచేయును. వర్తకుఁడు నట్టులే యంగడి తెఱచునపుడు ప్రతిదినము దేవుని ధ్యానించును. కూలివాఁ డిల్లువిడిచి బయటఁ బోవునపుడు స్వామీ ! మంచికూలి దొరకవలయునని ప్రార్థించును. తుదకు దొంగకూడ బయలుదేఱునపుడు నేఁటి దోఁపులో నీ కింత భాగమని దేవునిగూడ దొంగసొత్తున కాశపడిఁ జేయును. అన్నిటికిఁ దప్పఁబుట్టినవాఁడు కొలువుకాఁడు మాత్రమే. అధికార బలముగలవానికి నెలకు రూ 7-లు జీతముగల బంట్రౌతులకు కూడ నధికార పిశాచ మావేశించి కన్నులు కానరాకుండ చెవులు వినరాకుండఁ జేయుచుండును. స్వతంత్ర శక్తిచేఁ గష్టపడి సంపాదించుచున్నామని తక్కి నవారికంటెఁ దాము గొప్ప వారిమని మనుష్యరూపము వహించిన యీ దుష్టపశు వుల కహంకారము. తాము గొప్పవారని యెదుటివారు తలఁచుచుండునట్లు తాము నటింపవలయుననుటే వారికిఁ బరమోద్దేశము ఇట్టివారికి దైవముపై మనస్సు కూడఁ బోవునా? అధికారబలములేని జీతగాండ్రకో తెల్లవాఱెనే యని దిగులు. ఒక్కొ క్క నాఁడు కడుపునిండఁ గూడుదిన నవకాశము గలుగదు. త్రోవలోఁ గుక్క పరుగు. పోయినచోట నధికారి యేమనునో యేమితప్పువచ్చునో యని భీతి. సర్వకాల సర్వావస్థలఁ దాను పరాధీనుఁడనే యభిప్రాయమే శిలాక్షరమువలె మనస్సును నాటుకొని యుండును. సర్వదా దాను బానిస యనుకొనువానికిఁ జిత్తౌన్నత్య మెచ్చుటనుండి వచ్చును ? నన్నుఁ జంపవచ్చిన పగవానినైన కొలువులోఁ జేరుమని బోధింపను. అంతకంటెను నీచపు బ్రతుకు వేఱొకటిలేదు. ఇట్టిబ్రతుకునకాశపడి నీవు చదివెదవేని నీకంటె మఱిమాలిన వాఁడు మఱియొకఁ డుండఁడు. ఎందును గతిమాలినవాఁడు కొలువులోఁ జేరవలయును. సేవచేసి జీవించువారిలో

సత్యసంధులు, అంతఃకరణశుద్ధి గలవారు లేరని నేనుజెప్పను. లక్షకొక్కం డెందైన నుండవచ్చునుగాని కొలువునకు నీ సద్గుణములం జంపు శక్తి యున్నదని నాకు బాగుగం దెలియును. కొలువువలన గొప్పతనము వచ్చునని న్యాయముగ ధనముచేరునని భ్రాంతి వదలి పెట్టుము. ఒకచోటం గూర్చుండి నుద్యోగమం దుండువానికైనను భార్య దృఢగాత్రమైనం దప్ప దృఢగాత్రులు బిడ్డలు పుట్టుట యపురూపము, ఒక తహశీల్ దారున కొక కూంతురుండెను. దాని మగండు మామగారింటనే పని గిని యేమిలేకయున్నా వాండగుటచే ముప్పూంట బాగుగందిని వేడుకగం దిరుగుచుండినవాండు. ఆహారము వ్యాయామము బాగుగ నున్నవాండగుటచే వేళపాళ లేక భార్యను పండుకొనరమ్మని పీడించుచుండెను. అది విసింగి యొకనాండు భర్తతో నింక మీరు నన్నిట్లు రేయింబగలుకూడ బాధించితిరా మా అప్పతోం జెప్పి తాలుకు కచ్చేరిలో గుమాస్తాపని యిప్పించెదనని చెప్పెను. దీని యర్థమేమో గ్రహింపుము. ఇదియెంతయు సత్యము.

పట్టపరీక్షలందుం గృతార్థులై పాఠశాల చాలించిన తరువాత బాఠశాలలోం జదివిన విద్యవలనం బ్రసిద్ధికి వచ్చినవారెవరైన నున్నారా? అట్టివా రొకసద్గ్రంథ మేదైన వ్రాసిరా? ఆంగ్లభాష వచ్చినవారిలో గ్రంథములు వ్రాసినవారు లేరా? నీవు వ్రాయలేదా యందువేమో. ఎంత పెద్ద పరీక్షయందుం గృతార్థులై యుండినను వారు పాఠశాలయందుం జదివినం జదువు వలననే గ్రంథకర్తలైన వారు లేరు. వారి కే యే విషయమందభిరుచియో దానిని వారింటం జదువుకొని యభివృద్ధికి వచ్చిన వారే 16 సంవత్సరములు పాఠశాలలందుం జదివి పట్టభద్రులైనవారికి స్వతంత్ర శక్తి గలిగింపలేని విద్యయేమివిద్య? ద్రవ్యనాశకవిద్యగాక. ఇట్టి దుర్దశ యొక దేశభాషలందే కాదు. మీరు చదువు నన్నిటియం దంతంతే కావున నిప్పటి కలాశాలలయందలి చదువు గాలిన జ్ఞానము నొసంగంజాలదు.

ఒకండు బి.ఏ. పట్టము సంపాదించుకొనుటకు అధమ పక్షము 4000 నాలుగువేల రూపాయలు వెచ్చింప వలయును. ఇంత వెచ్చించి తుదకు దీనిపై రాంగల వడ్డియు సంపాదింప మార్గము లేనివా రెందరోయున్నారు.

ఈ విద్యాభ్యాసమువలనం గలుగు కీడులు మఱియొక చోటం జెప్పితిని. కావున మరలం జెప్పుట చర్విత చర్వణము. అందు చెప్పనిది యొకటిచెప్పవలయును. ఈ విద్యాపద్ధతి శ్రద్ధతో విద్యాభ్యాసము చేయువారి యారోగ్యము సమూలముగ నాశముచేయుచున్నది. బ్రాహ్మణులకుం గులవిద్య విద్య యగుటచే నిర్వీర్యులయినవారి సంఖ్య వారియందే యెక్కు వగాం గాననయ్యెడి. శ్రద్ధతోం జరువనివారుమాత్రమే దేహారోగ్యము కొంతయైన గాపాడుకొనం గలిగియున్నారు. ఆరోగ్యము చెడునట్లు చదువరాదు.

నేను విద్యాభ్యాసము చాలించినవెంటనే ప్రొద్దుటూరు తాలూకా కచ్చేరిలో గుమాస్తాగాం జేరితిని. అచ్చట నప్పుడు రూ॥ న॥ రావు శిరస్తాదారుగా నుండెను. ఆయన నన్ను నేదోయొక గ్రామమువారికిం దాకీదు వ్రాసికొని రమ్మనెను. నేను జిక్క ంగ వ్రాయకుండిన నీ విన్నాళ్ళు చదివినంజదు విదాయని పరిహసించునని తప్పులు లేకుండ యార్థానుస్వారములతోడ శుద్ధముగ వ్రాసి తీసికొనిపోయి యిచ్చితిని. అది చదివి యాకాగితమును నలిపి యాయన నామొగముపై వైచి యిదియేమివ్రాంత యిట్లు వ్రాసితివి చక్క ంగా వ్రాసికొని రమ్మని గద్దించెను. సరి యెట్టిదో చెప్పినవాండును గాండు. ఆ కాగితములని దీసికొని గుమాస్తాలయందు శ్రేష్ఠుండును నాయందుం బ్రీతి విశ్వాసములు గలవాండునైన బాపూరావు అనునాయనకుం జూపించి యిందేమి తప్పు? ఇంతకుం గఠినముగ వ్రాసిన పల్లెటూళ్ళవారికి నర్థము కాంగలదా యంటిని. ఆయన నవ్వి "నీవు చదువేరాని పల్లెటూరివాండవే యనుకొని యెట్లు తప్పులు తప్పులుగా మాట్లాడుదువో యట్టులే వ్రాయుము. చదివిన చదువు మఱచిపొమ్మని బోధించెను. ఆ ప్రకారమే వ్రాసికొనిపోయి యియ్యంగా అం యిట్టులుండవలెనని శిరస్తా దారు మెచ్చుకొనెను. కొలువులో విద్య యెంతప్రయోజన మోచూడు. కాంబట్టి సమష్టికి నా యభిప్రాయములో కేవల భాగ్యవంతులు తప్పం దక్కి నవారు 6-వ ఫారమునకుం బైగాం జదువుట నిష్ప్రయోజనము. భాగ్యవంతులు ధననష్టమును గాలనష్టమును సహింపం గలరు. వారైన నుద్యోగములందు జేరుట నా యభిప్రాయము గాదు. స్వతంత్ర జీవనము చేయయత్నించుట నా సమ్మతము. నీ వొక యిల్లో మఱియేదో కట్టించుచున్నావనుకో, నీ పని ధననష్టము లేక సాగుట కెందఱు కావలయునో యందఱనే కూలివాండ్ర నేర్పాటు చేయుదువా 100 మంది కావలసినచోట 1000 మంది వచ్చిన నందఱను గైకొందువా? అట్టులేకదా ప్రభుత్వమువారును. పరీక్షలం గడతేఱినవారి కందఱకు నుద్యోగముల నిచ్చెదమని వారు వాగ్దానము చేసిరా? వారి కెందఱు కూలివాండ్రు కావలయునో యందఱనుమాత్రమే పెట్టుకొందురు. అది న్యాయ్యమే కదా. 100 మంది కావలసినచోట 1000 మంది మనముపోనేల? వారిలో 900 మంది తమ కుద్యోగములను ప్రభుత్వమువారీయ లేదని వారిపై నాక్రోశపడనేల? ఈ 900 గురు నితర మార్గముల జీవింప శక్తిగల విద్యను నేల నేరువరాదు? భూములు కాలవారు, ధనము కలవారు, కులవృత్తి నవలంబింపంగలవారు కూడ నుద్యోగముల కాశపడనేల? అట్లైన బీదలు బక్క లు ఆయుద్యోగముల జీవించుటకు వలనుపడునుగదా. కావున 6-వ ఫారమువఱకుం బాఠశాలయందుం జదివి తరువాత జీవనాధారమైన విద్యను జదువుట క్షేమము.

లేక తమ కులవృత్తి యందైనను వాణిజ్యాదులందును బ్రవేశించుట సుఖము. ఒక యంకణము నేలలోఁదొలుత నంగడి పెట్టిమిద్దెలు మేడలు కట్టించుకొనినవారి నెవరెఱుఁగరు. రాజకీయోద్యోగము సంపాదించుకొని బ్రతుకవలయు ననిన చదువరాదనుటకై యింతదూరము చెప్పితిని.

అటైన నాంగ్లభాష చదువుటేలయందువా? 6-వ ఫారమువఱకు నందఱు చదువవలయుననియు అంతకు మీఁద భాగ్యవంతులు గానివారు భూములు పుట్రలు కుదువపెట్టి తెగనమ్మియైనఁ జదువరాదనియు నా యభిప్రాయము. స్వతంత్ర దేశములందు నేకభాషగాఁగలచోట్ల నొక మాతృభాషయే చాలును. మనదేశమున నట్లుగాదు, మాతృభాషకుఁదోడు వ్యావహారిక భాష యవశ్యము తెలిసియుండవలయును. లేనియెడల వ్యవహారహాని కలుగుచున్నది. మనకిప్పుడు ఆంగ్లభాష వ్యావహారిక భాషయు రాజకీయ భాషయునై యున్నది. కావున దానిని నేరువవలయును. ఇంగ్లీషు గ్రంథములను జదివి యర్థము చేసికొనునంత భాషాజ్ఞానము కలిగినఁ జాలును. పరీక్షలందుఁ గడతేఱినను దేఱకున్నను ఈ మాత్రము భాషాజ్ఞానముకలిగినఁ జాలును. ఈ మాత్రము భాషాజ్ఞానము కలవాఁడు వ్యవహారమం దేలోటులేక కార్యముల నిర్వహింపఁగలఁడు. ప్రవేశ పరీక్ష యుండినపుడు 6-వ తరగతిలోఁ జదివినవారి కీమాత్ర జ్ఞానము కలుగుచుండెనుగాని యిప్పటి పద్ధతుల ప్రకారము చదువువారికీ జ్ఞానము కలుగునట్లు తోఁపదు. కాఁబట్టి 6-వ తరగతికి మీఁదుగ జదువలేనివారు క్రిందితరగతులందే యా భాషయం దామాత్రజ్ఞానము నింటియందుఁ జదివియైన సంపాదింపవలయును.

ఆంగ్లభాషయందుఁ బెద్దపరీక్షలఁ గడతేఱలేక పోయినంత మాత్రము చేతనే ధనముకీర్తి ప్రతిష్ఠలు సంపాదించు మార్గము లేకపోయెనని తలఁపకుము. దానిని సంపాదించు శక్తి గలుగుటకు కొన్ని గుణములు పట్టుపడవలయును. అవి లేక యేభాషచదివినను బాగుపడవు. అవియున్నయెడల నొక భాషవిద్యవచ్చినను కీర్తి ప్రతిష్ఠల సంపాదింతువు. ఆ గుణముల నిప్పటినుండి సంపాదింపవలయును. గావున వానిని దెలిపెదను.

కాలము.

నీవు తొలుత కాలము విలువ నెఱుఁగవలయును. ఇది చాల ముఖ్యము నాయనా ! లోకమునఁ బుట్టిన ప్రతిప్రాణియును జచ్చుట చూచుచున్నావుకదా. లోకముపుట్టి యెన్ని వేల యేండ్లయినది? 200 సంవత్సరముల ప్రాయముగలవాఁ డొకఁడైన నున్నాఁడా? అటు మన జీవితకాలము పరిమితమైనది. ఏనాఁడో యొకనాఁడు పెద్దలలోఁ గలియవలసినవారమే. ఒకఁడు నూఱుసంవత్సరములు బ్రతికెననుకో వీనిలో నధమ పక్షము 40 సంవత్సరములైనను నిద్రయందుఁ బోవునుగదా? బాల్యమున 12 సంవత్సరములు పోవునుగదా? తక్కి న 48 సంవత్సరములలో స్నానమునకు భోజనమునకు నధమపక్షము 10 సంవత్సరములు పోవుఁగదా. మిగత 38 సంవత్సరములలో వార్ధకమున నింద్రియపటుత్వము తప్పఁగా నేకార్యము చేయలేని కాలము 20 సంవత్సరములకుఁ దక్కు వలేకుండఁ బోవునుగదా. ఇఁక మిగిలిన 18 సంవత్సరములలో రోగములకు నొప్పులకు వ్యవహారములకు గృహకృత్యములకు ఇంటికి వచ్చినవారితో ముచ్చటలాడుటకు సోమరితనముచేత నైనను విశ్రాంతిగోరియైనను గడుపు కాలమెంతో యాలోచింపుము. ఇదిపోను వాస్తవముగ మనక్షేమార్థమై మిగులు కాలమెంతో లెక్కి ంపుము. 100 సంవత్సరములు బ్రదుకువాఁడు తనదియని 10 సంవత్సరముల కాలమును జెప్పుకొనలేకయుండ 50-60 సంవత్సరములలో మరణించువారి కెంతకాలము మిగులునో నీవే యాలోచింపుము. ఇంతకు మరణ మెప్పుడు వచ్చునో తెలియదు గనుక బుద్ధిమంతుఁడు జన్మప్రయోజనము తెలిసిన వాఁ డొకనిమిషమైన వ్యర్థపఱుపరాదు. కొందఱు ధనవిషయమున యుక్తకార్యములందును అనఁగా తాను తనభార్య బిడ్డల సుఖసంరక్షణమందును అర్థులకు సాహాయ్య మొనరించుట యందును పిసినారులై యొకదమ్మిడి వ్యయపఱుప వలయుననిన నెంతో దుఃఖింతురు. అవమానము నరకలోక బాధయైన సహింతురు. ధన మీదినము వ్యయపడిన రేపు మరల సంపాదింపఁగలము. పోయినయొక నిమిషమున మరల రాఁ బట్టఁగలమా? అంత విలువగల కాలమును ధారాళముగ వారు వ్యయపఱుతురు. కాఁబట్టి ప్రతిమనుష్యుఁడు కాలవ్యయమందు పిసినియై యొక నిమిషమైన దుర్వ్యయము చేయకుండ వలయును. వారముదినము లెంతెంత కాల మే యే పనులందు వినియోగించితివో దినచర్యయందు వ్రాయుము. దానియందు 24 గంటలకును లెక్క యుండవలయును. ఒక్క నిమిషము నైనను విడువరాదు. ఇట్లు చేసితివేని నిష్ప్రయోజనముగ నీ వెంతకాలము వ్యర్థపఱుచుచున్నావో తెలియఁగలదు. దీని యందు నీ దురభ్యాసములు 30 మార్లు వెనుకకు ముందుకు పోవుటకూడ నుండవలయును. చదువునపుడు తూఁగితివేని యానిమిషములను చదువుక్రింద వ్రాయక నిద్రయందే వ్రాయుము.

నీవు కాలమును సరిగ వ్యయపఱుప వలయునని నీ దినము పండుకొనుటకు ముందు రేపు చేయవలసిన కార్యములన్నియు గుర్తు వ్రాసికొనుము. ఉదయమున నిద్రలేచినది మొదలు ఆ కార్యము లన్నియుఁ జేయ

నారంభింపుము రాత్రి మరలఁ బండుకొనునపు డితరుల నీ వెట్లు నిష్పక్షపాతముగఁ బరీక్షింతునో యట్లే నిన్నుఁ బరీక్షించికొని కార్యములన్నియు ననుకొనినట్లు చేసితివా యేదైన విడిచితివా? విడిచిన యెడల దానికిఁ గారణమేమి? సోమరితనమ్మా ? యనుట నాలోచింపుము. ఉడుపులు వేసికొనుటకు 5 నిమిషములకు మీఁద వ్యయపఱిచితివేని యాకాలము వ్యర్థమనుకొనుము. దొడ్డి లోను 3–4 నిమిషములు కెక్కు వ కూర్చుండితివేని (వ్యాధిచే మలమూత్రములు చక్క ఁగ శీఘ్రముగ రానప్పుడు తప్ప యెక్కు వ కాలము దుర్వ్యయ మనుకొనుము. చదివినది మఱచితివేని యా చదివిన కాలము దుర్వ్యయ మనుకొనుము. చేసినపని మరలఁ జేయవలసి వచ్చెనేని యా కాలము వ్యర్థమనుకొనుము. చదువునపుడు భోజనమప్పుడు ముచ్చటలాడుచుఁ గాలహరణము చేసితివేని యది వ్యర్థము. పండుకొనఁగానే నిద్ర రాదేని యదియువ్యర్థమ. నిద్రమెలకువ రాఁగానే తటాలున లేవలేని యదియు వ్యర్థమ. దోవతిని పలుమాఱు సవరించుకొను కాలము వ్యర్థమ. కల్పిత కథలు దుష్ట గ్రంథములు నవలలు చదువు కాలము వ్యర్థమ. 10 నిమిషములలోఁ జేయఁదగిన పనికిని, నడువఁదగిన దూరమునకును నంత కెక్కు వకాలము తీసికొంటివేని యా యెక్కు వ కాలము వ్యర్థమ. 7 గంటలకాలమున కెక్కు వ నిద్రించితివేని యా కాలము వ్యర్థమ. మూఁడు కాలములందుఁ దప్ప నెక్కు వ కాలము తిండికై కడుపుకాలము వ్యర్థమ. ప్రొద్దుపోక తిరుగు వారితో దాక్షిణ్యము చేనైన ముచ్చటలాడుట కాలమును వ్యర్థపఱచుటే. ఇవన్నియు నీచస్వల్ప విషయములుగాఁ దోఁచునేమో కాని యావగింజలన్ని చేరిన గుమ్మడి కాయయగునని ప్రపంచ మఱువులచేనైనదని మఱవకుము. వీనిని చక్క దిద్దుకొనుటకుఁ బ్రయత్నించితివా కాలము కలసివచ్చుటే గాదు. నీ మనస్సు చక్క ఁగ శిక్షితమై నీకు లోపడును. మనస్సువెంట దేహము లోపడును. ఇది ముల్లోకములను జయించుటకంటె గొప్పకార్యమని తలంపుము. ఎప్పుడు నీ మనస్సు దేహము నీకు స్వాధీనపడునో యా నిమిషమునుండి నీవు మనుష్యుఁడవు. అంతకుముందు గావు. కోపగింపక నేను జెప్పిన యవమానము సరిపోవునో పోదో యాలోచింపుము. నేను జెప్పిన యీ యల్పశిక్షకు లోపఱచి నీ మనస్సును నీ స్వాధీనమునకుఁ దెచ్చుకొని నీ యాయుస్సును పెంచుకొనుము. వ్యర్థవ్యయము చేయకుండుట భాగ్యవంతుఁ డగుటకు నెట్లు ముఖ్యమో యట్లే కాలమును వ్యర్థపఱుపక సద్వినియోగము చేయుట యాయుస్సు వృద్ధిచేసికొనుట యందు ముఖ్యమని నమ్ముము. దమ్మిడీలను జాగ్రత్తగ కాపాడుము రూపాయలు తమంత తామే జాగ్రత్తపడును. అను సామెత కాలవిషయమందును నన్వయించును.

కాలవ్యయముగూర్చి యింతదూరము చెప్పితి నని మెల్లఁగఁ జేయవలసిన కార్యములను దొందరపడి పాడుచేయకుము. మెల్లగ భోజనము చేయుట, స్నానము చేయుట, పెద్దలనుపచరించుట ఇతరుల కక్క ఱ యవసరముల సహాయ్యము చేయుట, దేవపూజాది కార్యములు చేయుట, గాసిదీఱ విశ్రాంతికై వ్యాయామము చేయుట, పెద్దలతోను దెలిసిన వారితోడను తెలియని విషయములను తెలిసికొనుటకు లోక జ్ఞానము సంపాదించుటకు సంభాషించుట, కార్యార్థమై వచ్చిన వారితో మాటలాడుట, తెలియనివారికిఁ దెలియఁజెప్పుట, సద్గ్రంథములఁ జదువుట యీ మొదలైన కార్యములందును నారోగ్య నిమిత్తమున జ్ఞానవిద్యా పుణ్యముల సాంపాదించుట యందును వినియోగించు కాలము వ్యర్థపఱుపఁబడినది కాదు. అకాలనిద్ర, నచ్చుతనము, సోమరితనము ఇవన్నియు గాలమును దొంగలించు చోరులు.

చదువు విధము

చదువునకుఁ గాలపరిమితి చెప్పఁజాలఁగాని దినమునకు 6 గంటలకు మించి చదువనక్క ఱలేదు. చదువని నేను జెప్పినది కష్టపడి శ్రద్ధగలిగి తదేకధ్యానముతోఁ జదివిన దంతయు మనస్సును నుంచుకొనియున్న కాలమంతయుఁ గాదు. ఈ విధముగ నాఱుగంటలు ప్రతిదినము చదువువాని కసాధ్యవిషయమేదియు నుండదు. వానిని విద్యయందు మించువా రుండుటయు నరుదు. 12 గంటలు 16 గంటలు చదువువా రున్నారు. గాని వారిలో నెందఱు ప్రసిద్ధికి వచ్చిరో యదిమాత్రము నేను జెప్పఁజాల. ఏలనఁగా వారిలోఁ దూఁగుపోతుల సంఖ్య మెండు. వారు చదువునది యేదియో వారికే తెలియదు. కన్నులు మూఁతలుపడు చుండ తల వ్రేలఁబడుచుండఁ బుస్తకము జాఱిబోవఁ బుస్తకములో లేనిది హీనస్వరముతో నోర వదరుచు నెలుకల చప్పుడో యెవరివైనఁ గాళ్ళ చప్పుడో యయిన నులికిపడి లేచి బిగ్గఱగ నేదియో యొకటి వదరుచుందురు. ఏమిరా తూఁగుచున్నావా యని పెద్దవారడుగ లేదు లేదు ఆలోచించుచున్నానని బొంకుదురు. ఈ విధముగఁ జదువువారెన్ని గంటలు చదివిన నేమిఫలము? ఎన్ని యేండ్లు చదివి యేమి లాభము? యథాప్రకారిసిద్ధిరస్తు అను దీవనకర్హులే. కాఁబట్టి శ్రద్ధతోఁ జదువునదియే చదువు. అట్లు చదువుకొనువానికి నాడుకొనను నితర గ్రంథములు చదువుకొనను ఇంటిపనులు చూచుకొనను అన్నిటికి విరామముండును. తూఁగుబోతురాయఁడు తనకు నుపయోగపడఁడు. ఇంటివారికి నుపయోగ పడఁడు. వాని కేపని చేయుటకు విరామముండదు.

ఈ గుణముకలవాఁడు దేనికిఁ గొఱగాఁడని నా నమ్మకము. చదువునపుడు దేహము నుంచు స్థితిని బాలక హితచర్యయందు వ్రాసియున్నాఁడను. దానిని గమనింపుము. కూర్చుండి పనిచేయవలసినవి లెక్క లు వేయుట మొదలైనవి తప్పఁ దక్కి నవి నిలుచుండి చదువుటే మేలు. నిలుచుండి యనఁగా స్తంభమువలె ననిగాదు. తిరుగుచు ననియర్థము. ఈ పద్ధతి తూఁగుఁబోతులకు మిక్కి లి మేలిచ్చును దీపము కంటికెదురుగ నుండరాదు. వెలుతురు మాత్రము పుస్తకముపైఁ బడుచుండవలయును. పెద్దవెలుతురులోఁ జదువుట చేతనే యనేకులకు నేత్ర వ్యాధులు గలుగుచున్నవి. చదువుటకు ఆముదపు వ్రత్తిదీపము మేలు. ప్రతిదినము నిద్దుర లేవఁగానే చన్నీళ్ళతో రెండుకన్నులు తుడుచుకొనుము. నిద్రపోవుటకు ముందు నట్లేచేయుము. వెలుపలనుండి లోపలి కొలుకులకు రుద్దుము. భోజనము చేసి చేతులు కడుగుకొనఁగానే రెండు చేతులొకదానితో నొకటి వేసి రుద్ది యా తడిచేతులతో నే రెండు కన్నులు రాచుకొనినయెడల నేత్రరోగములును హరించును. రాత్రులందు సన్నయక్షరములు చదువుట మంచిదికాదు. ఔమ్ముమంచి చదువవలదు. నీవు నడచునపుడు చదువునపుడు మఱి యెపడైనఁగాని వెన్నెముక వంపులేక చక్క ఁగా నుంచుకొనుము. ఇది యనేకవిధముల మేలు. దీనిని మఱవవలదు.

చదువునపుడు చదివెడి పాఠము విషయమై తప్ప నితరములయిన ముచ్చటలాడకుము. ఒంటరిగఁ జదువుట మేలు ఒకసారి చదివినది మరలఁ జదువుపని లేకుండునట్లు చదువవలయును. ఒక పుస్తకము మూయునప్పటికి నందుఁ జదివినది మనస్సునకు వచ్చియుండవలయును. అఱగొఱ యుండరాదు. ఏనాఁటిపాఠ మానాఁటికి బాగుగ వచ్చియుండ వలయును. లెక్క లుగాని మఱియేదిగాని నీవు కష్టపడి సాధింపవలసినదేగాని యితరులు చేసినదానిని వ్రాసినదానిని నీవు చూచి వ్రాసికొని పోవలదు. కష్టపడి శ్రద్ధతోఁ జదివెడిదానియందు బుద్ధియుంచి చదువుట కభ్యాసము చేసికొనుము. ఇది కేవలము సులభమని నేను జెప్పనుగాని కష్టపడక గొప్పతనము రాదనియుఁ బఱింపక జ్ఞానము కలుగదనియు నమ్ముము. దున్నక విత్తినఁ గోయక పండును అని సామెత. మఱి యెంతో గతి యంతే. కొన్ని పాఠములందు నీకు రుచిలేక యుండవచ్చును. గానికష్టపడి చదువుట యనునది యభ్యాసపడినచో నీకు నసాధ్యమైనది యుండదని నమ్ముము. విద్యయందు సామర్థ్యము కలుగవలసియుండిన నోపిక, పట్టుదలయుఁ జదివినది చక్క ఁగ విమర్శించుటయు నత్యంత ముఖ్యములు. ఇవిలేక వచ్చెడివిద్య నిలిచి యక్క ఱ కుపయోగపడు విద్యకాదు. నీవు చదువు దానిలోని నీతివాక్యములుగాని మంచి వాక్యములుగాని పద్యములుగాని యుండిన వానిని కంఠస్థములుగ వల్లింపుము. ఇటు చేయుట చాలమేలు. ఒక్క పుస్తకము చదివి విసుఁగు వచ్చినపుడు పుస్తకమావలఁ బాఱవైచి పండుకొనకుము. పెత్తనములకుఁ బోకుము. ఆ పాఠము విడిచి మఱియొకటి చదువుము. ఏ పని పెట్టక మనస్సును సోమరిగా నుంచుటకంటె పనిని మార్చుటచే దానికి విశ్రాంతి కలిగించుట చాలమేలు. అప్పుడు విసుఁగు దోఁపదు. ఈ విధముగ నీ వెంత చదివినను మనస్సునకు గాసిలేదు.

మెల్లగ నమలక గబగబ మ్రింగిన యాహారమును కడుపు జీర్ణమును చేసికోలేనట్టు మెల్లగ నాలోచించుచుఁ జదువక గబగబ శీఘ్రముగఁ జదువునట్టి చదువును మనస్సు జీర్ణింపఁ జేసికొనలేదు.

కల్పితకథలు చదువుటచేఁ గలుగు నష్టము సూక్ష్మముగఁ జెప్పెదను. జీవితకాలమా పరిమితము. నేర్చుకొన వలసిన విషయమా యపారము. సాధింపవలసినదియా విస్తారము. జన్మోద్దేశమా విడువరానిది. ఇట్లుండ నెవ్వఁడు బుద్ధిమంతుఁ డాయువు దుష్కా ర్యములందుఁగాని సత్ఫలమునీయని కార్యములందుఁగాని వ్యర్థము చేయఁగోరును? కాలము పరిమితమని యంగీకరించినప్పుడు ఆ కాలములో నీవు దుష్టములో లేక నిష్ప్రయోజనములో యగు గ్రంథములను జదివితివేని చదువవలసిన సద్గ్రంథములు చదువక విడువవలసివచ్చును గదా. 3 గంటల కాలములోఁ బ్రశ్న పత్రములోని ప్రశ్నల కన్నిటికిఁ బ్రత్యుత్తరములు వ్రాయవలసియుండ నందులోఁ గొంతకాలము బొమ్మలు వ్రాసికొనుచునో దిక్కు లు చూచుచునో యుండినఁ బ్రశ్నములు కన్నిటికి నుత్తరములు వ్రాయఁ గలవా? నీ జీవిత కాలమును వ్యర్థగ్రంథములను జదువుట యందు వినియోగించితివా సద్గ్రంథములను జదివి సంపాదింప వలసినంత జ్ఞానము సంపాదింపలేక పోదువుకదా. అవశ్యము సంపాదింపవలసిన జ్ఞానము సంపాదింపవేని మనుష్యజన్మము వ్యర్థముగదా.

ఎప్పుడు కల్పితకథయని చదువఁ బూనితివో యప్పుడే యది యసత్యవిషయ మనుట మనస్సునకుఁ దెలిసినదే కదా? అసత్యమైనదానిని జదివిన లాభమేమి? ఇహమున కుపయోగించునా పరమున కుపయోగించునా? దానిని జదువుట యందుఁ గడపిన కాలము వ్యర్థమేకదా. వ్యర్థమైనమేలే. ఈ దబ్బిలి కథలయందు విషయమేమి? దొంగతనము చేసి తప్పించుకొనుటో, అంకుతనముచేసి తప్పించుకొనుటో. మన జీవిత కాలములో మన కెన్నఁటికి ననుభవమునకు రాని వాస్తవముగా జరగని గండములనుండి తప్పించుకొనుటో యిట్టిదై యుండును. గ్రంథకర్త యెంతనేర్పరియైనఁ జదువువాని కంతకీడు. చదువునప్పు డుద్రేక మెక్కు వయగును. కావున సారాయమునం దెట్టిగుణమో నవలలని చెప్పఁబడువాని యందు నంతియ గుణము. కావున దేశాభ్యుదయము, జ్ఞానాభ్యుదయము

గలిగింపని యట్టి గ్రంథములు వానియందలి విషయములు సత్యములైనను అసత్యములయినను దుష్టములే. వీనికంటెఁ బిట్టికథలు కాకికథ లెన్నిమడుఁగులో శ్రేష్ఠములు వినోదకరములు. అవి నిజములని మోసపోకుము. స్పష్టముగ నసత్యములని తెలియవచ్చు పట్టికథలకంటె నసత్యమును సత్యరూపముగాఁ దెలుపు గ్రంథము లెక్కువ కీడును గలుగఁజేయును. కావుననే యాంగ్లభాషయందు నవలల పుస్తకములు గర్హ్యములని ప్రతి గ్రంథకర్తయు వ్రాసియున్నాఁడు. వినోదకరములు, జ్ఞాన వృద్ధికరములు, ఉభయలోక క్షేమకరములు భాషాభివృద్ధికరములు నగు సద్గ్రంథములు కావలసినన్ని యుండ కొఱగాని పుస్తకములు దుష్కా మ మభివృద్ధిచేయు గ్రంథములు బుద్ధిమంతుఁడు చదువరాదని నాయభిప్రాయము. ఆయుష్కా లమును వ్యర్థముచేయఁగోరువారు చదువవచ్చును.

వార్తాపత్రికలయం దేదైన నొకటి స్వదేశపత్రిక చదివినఁ జాలును. అన్యభాషయందు వ్రాయఁబడినదానికంటె స్వభాషయందు వ్రాయఁబడినదే శ్రేష్ఠమని నాయభిప్రాయము గాని యంతటి గుణము కలిగినదిగా నుండవలయును. కులనీతి మతాచారభాషలయం దభిమానము లేక స్వప్రయోజనమునకై వాని విషయమున స్వాభిప్రాయములు నిచ్చవచ్చినట్టు వ్రాయువారి వ్రాఁతలను వ్రేలువేసియైన నంటకుము. ఇట్టి వారు తాము చెడియున్నందున నితరులకు దమలో కలుపుకొనఁజూతురు. వానికిఁ బెట్టెడు డబ్బు వ్యర్థము, హానికరము. స్వప్రతిష్ఠకై వ్రాయువాని వ్రాఁతలు నిన్నెట్లుద్ధరింపఁ గలవు? అచ్చుపడి వచ్చినదంతయు సత్యమని పల్లెటూళ్ళ వారివలె మోసపోయితివా చెడితివి. విద్యార్థిదశయం దున్నాఁడవు. కావున విద్యసంపాదించుటకు నడ్డపడునట్టియు నుత్తరకాలమునకుఁ బ్రయోజనపడ నట్టియు విషయములనెల్ల వదలవలయును. విద్య నేర్చుట జ్ఞానము సంపాదించుటకని, తెలియని సద్విషయములఁ దెలిసికొనుటకని జ్ఞప్తియందుంచుకొంటివేని నీవు వక్రమార్గమునఁ బోఁజాలవు.

అభ్యాసము.

ప్రతి మనుష్యునకు మంచివో చెడ్డవో కొన్ని యభ్యాసము లుండును. ఇట్టి దురభ్యాసములకు లోపడి పెద్దవారైనపుడు పరితాపపడువా రెందఱోగలరు. అభ్యాసములు చిన్ననాఁటనే పట్టుపడును. కావున బుద్ధిమంతుఁ డగువాఁడు చిన్న నాఁడే మంచి కార్యము లభ్యాసపడఁ బ్రయత్నింప వలయును. అభ్యాసము కూసువిద్యయనునది జ్ఞప్తియందుండిన నభ్యాసమున సాధింపరాని వేదియు లేదని తెలియఁగలవు. అన్నిటికంటెను సాధింపఁ గష్టమైన బ్రాహ్మవిద్య యభ్యాసనముఁగాక మఱి దేనిచేఁ గలుగును? కావున మంచి యభ్యాసములకు బాలుపడినవారు బాగుపడుదురు. దురభ్యాసములకుఁ బాలుపడినవారు చెడుదురు. ఎట్టిదైనను అభ్యాసము చేసికొనుట సుళువు. మనస్సు దృఢముగా నుండవలెను. అది లేనివాఁడు నడిసముద్రములోఁ దుపానువాత పడిన పడవవంటివాఁడు. క్లుప్తకాలమునకు సరిగ ననుకొనిన పనిని కొలఁది దినములు చేసితివేని తరువాత నీయంతట నీవే యితరసాహాయ్యము లేక స్వభావసిద్ధమైన కార్యమువలెనే దానిని చేయుచుందువు. ఇన్ని గంటలకు నేను నిద్రలేవవలయునని నిశ్చయించు కొంటివా నెలదినములు సరిగా ప్రయత్నపడి వేళకు నిద్రలెమ్ము. తరువాత నీవు వలదనుకొనినను ఆ వేళకు సరిగ మెలకువ వచ్చును. నస్యము వేసికొనుట చుట్టలు సారాయము కాపీనీళ్ళు తేయాకు నీళ్ళు త్రాగుట గోళ్ళు కొఱుకుట ఇండ్లు తిరుగుట వ్యర్థభాషణము, చీట్లాడుట తిట్టుట తినరాని పదార్థములు దినుట చేయరాని కార్యములు చేయుట ప్రొద్దుపోయి నిద్రలేచుట మొదలైన దురభ్యాసములన్నియు వాడుకవలనఁ బట్టుపడినవే.

1. నీవు బాగుపడఁ గోరెదవేని యివి యభ్యసింపుము.

రేపు చేయవలసినపు లే దినమే నిశ్చయించుకొనుము. మఱుసటినాఁ డా పనులన్నియుఁ జేయవలయునని పట్టుపట్టి చేయుము. శక్తికిమించి నన్నిపనులు పెట్టుకొన రాదు.

2. ఎడతేగక పాటుపడుట యభ్యసింపుము.

పనియనిన విసుఁగుకొనక, చేయవలసివచ్చెనే దేవుఁడా యనక, సొఱుగుచు మూల్గుచు గంట కొకయడుగు పెట్టక నఱ మనస్సుతోఁ జేయక, యుత్సాహముతో నుల్లాసముతో వినోద క్రీడవలెఁ గార్యములు చేయుము. దినమునకు మూఁడు మైళ్ళు నడచుఁవా డేడేండ్లలో భూమినంతయుఁ జుట్టిరాఁగలఁడు. పాటుపడుట యనఁగా క్లుప్తకాలములో క్లుప్తకార్యములు చేయుటగాని 24 గంట లేదో యొకపని యేద్చుదాని మగఁడువచ్చిన నామగఁడు వచ్చునని చేయుచుండుట గాదు. తూఁగుఁబోతుల చదువు చదువెట్టుకాదో యట్లే తూఁగుచునేదో యొకపని చేయుచుఁ గాలుసేతు లాడించుచుండుట పాటుపడుట కాదు. చక్క ఁగఁ దెలివితో పాటుపడువానికి విరామము మెండు. తూఁగుచుఁ బని చేయు వానికి దినమంతయు పనియే. కూఁతలార్చుటమేగాని కుప్పలో గింజ నులియదు అన్నసామెత మఱవవేని నిజముగఁ బాటుపడువాఁ డెట్టివాఁ డో తెలియును. చక్క ఁగఁ బాటుపడువాఁడే యే కాగిదమును పుస్తకమును కొఱముట్టును నెక్క డెక్క డ నుంచవలయునో యక్క డనే యుంచును. సమయము వచ్చినపుడు దానికై వెదకికొనఁడు. చేయుకార్యము తొందరలేక మెల్లగనే చేయును. చేయుపని చక్కఁగ నుండును.

3. పనియందుc బట్టుదల యుండవలయును.

ఒక కార్యమునకుc బూనినపుడు దానినెంతైనc గష్టపడి చేయవలయునను పూనిక యుండవలయును. ఈ పని సగము చేసి విడిచి మఱియొకటి పూనుకొని దానిని విడిచి మఱియొకటి పూని యిదిచేయుదమా అది చేయుదమా యని సందేహించు వాcడేపని చేయలేcడు. దీనికే కొండమంగలి క్షౌరమనిపేరు. తిరుపతి కొండమీcది మంగలవాc డొకనికి క్షౌరము చేయcబూని గడ్డము క్షౌరముచేయుచుండcగా నింకొకcడు వచ్చిన యెడల చేయుపనిని వదలి వానికి మీసమును గొఱుగును ఇంతలో మఱియొకcడు వచ్చిన వానికిc దలగోఁఱుగc బ్రారంభించును. ఒకనికి కార్యము పూర్తిచేయcడు అందఱు కాచుకొని యుండవలసినవారే. వానికిది లాభకరమే. తక్కి నవారిట్లు చేసిన చెడుదురు. పట్టుదల లేనివాc డేకార్యము చేయుటకు నసమర్థుcడే.

4. క్లప్త కాలమునకు సరిగc బనిచేయుము.

ఏ కార్యము చేయుట కేకాలము నిర్ణయించుకొనెదవో యా కాలమం దా పనిచేసి తీరవలయును. భోజనమునకైనను నిద్రకైనను సభలకైనను పాఠశాలకైనను పనులకైనను క్లప్తకాలమునకు సరిగc బోవలయును గాని తామసింపరాదు. ఒకరు నీ నిమిత్తమై కాచుకొనియుండునట్లు చేయరాదు.

5. వేకువ నిద్రలెమ్ము.

7 గంటలకు నిద్రలేచువాcడవు 5 గంటలకు నిద్రలేచిన దినమునకు రెండుగంట లాదాయము. ఆ రెండు గంటల కాలములో నెంతపని చేయవచ్చునో యాలోచింపుము. దినదిన మాప్రకారము చేసిన నెంత గొప్పకార్యము చేయరాదు? రాత్రి 10 గంటలకు మీcద మేలుకొనవలదు. ఉదయము 5 గంటలకుమించి పండుకొనవలదు. ఇది బ్రతికినంతకాల మొక విధిగా నేర్పఱుచుకొనుము. పగటినిద్ర యారోగ్యకరము కాదు.

6. నీకు లభ్యపడిన ప్రతి మనుష్యునివలన నేదోయొక క్రొత్త విషయము నేర్చుకొనవలయును.

లోకములో సర్వజ్ఞుc డొక్క cడును లేcడు. పొలము దున్ను వానికిc దెలిసినవిషయములు ఉద్యోగస్థులకుc దెలియవు. గుఱ్ఱపువానికిc దెలిసినవి కాcపువానికిc దెలియవు. ఒక్కొ క్క వృత్తియం దుండువానికి నితరులకుc దెలియని విషయములు తెలిసియుండును. గనుక నందఱవలనను మనము క్రొత్తవిషయములు నేర్చుకొనcదగును. ఇప్పు డీ విషయములతో నాకేమిపని యనకుము. నీ జీవిత కాలములో నీకు వానితోcబని పడును. ఎంత పనికిమాలిన వస్తువునైనను వర్తకుcడు పాఱవేయక యెత్తి యుంచును. దానితోc బనిపడినవాcడు వచ్చినపుడు ఒకటికి నాలుగంతలు వెలచెప్పి యమ్మును. కావున విషయసంగ్రహణ మవశ్య కర్తవ్యము. ఇట్లనుటచేc బ్రతిమనుష్యుని యొద్దకుc బరువెత్తి పొమ్మని నా యభిప్రాయము కాదు. నీ వంగడికిc బోవుచున్నాcడవనుకో లేక బండిలోc బ్రయాణము చేయుచున్నావనుకో. తూcగుచు తల వ్రేలవేసికొని పోవుటకు మాఱుగ త్రోవలోc దటస్థపడిన విషయములను గ్రహింపరాదా? పదార్థములను జూడరాదా? ఏదైన వింతగా నుండిన నేమదియని విచారింపరాదా? ఇట్లు చేయకుండరాదని నా యభిప్రాయము. సమయమును వ్యర్థపఱుపరాదు.

7. ఒక విషయమై యొక యభిప్రాయము నిశ్చయించుకొని యాప్రకారము నడువవలసియుండునేని యా విషయమై పూర్ణముగ విచారింపక నిశ్చయించుకొనకుము. ఒకc డౌనన్నాcడని నీవు అవును అనవలదు. ఒకcడు కాదన్నాcడని నీవు కాదనవలదు. ఉభయపక్షములు పూర్ణముగ విచారింపుము. ఈ విచారము కులనీతి మతాచారవిద్యలందు నత్యంతావశ్యకము. ఒకcడు స్థూలకాయుcడో ధనవంతుcడో యధికారియో మన నీతి మతాచారములు లోనైనవి మంచివి గావనిన నంతటివాcడు చెప్పినాcడే నిజమే యనుకొనకుము. ఇది వఱ కిట్లుండ వీc డిట్లుచెప్పc గారణమేమి? సత్యము తెలిసి చెప్పుచున్నాcడా? స్వప్రయోజనమునకై చెప్పుచున్నాcడా? ఏమి కారణము? అని బాగుగc దెలిసినవారి నడిగియో యావిషయముగల గ్రంథముల నన్నిటిని జదివియో తీర్మానించుకొనుము. ఈ కాలమున మన కులనీతి మతాచారములు దూషించువారు మనలోను గలరు. అన్యమత ములందును గలరు. వీరిలోc గొందఱు పూర్ణముగ విషయము తెలియనివారు. కొందఱు స్వప్రయోజన ముద్దేశించి స్వలాభమునకై చెప్పువారు. కొందఱు కూలికి విషము త్రాగువారు. తాc జెడ్డ క్రోcతి వనమెల్లc జెఱిచె ననుసామెతకు లక్ష్యభూతులు కొందఱు. కొందఱు అన్యమతస్థుల యభిమానము సంపాదింపc గోరినవారు? తెలియనివారిని మోసపుచ్చి తమలోcజేర్చుకొనుటకై యీ యపస్క ర మిట్లుండవలెను. ఆ యుపస్క ర మిట్లుండవలెనని భారత రామాయణ మనుస్మృత్యాదులు నుదహరించి గద్దెపొంకములు కొందఱు చెప్పుచుందురుగాని వారు వ్రాసినవి వారు చెప్పిన గ్రంథములలో నుండవు. ఒక వేళ నుండినను వారనుకొనిన యర్థముండదు. కాcబట్టి నీవు తత్త్వమరయక యొకరిమాటను నన్నువలదని యంటిని. ఒకరు తోలినట్టు పోవునది పశువు. స్వబుద్ధి నాలోచించువాcడు మనుష్యుcడు.

8. మిత్రుల నార్జింపుము.

దుర్గుణము సహవాసముచేతనే లభించును. కాఁబట్టి నీవు పరులతో సహవాసము చేయునపుడు మిక్కి లి హెచ్చరికగలిగి యుండుము. ధనమార్జించుటకంటె మిత్రుల నార్జించుట కష్టము. ధనమును గాపాడుకొనుటకంటె మైత్రి కాపాడుకోనుట కష్టతరము. ధనము చేయఁజాలని పని మైత్రిచేయును. కావున మిత్రుల సంపాదింపుము. అక్క ఱ యవసరముల కారణమున నీయొద్దకుఁ బనిపడి వచ్చువారందఱు మిత్రులను కొనకుము. పరిచితులు వేఱు. మిత్రులు వేఱు. మిత్రులు నీ కష్టములందు నాదుకొందురు నీయందు దోషముండినఁ గోపించియైన నిన్ను సవరింపఁజూతురు. తమ రహస్యమును నీతో మనసువిచ్చి చెప్పుదురు. నీ రహస్యమును వారెన్నఁడు వెలివుచ్చరు. మిత్రుఁడు చాలదుర్లభుఁడు.

తే. “మొదలు చూచిన కడు గొప్పపిదపఁ గుఱుచ
నాదిఁ గొంచెము తర్వాత నధిక మగుచుఁ
దనరు దినపూర్వ పరభాగ జినితమైన
చాయపోలికఁ గుజనసజ్జనుల మైత్రి”

యనుట యెంతయు సత్యము. ప్రొద్దుపోక నీతో ముచ్చటలాడుటకై వచ్చువారు మిత్రులుగారు. నిజమైన మిత్రులతోఁ గాలముగడుపుట వ్యర్థమనరాదు. నీతోడివారిలో నెవఁడైన పొగచుట్టలు త్రాగువాఁడు, సారాయి త్రాగువాఁడు, దురభ్యాసములు గలవాఁడు, మట్టుమర్యాదలు మానావమానము లెఱుఁగక మాటలాడువాఁడు, సోమరి, కల్లరి, దొంగ, క్రూరుఁడు, జూదమాడువాఁడును, దైవమునందుఁ దల్లిదండ్రులయందుఁ, బెద్దలయందుఁ దిరస్కా ర బుద్ధి కలవాఁడు, దుష్టజన సహవాసము కలవాఁడు, నుండెనావానితో స్నేహము మానుము. దుష్టసహవాసముచేఁ జదువునందు శ్రద్ధలేనివారు దొంగతనము, ఱంకుతనము, సారాయిత్రాగుట చుట్టలుపీల్చుట మొదలగు దుర్గుణములకుఁ బట్టుపడి చెడినవారనేకులు గలరు. నాకు పద్మానాభశాస్త్రులవలె మీకు లక్ష్మీనరసారెడ్డివలె నిజమైన మిత్రుఁ డందఱకు దొరకుట మిక్కి లి దుర్లభము. నిజమైన మిత్రుఁడు నీకై ప్రాణమైన నిచ్చుననఁ దక్కి నమాటలేల? అట్టివానితోడ మైత్రి సంపాదింపుము. అట్టివారు దొరకకుండిన నూరకుండుము. చెడ్డవారిని మిత్రులుగాఁ గొనుటకంటె మిత్రులే లేకుండుట మేలు. పెట్టుచుండినఁ దినువారందఱు మిత్రులుగారు బంధులునుగారు. నిజమైన మిత్రుఁడైన దొరకును గాని నిజమైన బంధువు దొరకుట దుర్లభమని నాయభిప్రాయము. అక్క ఱ కాదుకొనువారే బంధువులు. తక్కి నవారు ఋణబద్ధులు. “చుట్టాలు దొంగలు సుతులు ఋణస్థు” లను భాగవత వాక్యము స్మరింపుము. సమయము వచ్చువఱ కెవరెట్టివారో తెలియఁబడదు గావున నయిన వారిని చుట్టములను గూడఁ బరిచితులవలె గౌరవింపుము. పరులు నీకుపకారము చేయకుండినను నీ వుపకారబుద్ధి మానకుము. పరులకైన నీవు నీ శక్తి కొలఁది తోడ్పడుము. నిరుపాధిక బంధువు మిత్రుఁడు గురువు సర్వము దైవమేయని నమ్ముము.

కం. రాముఁడె నా జనకుడు శ్రీ
రాముఁడె నాతోడు, భర్త రాముఁడె చుమ్మీ
రాముఁడె నమ్మిన చుట్టము
భూమిపునెడలేదు జనకబుద్ధి సుమంత్రా.

అను లక్ష్మణ వాక్యము ప్రతిదినము స్మరింపుము. మిత్రుఁడు విరోధించెనేని శత్రువునకంటె నెక్కు వకీడు చేయును గావున రహస్యములు చెప్పుటయందు హెచ్చరిక కలిగియుండుము. శుద్ధుఁడని స్థాపితుఁడైన మిత్రునకుఁ దప్పమైత్రినటించువారి కందఱకు నీ రహస్యములు చెప్పకుము.

9. కామ క్రోధములకు వశపడకుము.

కామ క్రోధలోభములు మూఁడు నరకద్వారములని భగవద్గీతయందుఁ గలదు. కాఁబట్టి వీనికి వశుఁడవు కాకుము. నీవు చేయవలసిన కార్యము చేయకుండినను సరిగా చేయకుండినను చేయరాని కార్యము చేసినను నీ మేలుకోరినవారు నిన్ను దూషించినను దండించినను కోపించి బిఱ్ఱబిగిసికొని మూతి బుడ్డగించుకొని ముప్పందుము మ్రింగినవానివలె నుండకుము. తెలివితక్కు వకుఁ దోడుగ నీ దుర్గుణముకూడ నుండిన నీవు బాగుపడుట కష్టము. మనమీయకార్యము చేయుటచేఁగదా. దండించిరి. ఇఁకమీద నిట్లు చేయరాదని బుద్ధిగలిగి వర్తింపుము. కామినీ కాంచనములందు నధర్మమైన కోరికయే దుష్టకామము. ధర్మయుక్తమైన కోరిక చెడ్డదిగాదు. నీ పరువును మించినది కోరకుము.

10. నీస్థితికిఁ దృప్తిపడి యుండుము.

పరుల ధనమునకుఁ విద్యకు, తేజమునకు మనస్సున దుఃఖింపకుము. నీకు భగవంతుఁ డిచ్చినదే పదివేలనుకొని నీ కంటెఁ దక్కు వస్థితియం దుండువారినిజూచి సంతోషింపుము. విద్యయు ధనము పోయినజన్మమున నెంత దానము చేసితివో యంతకుమించి రాదు. కావున నీవు వాని లేమికై దుఃఖించి లాభములేదు. ఈజన్మమందైన వానినిగుఱించి యెక్కు వ ప్రయత్నము ధర్మమార్గమునఁ జేయుము. తేజము కేవల స్వార్జితము. నీ మనోనియతి నడవడిపట్టి యుండును. ఆడలేని బోగముది మద్దెలకానిపై పడి మొత్తుకొన్నట్టు నీవు సంపాదించుకొనలేక యొగులఁ జూచి దుఃఖింపనేల?

11. ఆకాశమునకు మెట్లు కట్టకుము.

12. ఇంటఁగాని బైటఁగాని చీటికి మాటికి నొకరిని తప్పుపట్టుట, యూరక నసగొట్టుట, అందఱు నీకంటెఁ దక్కు వ వారని యెంచుట, గర్వము, మేఁకపోతు గాంభీర్యము ఇవి మొదలుముట్ట వదలవలయును.

పలుమాఱు తప్పులుపట్టుట ప్రీతినిజెఱచును. నసగొట్టుటవలన నీయందుఁ బరులకు నీచాభిప్రాయము పుట్టును. నీ మనస్సు స్తిమితముగా లేకుండుటే యీ దుర్గుణమునకుఁ గారణము. ఉదారస్వభావము గలవాఁడు సహనము కలిగి యొకరిని చీటికి మాటికి దెప్పఁడు. నసనస లాడుచుండఁడు. కారణములేక వీవవచే విసిరించుకొనుట దేహము పిసికించుకొనుట కాళ్ళుపిసికించికొనుట మొదలగు నుపచారములు నీకు సేవచేయు వారుండినను గూడఁ జేయించుకొనకుము. రోగములు నొప్పులు వచ్చినపు డావశ్యకమగునేని కొంచెముగ నుపచారము చేయించుకొనవచ్చును గాని గూటమువలె నుండి యితరులచే సేవలు చేయించుకొనుట దురభ్యాసము. తలంటుకొనువాఁడు దేహము పిసికించుకొనవచ్చును. ఎన్నఁడైన దూరము నడచివచ్చినపుడు కాళ్లుపిసికించికొన వచ్చును. ఎండలోనుండి బడలి వచ్చినప్పుడు విసరించుకొనవచ్చును. వచ్చునంటిని గాని వలయుననలేదు. అంతేగాని నిత్యకృత్యముగాఁ జేయించుకొనరాదు. ఈ దురభ్యాసము చిన్నప్పుడు పట్టుపడి యిప్పటికి పోక దుఃఖపడుచుండు నాపరిచితుఁ డొకఁడు కలఁడు.

సంభాషణములు.

నలువురిలో మాటలాడునపుడు క్షుద్రవిషయముల గుఱించి ప్రస్తావింపకుము. నీకుఁదెలియని విషయములు పరుల వలనఁ దెలిసికొనుటకై యత్నింపుము. ఎదుట లేనివానిఁ గూర్చి కీడుగ భాషింపకుము. పదిమంది స్నేహితు లొకచోటఁజేరి సంభాషించుచుండువారు. వారిలోనొకఁడు ప్రతిదినము కట్ట కడపట లేచిపోవుచుండెను. ఆ యింటి యజమానుఁడు ప్రతిదినము నీవు వెనుకఁబడెదవేల యనియడిగెను. నేను ముందుగఁ బోయినఁ మీరందఱు నన్నేమి నిందలాడుకొందురో ఆ యవకాశము మీకు లేకుండఁ జేయుటకు నందఱు పోయిన తరువాతఁ బోవుచున్నాననెను. ముఖప్రీతి మాటలకు సంతోషింపకుము. భగవంతుని విషయమైగాని పెద్దలవిషయమైగాని యలక్ష్యముగ భాషింపకుము. ఉపచారము చేయకుండిన మానెనుగాని యపచారము చేయనేల? దుర్భాషలు మాటలాడకుము. అటు మాటలాడువాఁడు పెద్దమనుష్యుఁడు గాఁడని నమ్ముము. నిన్ను నీ స్నేహితులను నీవుచేసిన కార్యములను గుఱించి నీవే ప్రశంసింపకుము. సామెత లుపయోగించునపుడు పూర్వవాక్యము లుదాహరించునపుడును శబ్దములను వాని యర్థము ప్రయోజనమెఱిఁగి సమయోచితముగ నుండినఁ జెప్పుము. ఈ నడుమ వెలువడిన యొక గ్రంథము చదువుచుండఁగా నొకఁడు మఱియొకనికి నమస్క రించి అయ్యా నా నమస్కా రము గైకొనుము. దండం దశగుణం భవేత్తని కలదు కదా. నాకిది పదివిధముల మేలని చెప్పెను. ఈ గ్రంథకర్త బవిసి యాఱుట కిది యొకటి చాలును. పరమహంస గోక్లేగారి చరిత్రమని యొక గ్రంథమును జూచితిని. ఈ వ్రాఁతకాఁడు పరమహంస శబ్దమున కేమియర్థమనుకొనెనో. ఒకానొక పెద్ద న్యాయవాది నిండుసభయం దుపన్యసించుచు మన విద్యార్థులను బహిర్భూమికిఁ బంపిన వృద్ధికివత్తురు అని ప్రసంగించెను. నలువురితో మాటలాడునపుడు పండితునివలె భాషింపకుము మనస్సు ఆలోచనలు నిర్మలముగ నుంచుకొని మాటలాడుము. నీతల్లి, తోడఁబుట్టు, కూఁతురు విని లజ్జించుమాటలు పలుకకుము. ఎద్దైన విషయము చెప్పునపుడున్న దున్నట్టు చెప్పుము. తనదికొంత తాళ్ళపాక వారిదికొంత యన్నట్టు నీవు సగము కల్పించి చెప్పకుము. ఉల్లాసముగ భాషింపుము. నిన్నెదిరించి మాటలాడువాని విషయమందైన నసూయ విడుము. న్యాయస్థానమున న్యాయవాదు లెట్లు వాదింతురో యావల నెట్లు మిత్రులై యుందురోచూడుము. సంభాషణవిషయమై కొన్నివిధు లొక యాంగ్లగ్రంథమున నీయఁబడినవి. అవినీకుఁ దెలియ వ్రాసెద.

1. పుస్తకములను సావాసులను నీలాభమునకై యేఱికొనుము. మంచి పుస్తకములవలె సహవాసులును నీమనస్సున కుల్లాసము కలిగించువారుగను నీకు మేలుగలిగించు వారుగ నుండవలయును. ఉల్లాసము లాభము

ఇతరులవలన నీకుఁ గలుగ దేని నీవైన వానిని గలుగునట్లు చయుము. ఇచ్చుకోలు పుచ్చుకోలు రెండు సాధ్యపడకపోయెనా ఆ జనులవిడిచి లేచిపొమ్ము.

2. సంభాషించువా రెట్టివారో తొలుతఁ దెలిసికొనుము నీకంటె గొప్పవారై రా నీకుఁ దెలియనివిషయము లడిగి తెలిసికొనుము. నీకంటెఁ దక్కు వవారై రా తెలియఁ జెప్పుము.

3. ముచ్చట చప్పనైనపుడు నలువురు మాటలాడఁ దగిన విషయము ప్రశంసింపుము.

4. మంచివిషయము లెవరైనఁ జెప్పిరా వెంటనే దానిని గుర్తువ్రాసికొనుము. తక్కి నవన్ని మఱచిపొమ్ము.

5. నలువురిలో నూరక బొమ్మవలెఁ గూర్చుండకుము మౌనము మంచిదిగాదు. ఇతరులు అహంకారమని తలంతురు. నలువురిని సంతోషపఱుచు మాట లేవైనఁజెప్పుము. అఱఁ కువతో మాటలాడుము. అందఱు నూరకుండిన నీ వేదైన ప్రశంసకుఁదెచ్చి మౌనముద్రఁ బాపుము. నిన్నుఁజూచి నలుగురు నవ్వునట్లు మాటలాడకుము.

6. తొందరపడి యార్భటింపకుము. ఒక విషయమై నా నాభిప్రాయములు వెలువడునపుడు నలువు రేమి చెప్పుదురో విని యాలోచించి యిది యిట్లని నిర్ధారించుకొని పిదప మాటలాడుము. ఒక మంచివిషయమును ఒక సభలో రెండుమార్లు చెప్పకుము.

7. ప్రతివిషయము నాక్షేపించుటే యొకపనిగాఁ బెట్టుకొనకుము. నీకుఁ దెలియక పోయినంతమాత్రమున నెదుటి వారు చెప్పినదాని నాక్షేపింపకుము. తెలియకుండిన విషయము నడిగి తెలిసికొని మరల మాట్లాడుము.

8. సభలోనివారు నిందలాడినను బండుబూతులాడినను సరిగాదని చెప్పుము. లేక యూరకుండుము. అదియు సహింపరాకున్న నందునిలువక వెడలిపొమ్ము.

9. తక్కి నవారికంటె నీవు శ్రేష్ఠుఁడవని యభిప్రాయము పుట్టింపవలయునని నటింపకుము.

10. ఇతరుల మాటలందు నధిక ప్రసంగితనముగ నీకుఁ దోఁచినది. యితరుల కట్లు దోఁపక పోవచ్చును. కావున సహింపుము. దానివలన నేదైన నెఱుఁగఁగలవు.

11. మొండివాదములు వాదింపకుము. నీతప్పు సవరించుకొను నుదారభావము కలవాఁడవై యుండుము.

12. నలువురిలోఁ గోపపడకుము. ఎవరైన నిన్ను ధిక్క రించి బిగ్గఱగా నఱచిమాట్లాడినను నీవు శాంతమును బాయకుము. తక్కి నవారు నీయందే పక్షపాతము వహింతురు. వివాదవిషయము పరిష్క రించుకొనుట కది తగిన స్థలము కాదు. కలహస్వభావము గలవాఁడు కలకాలము కలహముతో నే కడపవలసి వచ్చును.

13. నాలుక యేలయీయఁబడినదో బాలక హితచర్య యందుఁ జదివి దానికి విరుద్ధముగ దాని నుపయోగింపకుము.

వినయము, మర్యాద.

ఈ రెండుగుణములు చిన్నప్పటినుండి కాపాడుకొన వలయును. మన బాలురయం దివి రెండు చాలభాగము చెడఁగారణము కలిగినది. పూర్వము తండ్రి దాతలవిద్య పిల్లవాండ్రు నేర్చుచుండిరి. ఆ విద్య పెద్దవారే పిల్లవాండ్రకుఁ జెప్పుటచేఁ దమకంటెఁ బెద్దవారు విద్యావంతులు జ్ఞానవంతులను నభిప్రాయము బాలురకుండెను. అదియునుగాక మాతృదేవో భవ పితృదేవో భవ యాచార్యదేవోభవ యను ననుశాసనములు వల్లించి దానికిఁ గారణము తెలిసికొని యా ప్రకారము వర్తించుచుండిరి. ఇప్పుడు తండ్రిదాతల విద్యకు బాలకుల విద్యకు సంబంధము లేదు. బాలురేమి చదువుచున్నారో పెద్దవారికిఁ దెలియదు. స్వయమంతయు నధమమని, పరకీయమంతయు నుత్తమమని బుద్ధిలేని పిల్లవాండ్ర యభిప్రాయము. ఇప్పుడు పాఠశాలలకుఁబోయి నాలు గింగ్లీషక్షరములు రాఁగానే తన తండ్రికంటెఁ దాను గొప్ప పండితుఁడనైతినని బాలుని తలఁపు. తండ్రి వేషము భాషజ్ఞానము అంతయుక్షుద్రమని తాను నేర్చుకొనునది లోకోత్తరమని యామూఢబాలుని యహంకారము. ఇట్టిచో పితృ భక్తి యెక్క డ? మాతృభక్తి యెక్క డ కన్నతల్లి దండ్రులందే యీ యభిప్రాయము గలవానికి నితరులవిషయమున నెట్టి యణఁకువ కలుగును? వినయ హీనత వినాశకారణము. ఈ వక్రపుచ్ఛములు చక్క ఁబడవు. కావున నీ విట్టి దురహంకారమునకుఁ బాలుపడక మట్టుమర్యాద వినయము గలిగి వర్తింపుము.

కొందఱు పిల్లవాండ్రు చెడుటకుఁ దల్లిదండ్రుల గారాబమే కారణము. వీరు తమ బాలుఁడు పెద్దవాఁడైనఁ జక్క ఁబడునని తలఁచుచుందురు. మంచిమాటలతోఁ జక్క ఁబడుట యరుదుగాని యీ విధమునఁ గొందఱు చక్క ఁబడుదురు.

ఒక యేటియొడ్డున నొక బ్రాహ్మణవృద్ధు నిలఁబడి సంధ్య వార్చుకొనుచుండెను. అప్పుడొక ధూర్తబాలుఁడు వెనుక ప్రక్క వచ్చి యాయన ముడ్డిలో పుల్లపెట్టెను. ఆయన తిరిగిచూచి యేమిచేయ లేక రొండిలోనున్న రెండణాలు వాని చేతిలోఁబెట్టి పొమ్మనెను. వాఁ డిది ధనసంపాదన మునకు మంచి మార్గమనుకొనుచుఁ బోవుచుండ నొక వయస్సు తురకవాఁడు నమాజుచేసికొనుచుండెను. ధూర్తబాలుఁడు మెల్లగఁ బోయి వానిగుద్దయెత్తి పుల్లపెట్టెను. వాఁడు తిరిగిచూచి కాలిచెడాపుతీసికొని దేహమంతయు వాఁచునట్లు కొట్టెను. అప్పుడు బాలుఁడు తిరిగి ముసలి బ్రాహ్మణుని యొద్దకువచ్చి నీ ముడ్డిలో పుల్లలఁబెట్టిన రెండణాలిచ్చితివి తురకవాని కట్టులే చేసిన వాఁడు చావఁగొట్టెనే యేల యనియడిగెను. ఆ వృద్ధబ్రాహ్మణుఁ డిట్లనియె. బాలుఁడా ! నీవు చేసినది మంచికార్యము కాదు. నాకు శక్తి యుండినఁ దురకవాఁడు చేసినపని నేనే చేసి యుందును. నాకంతశక్తి లేదు. కాఁబట్టి యట్టి శిక్ష నీకుఁ గలిగినఁ గాని చక్క ఁబడవు. అని తలంచి యట్లుచేసితిని. నా కోరిక నెఱవేఱెను. ఇఁకనైన బుద్ధిమంతుఁడవగుము. అని బుద్ధి చెప్పి పంపెను. అది మొదలు వాఁడు దుష్టకార్యము చేయుట మానుకొనెను. నీ వొకయంగడికిఁ బోయితివనుకో. ఆయంగడివాఁడు నీతో నణఁకువగా మర్యాదగా మెల్లగ నీవు లోపలికి వచ్చిన వెంటనే మాటలాడక యూరకయుండి యేమి కావలయునయ్యా నీకు? అడుగరాదా. అట్లునిలిచితివేమని గద్దించిన నాయంగడికి మఱియొకసారి పోదువా? మీఁద చెప్పినట్టు లాదరించిన వాని యంగడికిఁ బోదునా?

మంచి మాటలవలన నెంతలాభమో చూచితివా. అట్టులే నవ్వుచు మెల్లగ నీసుఖదుఃఖమును విచారించు వైద్యుని యింటికిఁ బోదువా? బిగించుకొని చక్క ఁగా మాటలాడక నిన్ను నిర్లక్ష్యముగఁ జూచువాని యింటికిఁ బోదువా?

అల్పసంతోషము, సర్వసమత్వజ్ఞానము, ఉల్లాసగుణము స్నేహగుణము, ఒకరితో మనకెప్పుడైనఁ బనిపడునను తెలివి యివి వినయము గౌరవబుద్ధిని వృద్ధిచేయును. గ్రంథవిస్తరమునకు భయపడి యొక్కొక్క మాటలోఁ జెప్పినను ఈ గుణములు చాలగొప్పవనియు నవశ్యము సంపాదింపవలసినవనియు నమ్ముము. అహంకారము నితరులయెడ నిర్లక్ష్యభావమును వదలి వినయవంతుఁడవై మట్టుమర్యాద తెలిసి యుదారస్వభావమును కలిగి ప్రవర్తింపుమని చెప్పితినిగాని బానిసవలె చిత్తము చిత్తము అని చేతులు కట్టుకొనియో యంజలిజోడించియో నడుములువంచి తలయోరగిలఁ బెట్టి యాత్మగౌరవమును జంపి కుక్క వలె వర్తింపుమని నేను జెప్పలేదు. పరాధీనపు బ్రతుకు బ్రతుకు వానియందు, నందు దుర్జనులసేవయం దీగుణములు కానవచ్చును. నీ పూర్వజన్మ పాపఫలమున నీ కిట్టిది వేఱుగతిలేక తటస్థించెనా స్వతంత్ర జీవనము చేయు వర్తకులయు వర్తకుల సంఘములయు కొలువులోఁ బ్రవేశించుట గ్రుడ్డిలో మెల్ల శ్రేష్ఠమైనట్టగునుగాని వంగినవానిక్రింద వంగినట్లు కూలివాని యొద్ద కూలికిఁ గుదురుట కూడదు. రాచకొలువు నాశింపకుము. ఇది సంపూర్ణానుభవముచేఁ జెప్పెడు మాటయని నమ్ముము. అధికారము గలవారిని జూచి వారు సుఖపురుషులని యతిలోకులని భ్రమింపకుము. వారిలో 100-కి 95 మంది విద్య జ్ఞానము మనుష్య స్వభావధర్మము తెలియని వారని నమ్ముము.

అధికారము చేతను ధనముచేతను వచ్చు గౌరవము గౌరవమని తలంపకుము. ఇతర సద్గుణములచే గౌరవము సంపాదించినఁదప్ప నధికారమును బట్టివచ్చు గౌరవము తాత్కా లికమును లోలొటారము బయల బుటారమును. అధికారిగా నుండుటచే వచ్చుగౌరవము నిజమైన గౌరవము అనుకొంటివేని నీకంటె మూఢుఁడు లేఁడు. "అధికారాంతమునందుఁ జూడవలదా యాయయ్య సౌభాగ్యమున్" అన్నట్టులా యధికారము పోఁగానే వారి నెందఱు పల్క రింతురో చూడుము. రాముఁడు సీతాలక్ష్మణులతోడ నరణ్యమునకుఁ బోవునపుడు భరద్వాజా శ్రమమందు నిలిచెను. అప్పుడా ఋషి కందమూలములు తిననిచ్చి కూర్చుండ దర్భాసనమిచ్చెను. ఆవల రావణాసురుని జంపి రాముఁడు సకల సేనాసమేతుఁడై మరలి వచ్చునపు డా యాశ్రమమందే దిగి ఋషిని దర్శించెను. అప్పుడా ఋషి తనయోగమహిమచే షడ్రసోపేతముగ నందఱకుఁ విందొనర్చెను. అప్పుడు రాముఁడు భరద్వాజునిఁ జూచి యిట్లడిగెను. ఋషీశ్వరా ! ఆనాఁడు కాల్నడ మేముమువ్వరము నీ యాశ్రమమునకు వచ్చినపు డెంతో యాఁకలిగొని యుంటిమి, అప్పుడు మాకు పిడుచెఁడు మెతుకులైన నెంతో ప్రియముగా నుండును. అట్టి యక్క ఱవేళ కందమూలము లిచ్చితివి. ఇప్పుడు నా కాదుకొనువారు నేనేమి కావలయుననినఁ దెచ్చి యిచ్చువారు కోట్లకొలఁదు లున్నారు. ఒకరి సాహాయ్యము నాకక్క ఱలేదు. కోరినవన్నియుఁ గలవు. ఇట్లుండ నిప్పు డిట్లాదరించితివి. ఈ భేదమునకుఁ గారణమేమి? అనిన ముని యిట్లనియె. రామచంద్రా ! రెండు సమయము లందును నీ దశను నేను బూజించితినిగాని నిన్ను నేను బూజింపలేదు. అప్పుడు నావలెనే నీవు నరణ్యవాసివి. నీవలన నాకుఁగాఁగల దేమి? ఇప్పుడురాజవు. నిన్నాదరింపకుండినఁ గోపించి నాకే కీడైనఁ జేయఁగలవు కావున నాదరించితిని. నీయవస్థ గౌరవింపఁబడినది కాని నీ వాదరింపఁబడలేదని తెలియుమని లోక తత్త్వ మెఱిఁగించె. ధనవంతులకు వచ్చు గౌరవము. నట్టిదే. నీకు భయపడువారును, గార్యార్థులై నిన్నాశ్రయించువారును జూపెడి గౌరవము నిజమైన

గౌరవముకాదు. నీవలన నెట్టిఫల మెన్నఁడు నపేక్షింపనివారు, నీకు భయపడఁ గారణము లేనివారు చూపెడి గౌరవమే నిజమైన గౌరవము. ఇట్టిగౌరవము విద్వాంసులకు లోకోపకార పారీణులకు భక్తులకు సాధువులకు నప్రయత్నముగ లభించును. "ఇప్పుడు నీవు చెప్పినవారిలోఁ జేరనివారికి బిరుదములు వచ్చియుండలేదా? అవి గౌరవచిహ్నములు కావా" యందువేమో. బిరుదములు నిష్కా రణముగ రావు. గొప్పకార్యము చేసిననే వచ్చును. బిరుదములు రావలయునని కార్యములు చేయుట యుత్తముని లక్షణముగాదు. బిరుదముల నిమిత్తమైధనము వెచ్చించుట యధమునిలక్షణము. ఇట్టి బిరుదమువలన గౌరవము లేదు. ఒకఁడు వాస్తవముగ లోకము మెచ్చు ఘనకార్యము చేసెననుకో. అప్పుడే వానిని లోకము గౌరవించెను. ఇట్టివానికి బిరుదమువలనవచ్చు గౌరవముగాని రాకుండినఁగలుగు నవమానముగాని లేదు. అట్టివాని నాదరించి బిరుదమిచ్చినవారికే గౌరవము. లోకము గౌరవింపని యొకఁ డేరూపముగనో యెవరిదయచేతనో బిరుదమును సంపాదించెననుకో. దానివలన వానికి నెక్కు వపూజ్యత లోకమునఁ గలుగునా? బిరుదములు పొందుటచేతనే గొప్ప వాఁ డనిపించుకొనినవాఁడు గాని దానిచేతనే సుఖపడువాఁడు గాని యుండిన నొకనిఁజెప్పుము. కావున నీవు బిరుదములకై యాశపడుము. ఇది దుష్కా మమగుట నీవు తెలిసియో తెలియకయో ముఖప్రీతికో దీనికై యకార్యములు చేయవలసి వచ్చును. కర్మమందే యధికారంబు నీకుఁ గర్మఫలంబులఁగా దీవుగోరి నను భగవద్వాక్యము మఱవకుము. తిలక్కు , గోక్లే, నన్నయ్యభట్టు, తక్కి న వారికి బిరుదములు లేమిచే వచ్చిన యగౌరవమేమి? అల్పులకు బిరుదములు వచ్చినంత మాత్రమునఁ గలిగిన గౌరవమేమి?

బలము.

దేహారోగ్యము కాపాడుకొను విషయమై యిదివఱకే వ్రాసియున్నాను. చదువు దేహారోగ్యము రెంటిలో నొకటి వదలుకొనినఁగాని రెండవది వృద్ధిగానియెడల చదువు వదలి దేహారోగ్యము కాపాడుకొను మనియే నేను జెప్పుదును. నీ వారోగ్యవంతుఁడవుగా నుండుటమాత్రము చాలదు. శరీర బలమును గూడ నీవు సంపాదించుకొన వలయును. దానికై నీవు ప్రత్యేకముగఁ బాటుపడువలసిన పనిలేదు. పరిశ్రమము మఱికొంత యెక్కు వగ (నమితముగఁ గాదు) చేసినఁ జాలును. దేహబలము గలవానిని జెనకుట కెట్టిదుర్మార్గుఁడును భయపడును. మృగములు భయపడును. కుక్క తఱుముకొని వచ్చినపుడు నీవు భయపడ నేల? బలముగలవారు పులులతోఁ గొట్లాడలేదా? రాజ్యరక్షణము బలముచేఁ గాకున్న దేనిచే నగుచున్నది? చెడురాజులు బలవంతులగు ప్రజలకుఁ భయపడుదురు. దుర్బలులను బీడింతురు. మంచిరాజులకు వారు సహాయు లగుదురు. బలవంతుని యింటికి దొంగలు వచ్చుటకును వెఱతురు. ఎంత బలముండిననంత మేలే కాని బలమును దుర్వినియోగ పఱుపరాదు. బలశాలులగువారి బిడ్డలును బలశాలలుగానే యుందురు. బలములేక యారోగ్యము కాపాడుటకూడఁ గష్టము. అపాయము వచ్చినపుడు పరుగెత్తుటకైన బలము కావలయును. దేహరక్షణము రెండువిధముల నగునని యందొకటి యారోగ్యమని చెప్పితిని. బలమురెండవది. బయటినుండి వచ్చు నపాయములనుండి రక్షించుకొనుట కన్ని జంతువులకు దేవుఁడు సాధనముల నిచ్చియున్నాఁడు. ఒంటి గిట్టగల గుఱ్ఱములు గాడిదలు తమ్ము బాధింపవచ్చిన దానిని నెడమకాళ్ళఁ దన్నును. చీలినగిట్టలుగల యెద్దులు ఆవులు లో నగునవి కొమ్ములతోఁ బొడుచును. పులులు లోనగునవి గోళ్ల చేత చీల్చును. కోఱలతోకొఱకును. తేళ్ళుకుట్టును. పాములు కఱచును. జింకలు పరువెత్తురు. కొమ్ములుండియు నుపయోగించుకొన బలములేని మేఁకలు తేరకు చచ్చును. తుదకు చీమలుకూడ నెట్టుకుట్టునో పామునైన నెట్లు చంపునో తెలియదా. దేవుఁడు మనుష్యులకు చేతులు బుద్ధి యిచ్చినాఁడు. బలములేనివాఁడు వీని నెట్లుపయోగించును. కావున బలము సంపాదించుకొని తన్నుఁదాను గాపాడుకొనవలయు ననియే యాశ్వరేచ్ఛ. కాఁబట్టి దేహపరిశ్రమము దేహబలము నిచ్చు నదిగ నుండవలయును. ముక్కు న నూపిరియుండువఱకు దేహ రక్షణ మన్ని విధములఁ జేసికొనవలయును గాన దేహ పరిశ్రమముకూడ కాలుసేతు లాడువఱకుఁ జేయుచుండ వలసినదే. ఒకటి రెండు నెలలుచేసి చాలింపరాదు. ఇప్పుడు నాకు బలముతో పనిలేదే యనుకొనవలదు. అది కావలసినపుడు రాదు. ఆపత్కా లమందుఁ దన్నుఁ దనవారిని తన గ్రామము వారిని తన దేశమును ప్రభువును బలవంతులు కాపాడఁగలరు గాని దుర్బలులు కాపాడలేరు. కావున బల మార్జించుటయందు పేక్షకారాదు. అటులని దానికొక్క దానికే కాలము వ్యయపఱుపరాదు.

కాలము నెట్లు దుర్వ్ యయము చేయరాదో ధనమునట్లే దుర్వ్యయము చేయరాదు. చౌడునీళ్ళు (సోడా నీళ్ళు సోడా చవుడెసుమా) కాఫీనీళ్ళు తేయాకు నీళ్ళు వీనికిఁగా నిష్కా రణముగ ధనము వ్యయముచేయుట యెట్లు తెలివి తక్కు వో పరువునకు మించిన వెలగల వస్త్రములకు వెలగల యాహారమునకు ధనము వెచ్చించుట దుర్వ్యయము. సాధువుల మనస్సువలె వారి వేషములు నిర్మలములుగను ఆడంబరము లేనివిగ నుండును. ఒకని

వేషమునుబట్టి వాని మనస్థితి తెలియవచ్చును. కుల స్త్రీ వేషమును బోగముదాని వేషమునకు భేదము లేదా? అట్టులే డాంభికుని వేషమునకు సాధువు వేషమునకు భేదముండును. కొందఱు కలిగియు చింపిగుడ్డలు మాసిన గుడ్డలు కట్టుకొని మొగము వ్రేలవేసికొని తిరిగిన యెడలఁ దమ్ము సాధువులని లోకులు తలంతురని భ్రమింతురు. వారిని సాధువులని తలంపరుగాని పెద్దమ్మ పుత్రులని తలంతురు. కావున పరువెఱిఁగి ప్రవర్తింపవలయును.

ప్రాణము.

మనకోరికలు నెఱవేర్చుకొనుటకుఁ గావలసినశక్తి నొక దానిని భగవంతుఁ డిచ్చియున్నాఁడని దానికే ప్రాణమని పేరని ముందు చెప్పితినిగదా. ఇప్పుడీ ప్రాణము గుఱించి సంగ్రహముగఁ జెప్పెదను. నీవు దేహారోగ్యము గాపాడుకొనుటకేగాని బలమును సంపాదించుటకే గాక తక్కి న రెండు కోరికలు సంతానము శాశ్వతానందము సంపాదించుటకుఁ గూడనిది యవశ్యము కావలసియున్నది. సృష్టిక్రమములో మనకుఁ గావలసినమట్టునకు విచారింపఁగా మనస్సు మొదటిది. ప్రపంచమంతయుఁ దొలుత మనోమయము. ఈ మనస్సున కొంత స్థూలమై ప్రాణమను శక్తిగ నేర్పడెను. ఈ శక్తి స్థూల భావము సూక్ష్మాకాశము. ఈ మూఁటిచేతను ప్రపంచము నిండియున్నది. మనస్సనునది. మహాసముద్రము. అది వ్యాపించినంతదూరము శక్తియను మహాసముద్రము ఆకాశమను మహాసముద్రము వ్యాపించియున్నవి. ఈ మూఁడు లేనిస్థలము సూది మొనంతయైన లేదు. మూఁడు నొకదానిలో నొకటి కలసియు కలియక యున్నవి. ఇది నీకు మనస్సునకు రావలయు ననిన నొక యుపాయము చెప్పెదను. ఒక చీఁకటిగదిలోఁ దొలుత మైనపు వత్తి దీపము పెట్టుము. ఆ గదిలోనికి తరువాత పెద్దమట్టినూనె దీపము రంగుగల గాజుకుప్పెతోడఁ బెట్టుము. ఇప్పుడీ రెండుదీపముల కాంతు లాగదిలో నున్నవి కదా? ఈ గదిలోనికి సూర్యరశ్మి వచ్చునట్లు చేయుము. ఈగది నంతయు మూఁడు కాంతు లాక్రమించి యున్నవి కదా. అట్టులే యివి యనుకొనుము. ఆకాశము స్థూలభావము వాయువు దానినుండి యగ్నికలిగెను. దానినుండి నీళ్ళుకలిగెను. నిప్పు నుండి నీళ్ళెట్లు పుట్టునని తలంపకుము. బాలక హితచర్యయందు దీపమునుండి నీళ్ళు వచ్చుట తెలిసితినిగదా. నీళ్ళలోనుండి భూమి. ఆకాశము మొదలు ఐదింటికి భూతములని పేరు. ఈ యయిదింటివలననే తక్కి న ప్రపంచము ఓషధులు పశుపక్ష్యాదులన్నియు జనించినవి. ప్రతిపదార్థమందు నాయాభూతముల పరిమాణము వేఱు వేఱుగ నుండునుగాని యీయైదు. గలియనిది యొకటియు లేదు. అట్టులే ప్రాణము మనస్సు లేని పదార్థముకూడ లేదు. సముద్రమునందలి చేఁపలవలె మనమీ మూఁడు సముద్రములు కలిసిన దానిలో నీఁదుచున్నాము. ఒకయేఱు పాఱునప్పుడు దానిలో నెన్ని నీటి సుళ్ళుండునో చూచితివా. ఈ సుడిలోనికి క్రొత్తనీరు ప్రతిక్షణము రాఁగాఁ బ్రతిక్షణము సుడినివిడిచి ప్రాంతనీరు పోవుచుండునుగదా. అట్లే మనదేహములోనికి మనస్సు, శక్తి, ఆకాశము వచ్చుచుఁ బోవుచు నుండును. మన దేహములోని చర్మము, నెత్తురు, ఎముకలు లోనైన సమస్తము ఆకాశమయము ఆకాశమనఁగా బయలని యర్థము చేసికొనకుము. మనకుఁ గనఁబడు బయలు కేవలము శూన్యముగాదు. మన కన్నులకు సూక్ష్మదర్శనులకుఁ గూడఁ గానరాని పరమాణుకములమయము. సీమసున్నము పెళ్ళదీసికొని బాగుగ నలియఁగొట్టుము. తొలుతఁ బెద్దపెద్దముక్క లగును. తరువాత చిన్న ముక్క లగును. తరువాత నింకను చిన్నవగును. తరువాత ధూళియగును. ఇంకను బాగుగ దంచిన మనకన్నులకుఁ గానరాక యెగిరిపోవును కర్పూరము పెళ్ళకొన్ని దినములలో కరఁగిపోవుట తెలియునుగదా. ఆ యణువులేవి? అట్టులే యాకాశము పరమాణుకముల మయము. ఈ యణువులు మన దేహమునుండి యేదోయొకరూపమునఁ బోవుట యాహారము తీసికొనుటవలన మరలఁ గ్రొత్తవి యేర్పడుచుండుట బాలక హితచర్య చదివినఁ దెలియును. అట్టులేశక్తి (ప్రాణము) కూడ మనము కాలుచేయి కదలించుట ఆలోచించుట మొదలైన కార్యములు చేయుటయందు వ్యయపఱుచు చున్నాము. ఇది మరల మనము తిను నాహారము, త్రాగునీళ్ళు, పీల్చుగాలి, ఎండ వీనివలన మనలోఁ బ్రవేశించుచున్నది. అన్నిటియం దీశక్తి కొలఁదిగనో గొప్పగనో యున్నదని చెప్పితినిగదా. దానిలో నుండునదే మనలోనికి వచ్చును. దానివలన మనము కార్యములు చేయఁ గలుగుదుము. ఇది ప్రాణవాయువు కాదు సుమా. ప్రాణవాయువునం దీశక్తి లేకున్న నది దీపము వెలిగింపఁజాలదు. ఆ వాయువునందు నీ ప్రాణశక్తి విశేషించి యుండుటచే దానిని ప్రాణవాయు వందురు. ప్రాణములో నుండి యాకాశము పుట్టుటచే నది ప్రాణమునకు లోపడి యది యెట్లాడించిన నట్లాడుచుండును. ప్రాణము మనస్సువలనఁ బుట్టినదగుటచే నది మనస్సు చెప్పినట్లు విని రమ్మనిన వచ్చును పొమ్మనిన పోవును. కాఁబట్టి ప్రాణశక్తి దేహము రెండును మనస్సునకు లోపడియున్నవి. కావున మనము పదార్థములఁ దినునపుడు నీళ్ళు ద్రావునపుడు గాలి పీల్చునపుడు ఎండలోఁ దిరుగునపుడు వానిపై మనస్సుంచి వీనిలోని ప్రాణము మన మాకర్షింపవలయునని తలంచితిమా వానియందుండు ప్రాణము మనము గ్రహింపఁగలుగుదుము. మనస్సులేక చేసిన వచ్చినంతవచ్చును. కొంత రాకయే పోవును. ఆహారము నందలి ప్రాణము గ్రహించుశక్తి నోటియందు విశేషముగఁ గలదు. కావుననే మన మాహారము బాగుగ నమలి మనస్సుంచి తింటిమా దానియందలి ప్రాణము

విడవడి నోటిలోని నరములందుఁ జేరి క్రమముగ దేహమున వ్యాపించును. అటుగాక మనస్సెక్క డనో యుంచి నమలక తింటిమా కొంత ప్రాణము వ్యర్థమై పోవును. ఆ నిమిత్తముగ మన మెక్కు వగ నాహారము తీసికొనవలసి యుండును. దానివలనఁ గలుగు ననర్థకములు బాలక హితచర్యయందుఁ జెప్పితిని.

గాలిలోనుండు ప్రాణమును శ్వాసము చేతను చర్మము చేతను గ్రహింతుము. ఇదియును మనస్సుంచి చేసిననే ప్రయోజనము. గాలి తగులని చర్మము చెడిపోవునని తెలియునుగదా. దీనివలన మనముధరించు నుడుపులు వస్త్రములు సాధ్యమైనంత వదులుగా నుండవలయుననియు దేహమునంతయు వస్త్రములచేఁ గప్పి బిగించుట మంచిదిగాదనియుఁ దెలిసెనుగదా. నీళ్ళయందలి ప్రాణమును ద్రాగుట చేతను, స్నానము చేయుటచేఁ జర్మముచేతను, గ్రహించుచున్నాము. దీనివలన ప్రతిదిన మొకసారియైన స్నానము చేయవలయుననియు స్నానము చేయునపుడు మంచినీళ్ళు త్రాగునపుడు దానిపై మనస్సుంచి చేయవలయు ననియు నేర్పడెనుగదా. ఎండలోని ప్రాణమును చర్మముచే నాకర్షింతుము. కావున నుదయాస్తమయములందెండ దేహమునకు సోఁకుట మేలనియు నెండ గాలి తగుల కుండునట్లు దేహమును గప్పుట చెడ్డయనియుఁ దెలిసెనుగదా. ఎండకు గాలికి తిరుగువా రెంత దృఢగాత్రులుగా నున్నారో దేహమునిండ గుడ్డలు కప్పుకొనియుండు మన మెట్లున్నామో తెలియదా. దానికిఁగారణ మిప్పుడు తెలిసినదా. ఇవన్నియుఁ జక్క cగc దెలిసి యాలోచించి దేశము కాలము స్థితులెఱింగి స్త్రీలకుఁ బురుషులకు వస్త్రములను ధరింపవలసిన విధములను పెద్దలేర్పాటు చేసిరి. ఇప్పుడు నాగరకతావ్యాధి ముదురుటచేఁ దెలివికోలుపోయి మనవారు స్త్రీలు పురుషులుకూడ ననారోగ్యమగువిధముగ వస్త్రములను ధరింపఁ బూనుచున్నారు. అజ్ఞానమునకంటె హానికరమైనది మఱేమున్నది. నీ వాలోచనపరుఁడ వైనచో గుడ్డలు కట్టుకొననేల దిసమొలతోనుండుట యెక్కు వ యారోగ్యకరముకదా యని తప్పక సందేహింతువు. దానికి కారణము పతి హిత చర్యయందు వ్రాసియున్నాను.

మీఁద చెప్పినదానివలన దేహముమీఁదను ప్రాణము మీఁదను మనస్సున కెంత స్వతంత్రాధికారము గలదో తెలిపెనుగదా. మనస్సున కెంత స్వతంత్రాధికారము గలదో తెలిపెనుగదా. కావున నీ ప్రాణశక్తి దేహము చెడుకార్యములు చేయుటకు మంచి కార్యములు చేయుటకు నీ మనస్సే కారణము. మనస్సు బుద్ధి పంచభూతములు ఈ యన్నిటి సముదాయమునకు ప్రకృతియనిపేరు. బలవంతముగ ననకట్టకట్టి యడ్డగించినఁదప్ప నీరు మిట్టకు పాఱక పల్లమునకే యెట్లు పాఱునో యట్లే నీవు బలాత్కా రముగ నిగ్రహించినఁదప్ప మనస్సు ప్రకృతిపదార్థముల వెంటనే యింద్రియద్వారముల నుండి పోవుచుండును. ఇంద్రియములు విషయములఁ దెచ్చి మనస్సున కర్పించు చుండును. నీవు గ్రహించి పట్టి కట్టియుంచినతప్ప చంచలమైన మనస్సు విషయముల వెంటఁబోవుట యేమివింత? కావున నీవు మనస్సును దక్కి న యింద్రియములనుగూడ నీ స్వాధీనమందే సర్వదా యుంచుకొనవలయును. మనస్సు విడిచిన పరువెత్తి పోయి యే చేలలోనోపడి దొంగమేపు తిని నీకు నిందతెచ్చు దొంగగొడ్డువంటిది. మనస్సును బిగఁబట్టుట మిక్కి లి కష్ట కార్యము. కావుననే నిద్రాహార విహారాదుల యందన్నిట మిక్కి లి శ్రమించి దీనిని సాధింపవలయును. ఇది చాల ముఖ్యము.

ఇఁక నేను జెప్పఁబోవు విషయములం దన్నిటను నీ వెంతో మిక్కి లి చాల హెచ్చరిక గలిగి నీ మనస్సును కాపాడుకొనవలయును. అట్లుచేయక పోయితివా నీ యారోగ్యము బలము చదువు నిన్నుఁగాపాడలేవు. ఇవి యన్నియు మనస్సునకుఁ దోడై నిన్ను మఱింత చెఱుచును. ముందుగఁ జెప్పిన మఱతువని యచ్చటఁ జెప్పుచున్నాను.

నాయనా ! యిదివఱకు వ్రాసినదాని కంటెను ఇఁక ముందు వ్రాయఁబోవుదానికంటెను ముఖ్యమైన విషయము చెప్పఁబోవుచున్నాను. త్రికరణశుద్ధిగ నీవు బాగుపడవలయునని యుండిన దీని నుపేక్షింపకుము. నీ తల్లిదండ్రులు బ్రాహ్మణులు. వారు కులముచేతను గుణముచేతను గూడ బ్రాహ్మణులె. కావున నీవు జన్మముచే బ్రాహ్మణుఁడవే. గుణముచేతను నీవు బ్రాహ్మణుఁడవుగా నుండఁ గోరిక గలవాఁడవని నమ్మెదను. ఆ కారణముచే నీకు నిది చెప్పఁదలఁచితిని గాని గుణములచే బ్రాహ్మణుఁడవు గావనితోఁచిన నీ నిమిత్తమై యిదియంతయు వ్రాసియే యుండును.

బ్రాహ్మణుఁడనుగాఁ బుట్టిన పిమ్మట బ్రాహ్మణుఁడనుగాక యెట్లుపోదునని తలఁతువేమో చెప్పెదవిను. బ్రాహ్మణ్య మాకాశమునుండి నీమీఁద నుట్టిపడలేదు. కష్టార్జితము. ప్రతి సంవత్సరము తప్పక పై తరగతికిఁ బోవు చుండిన 16 సంవత్సరములలో బి. ఏ. తరగతికిఁ బోవునట్లు అనేక గర్భములఁ బుట్టి పుట్టి యాయా జన్మమునఁ జేయవలసిన కార్యములు చక్క cగc జేసి పై తరగతికిఁ బోవుచు నిట్లు 84 లక్షల గర్భముల జనించి తుదకు మనుష్యుఁడ వైతివి. మనుష్య జన్మములో నానాజాతులఁ బుట్టిపుట్టి వానియందుఁ జక్క cగc బ్రవర్తించి తుదకు బ్రాహ్మణుఁడ వైతివి. అందు అధమము మధ్యమము ఉత్తమమని మూఁడు విధములు. ఈ మూఁడు తరగతులలో నొక్కొ క్క తరగతియందు మరల నధమ మధ్యమోత్తమ భేదములచే మూఁడు విధములు. అవి మరల మూఁడు

విధములు. అధమగు తరగతుల దాటిఁ మధ్యమమునకు వచ్చినావని యెంచెదను. ఇక్కడనుండి మరలఁ గ్రిందికిఁ బోవుటకు మీఁదికిఁ బోవుటకు నీ గుణము కారణము.

బ్రాహ్మణులుగా నుండు తల్లిదండ్రులకుఁ బుట్టినంత మాత్రముననే పూర్ణబ్రాహ్మణ్యము కలదని చెప్పవలను పడదు. ఒక బ్రాహ్మణస్త్రీ తన భర్తకే బిడ్డను గనినను ఆగర్భమునిలిచిన సమయము సంధ్య పగలు లోనగు దుష్ట వేళలైనను లేక తల్లి యా గర్భము నిలిచిన సమయమున తురక వానినో దూదేకులవానినో దున్నపోతునో స్మరించు చుండినను గర్భము నిలిచినపిమ్మటఁ దల్లి బ్రాహ్మణ యోగ్యముగాని యాహారవిహారాదుల నాసక్తురాలైనను బుట్టెడి కొడుకు పూర్ణబ్రాహ్మణుఁడు కానేరఁడు. ఈ విషయము పతి హితచర్యయందు వ్రాసి యున్నాను గనుక నిచ్చట విపులముగ వ్రాయలేదు. బ్రాహ్మణ భార్యాభర్తలకుఁ బుట్టెడు కొడుకునందే యిన్ని కారణములచేఁ బూర్ణబ్రాహ్మణ త్వమునకు హానిగలుగుచుండ నిఁక విట పురుషులకుఁ బుట్టెడి బిడ్డలయందు బ్రాహ్మణ్య మెచట నుండి వచ్చును? బ్రాహ్మణదంపతులకు మంచి ముహూర్తముననే గర్భము నిలిచి బిడ్డపుట్టినను ఆ బిడ్డ బ్రాహ్మణాచారములను మానుకొనుటచేఁ దల్లిదండ్రులు సంపాదించి యిచ్చిన ధనమును గాపాడుకొనలేక పోఁగొట్టుకొను మూఢునివలె బ్రాహ్మణ్యమును బోఁగొట్టుకొనును. కావున నాయనా ! యధమపక్షము 84 లక్షల జన్మఉ లెత్తియెత్తి పుట్టి పుట్టి చచ్చి చచ్చి గర్భ నరకము యమయాతన మొదలైన కష్టము లనుభవించి యెట్లెట్లో దాఁటివచ్చి భూమిసురత్వము సంపాదించుకొనిన తరువాత దానిని బోఁగొట్టుకొనువాని నేమనవలయునో నాకుఁ దోఁపలేదు. అధమములైన పశుపక్ష్యాదులకంటెను ఉత్తములైన దేవతలకంటెను మనుష్యులే శ్రేష్ఠులు. ఏలన దేవతలును మోక్షము గోరినేని మనుష్యులయియే పుట్టి సంపాదింపవలయును. మనుష్యలోకమునుండి రెండుదారులు. ఒకటి నరక స్వర్గములకు మఱియొకటి మోక్షమునకు. నరక స్వర్గములకుఁ బోయినవారు మరల భూమిపై జన్మింతురు. మోక్షమునకు బోయినవారు మరల జన్మింపరు.

ఇట్టి మనుష్యజన్మమును అందు బ్రాహ్మణజన్మమును వ్యర్థపఱుచుకొనువానికంటెఁ దెలివిమాలినవాఁ డెవఁడు?

ఆహారము నిద్ర భయము మైథునము ఇవి పశువులకు మనుష్యులకు సమానధర్మములు. పుశువులకు లేని జ్ఞానమును మనుష్యులకు భగవంతుఁ డెక్కు వగ నిచ్చియున్నాఁడు. ఆ జ్ఞానమును యెవఁడు సద్వినియోగ పఱుపడో వాఁడు పశువే. ఈ జ్ఞానముచేతనే దేవుఁడొకఁ డున్నాఁడని, ప్రతిజీవియు దేవుని బిడ్డయని బిడ్డను జక్క ఁబఱుచు తండ్రివలెనే భగవంతుఁడు జీవిని జక్క ఁబఱుపఁగోరి దానిదాని తరగతికిఁ దగినట్టు సాధనముల నిచ్చియున్నాఁడని, యాకారణముచేఁ బ్రతిజీవియు భగవంతునిఁ జేరి శాశ్వతానంద మనుభవించుటే పరమోద్దేశముగాఁ గలిగి యథాశక్తి పాటుపడుచున్నదని, మనుష్య జన్మమందే యాకోరిక కొనసాగవలయునుగాని మఱి యేజన్మమున నిది కొనసాగదని తెలిసికొంటిమి. ఇంతదూర మాలోచించి తెలిసికొనినపిమ్మట నీ జన్మమున నెట్లాకోరికసఫలమగును? దానికి మార్గము లేవి? యని యాలోచింపవలసినది విధియే కదా. కాఁబట్టి నీవు మనుష్యుఁడుగాఁ బ్రవర్తింపవలసిన విధము తెలిపి తరువాత బ్రాహ్మణుఁడవుగాఁ బ్రవర్తింపవలసిన విధము తెలిపెదను.

ప్రతిజీవి పరమోద్దేశము భగవంతునిఁ జేరుట యయినపుడు దాని యుద్దేశము నెఱవేర్చుకొనుటకు నీవు విఘ్నము చేయరాదనియు చేతనైన యెడల నీవు దాని కాకార్యమునందుఁ దోడుపడవలయు ననియుఁ దెలిసికొనుము.

ఒకఁడు పట్టపరీక్షయందుఁ గడతేఱుట పరమోద్దేశముగాఁ గలిగి చదువుచు నింకను గ్రిందితరగతియందే యుండఁగా వాఁడా తరగతియందు నేర్చుకొనవలసిన పాఠములను నేర్చుకొననీయక విఘ్నపఱుచుటవలన వాఁడా తరగతినుండి పై తరగతిఁ బోవుటకు సాధ్యపడక పోవునట్లు నీవు చేయుటచే వాని కెంతనష్టము కలిగించితివో యాలోచింపుము. మరల నింకొక సంవత్సర మెంతో శ్రమించి చదువవలయును గదా. ఒక సంవత్సరమనఁగా నొక జన్మమనుకో. అట్టులే యొక జన్మమున నొకజీవి సంపాదించుకొనవలసిన లోకానుభవమంతయు సంపాదించుకొననీక పోవుటచే దానికి నీ వెంత నష్టము కష్టము గలిగించినవాఁడ వైతివో యాలోచింపుము. అట్లు చేయుట భగవదుద్దేశమునకు నడ్డపడుటకదా? ఆ కారణముచే భగవంతునకు నీయందుఁ బ్రీతికలుగునా?

ఆ విద్యార్థికే తెలియని విషయము నేర్పి పాఠములు చక్క ఁగ వచ్చునట్లు చేసి పై తరగతికిఁ బోవుటయందుఁ దోడు పడితివనుకో, అప్పుడు భగవంతుఁడు నీయెడ నెంత సంతోషించి నీ కెంత మేలుసేయును. పరులకు నేనెట్లడ్డపడఁగలనని యడిగెదవా? పాఠశాలయందు లేకుండఁ జేయుటచే నెట్లు విద్యార్థికిఁ గీడు చేసితివో యట్లు హింసచేయుటచే దేహికిని గీడు చేసినవాఁడ వగుదువు. దేహముండినఁగదా జీవుఁడు తన కార్యము చేయఁగలుగును. దేహమునుండి యతని వెడలఁ గొట్టిన నా దేహముతోఁ జేయవలసిన కార్యములు చేయుటకు సమర్థుఁడుగాక

దానికే మఱియొక దేహమును మరల సంపాదించుకొని మరల నాకార్యములే చేయవలయునుగదా. జననము మరణమనఁగా నెంత కష్టకార్యమో తెలియదా? కాఁబట్టి నాయనా ! యేజీవినైనను హింసింపకుము. హింసయనఁ గాఁ జంపుటమాత్రమేకాదు. నీ మనస్సుచేనైనను కార్యములచేనైనను నొక జీవికి మనస్సు నొచ్చునట్లు చేయుటయు హింసయే. నీవంటిజీవియది దానివంటి జీవివి నీవు. ఒకరి నొకరు బాధింపవలసిన పనిలేదు. ఒక జీవివిషయమై చెడుతలంపులు తలఁచుట, పరుషముగా పలుకుట, కొట్టుటతిట్టుట చంపుట లోనగు బాధలు కల్పించుట హింసించుటే యగును. ఈ కార్యము లా జీవి బాగుపడఁ గోరి చేసిన దోషములేదు. ప్రాణము పోఁగొట్టినపిమ్మట చేయునట్టి మేలుండదు గనుక చంపుట యెన్నఁటికిఁ మేలుగాదు. కావుననే యహింస పరమధర్మమని చెప్పఁబడినది. నీ కెదుటివాఁడు కీడు చేసినను నీవు వానికిఁ గీడు చేయరాదనుటకుఁ గారణము తెలిసెనుగదా? వానికీడు వానినే శిక్షించును. నీవు దానికిఁగా వానిని శిక్షింపఁ బనిలేదు. మేలుచేసినవానికి మేలు కీడు చేసిన వానికి కీడు కలుగు నేర్పాటులు భగవంతుఁడు చేసియేయున్నాఁడు. నీ కాయధికారము లేదు. నీ కార్యమును జక్క ఁజూచుకొనుటే నీ భారము. కావున నేలపాఱెడి నల్లచీమకైన మనసెఱిఁగి బాధకలుగునట్లు ప్రవర్తింపకుము.

ఈ యొక్క గుణమును నీవు సంపాదించితివా యసత్యమాడిన నెదుటివారికి నష్టియో కష్టమో మనస్సునకు బాధయో కలుగునని యసత్యమాడకుందువు. అసత్యమాడుటయు హింసయే. ఈ కారణముచేతనే పరధనములకుఁ బరస్త్రీలకు నాశింపవు. ఈ కారణముచేతనే క్షమ దయ ఆర్జవము మితాహారము శుచిత్వము కలవాఁడవును నగుదువు. మితాహారము శుచిత్వ మెట్టు లహింసయగునందువేమో. మీఁద చెప్పిన పద్ధతిఁజూచిన మాంసభోజనము కేవల దుష్టమని యేర్పడెనుగదా. నీవు శాకభోజివైనను శాకములకును బ్రాణమున్నదని దానికిని జీవిత ప్రయోజనము మన యట్టిదే యని దానికిని నొప్పులు బాధలు కలవని చంపినఁ జచ్చునని తెలిసినప్పుడు నీ దేహరక్షణమున కెంత మాత్రము కావలయునో యంతకుమించి తీసికొనుటకై యత్నించుటవలన ననావశ్యకముగ వానిపాలముల నవి చదువనీయనివాఁడ నగుదువుకదా. అది న్యాయ్యమా? అమిత భుక్తి వలన నీకును వానికిని గూడఁ గీడు గలుగును. అటైన శాకభక్షణము పాపమందువేమో. వాస్తవ మాలోచించిన దేహరక్షణముచేసి పరమోద్దేశము సాధించుటకు భగవంతుఁడు సృష్టించిన నీళ్ళు గాలియే బ్రతుకునకు చాలును. ఋషీశ్వరు లట్టివారుగారా? అట్టివారు నేఁటికి చాలును. ఆ మార్గము మనకు దుస్సాధము. కావున నదిపోనిమ్ము. దానికి వెనుక శాకభక్షణము మితముగఁ జేయుట నిర్బాధము.

ఓషధులకెల్ల మనకువలెఁ బ్రాణముండినను వానిదేహతత్త్వమును బట్టి మనము కోయుటచేఁ గలుగు బాధ వానికి తెలియదు. పసిపిల్లవానిని వ్రేలితోఁ గొట్టిన నెంతో బాధపడి యేడ్చును. నీవాదెబ్బ కేదుఃఖింతువా? నిన్ను సన్నబెత్తముతోఁ గొట్టిన బాధపడుదువు. ఆ మాత్రము దెబ్బకు దున్నపోతు కదలునా? ఏల? చర్మభేదమును జ్ఞానేంద్రియ భేదమునుబట్టి. అట్టులే పశుపక్ష్యాదులకు బాధకలిగించునది వృక్షములకు బాధకలిగింపదు. వానికి బాధకలిగింప వలయుననిన వైద్యుత శక్తి విశేషముగఁ బ్రయోగింపవలయును. మన మట్టి కార్యము చేయుటలేదు. కావున మనము చేయుకార్యములవలన వానికి బాధకలుగదు. అంతేకాదు. వృక్షములు తమకుఁ వలసినగా యాహారమునకు నాలుగంతల యహారమును గ్రహించును. ఏల? లోకోపకారార్థమే. ఒక్క విత్తనము నాటుటవలనఁ బుట్టు చెట్టులోని యాకులు – పూలు – పండ్లు ఎన్ని మృగములకు – పక్షులకు – ఎందఱు మనుష్యుల కాహారము కాఁగలవో యోజింపుము. మనుష్యులకు పశువులకు పక్షులకు నుపయోగపడని గాలి మొదలయినవి యివి యుపయోగించుకొని మనుష్యాదుల కుపయోగించునవి యిచ్చుచుండును. దీనివలన నివి తక్కు వ జీవజంతువుల కుపయోగపడవలయునని భగవదిచ్ఛఁ గాఁ దోఁచుచున్నది. ఇట్లు చెప్పుటచే సమస్తౌషధులు గాలి నీరు మట్టిచేతనే బ్రతుకుచున్నవని మాంసాహారము కోరు నౌషధులు లేవని నా యభిప్రాయముగాదు. లక్షకొక వృక్షజాతి మాంసము నాశించును. తిని జీర్ణించుకొనును. దానికిఁ గారణము చర్చింపఁబూనిన నది పెద్దవృక్షశాస్త్ర మగును. గావున నేదో యపురూపముగ నుండుదానిని విడిచి బహుళముగ నుండుదానిని గుఱించి చెప్పితిని. పశుపక్ష్యాదులు విషయమై యిట్టిది చెప్పవలనుపడదుకదా. ఒకానొక పాశ్చాత్యుఁడు అర్ధనాగరకులు మాంసమును భుజింపక శాకాదులనే భుజింతురని వ్రాసియున్నాఁడు. అవురా తెలివితక్కు వతనము ! దురహంకార మింతకంటెను మించి పోఁగలదా? కన్నకశ్మలములోఁ బొరలాడుచు దానిని దినుచు నుండు పందులను, గుక్క లను, గాడిదలను దినుటయే నాగరికతా లక్షణమేని నాగరికత్వమున కొక సాష్టాంగనమస్కా రము. అటైన మనుష్యులను దినువారు వీరికంటె నెక్కు వ నాగరకులుగారా?

నేను వ్రాసినదానిలో నీకు కుశంకలు కలుగకుండుటకై యింతదూరము వ్రాసితిని.

ఇట్టులే యశుచిత్వమువలన మనకుఁ బరులకుఁ గూడఁ గీడుకలదు. ఆరోగ్యము చెఱుచును. కాఁబట్టి యొక్క యహింస నభ్యసించుటచే నెన్ని సుగుణములు పట్టుపడునో తెలిసెను గదా.

నీతోడి విద్యార్థికి విఘ్నము కలిగింపవనుకో. నీవు కష్టించి నీ పాఠములను జదువకుండిన నేమిలాభము? నీవా తరగతులలోనే యెన్ని సంవత్సరములైనఁ బడియుండ వలసిన వాఁడవేకదా. అటుగాక క్రిందితరగతులకే పోదువో. కాఁబట్టి నీవును శ్రమింపవలయును. నిన్ను బాగుపఱుచునవి తృప్తి, దానము, దేవపూజ, భగవద్విషయము మహాత్ములవిషయము తెలిసికొనుట, చేయరాని కార్యములందు లజ్జ, జపము, ఇన్నిటిని మించినవి తపస్సు బ్రహ్మచర్యము. తృప్తి మొదలైనవానిని గుఱించి విశేషించి చెప్పవలసినదిలేదు. అవి నీకుఁ దెలియనివికావు. తపస్సు గుఱించి కొంచెముగ బ్రహ్మచర్యము గుఱించి విశేషముగను జెప్పవలసియున్నది. ఈ రెంటియందుఁ జక్క ఁగఁ బ్రవర్తించిననే నీవు మనుష్యుఁడవు. బ్రాహ్మణుఁ డవును. కానియెడల సందేహమే?

తపస్సనటుచే "దలక్రిందుగ వ్రేలాడు" మని చెప్పితినని భయపడకుము. నిత్యనైమిత్తిక కర్మములు చేయుటే తపస్సు. మనస్సు భగవంతునియం దుంచుటే యుత్తమ తపస్సు.

నిత్యకర్మము లనఁగాఁ బ్రతిదినము నీవు తప్పక చేయవలసిన కార్యములు, ద్విజులకు ముఖ్యముగ సంధ్య వార్చుట. ఈ విషయమై విపులముగ వ్రాయఁబడిన సంధ్యావందన భాష్యము. మీ కిచ్చియున్నాను. అంతకుమించి నేను జెప్ప వలసినది విశేషము లేదు గాని దానిలో మూఁడు దినములు సంధ్యవారువకపోయిన శూద్రుఁడవని చెప్పిన సమాచారము మఱచిపోవలదు. గాయత్రిమాహాత్మ్యము నాకు విశేషించి తెలియదు గాని నాజ్ఞానానుభవములఁ బట్టి దానియం దొక మహిమగలదని తెలిసికొంటిని. జపము చేయువానిని రక్షించును గావున దానికి గాయత్రియని పేరు. బ్రహ్మాస్త్రమంత్ర మిదియే. ఆ మంత్రమును యథావిధి జపించుటచేఁ గలిగిన సావిత్రి యెట్టిదయ్యోనో తెలియునుగదా. ఏ యస్త్రమునకుఁ గట్టుపడని హనుమంతుఁ డీ మంత్రమునకుఁ గట్టుపడుట తెలియునుగదా. రుద్రునికిఁ దక్కి న దేవతలకుఁ దెలిసిన మంత్రములెల్లను నేర్చుకొనివచ్చిన విశ్వామిత్రు సంతతివాఁడు గాయత్రి నాశ్రయించిన వసిష్ఠుని బ్రహ్మదండముచే నే గతి పట్టెనో యెఱుఁగవా. గాయత్రీ మంత్రము నాశ్రయించి యింద్రజిత్తు రామలక్ష్మణాదుల నెల్ల నెట్టి కష్టదశకుఁ దెచ్చెనో చదువలేదా? వీనివలననే గాయత్రి యందిట్టి మహిమ యుండునని నీవు వివేకవంతుఁడవైనచోఁ దెలిసికొనఁగలవు. శ్రాద్ధాదుల నిమంత్రణమునకు యోగ్యులైన బ్రాహ్మణుల గుఱించి చెప్పుచోటఁ గలికాలమున బ్రాహ్మణు లిట్టివారు దొరకరే యేమి చేయవలయునని ప్రశ్నరాఁగా గాయత్రి జపించు వాఁడు దొరకినఁ జాలునని చెప్పఁబడెను. దీనివలన గాయత్రి బ్రహ్మణ్యమున కత్యంతావశ్యకమని తెలిసెనుగదా.

మీరు చదివిన యాంగ్లగ్రంథములందు సమస్త శక్తులకు సూర్యుఁడు మూలమని కలదుగదా. ఆయన వలన వచ్చు శక్తి వలననే కదా మన మందఱ మారోగ్యముగ నుండఁ గలిగి యున్నాము. ఆరోగ్యమునకు దేవత సూర్యుఁడు. రోగులు బాగుపడుటకై సూర్య నమస్కా రములు గ్రహ శాంతులు చేయుట యెఱుఁగవా? ఈ శక్తినే ముందు ప్రాణమని చెప్పితిని. ఆ శక్తి నీళ్ళకు, మనము తిను ఆహారమునకు, గాలికి సూర్యుని వలననే కలుగుచున్నది. వానిలోనుండు శక్తి తానంతట నది వచ్చుదానికంటె మనము మనస్సుచే నెక్కు వ నాకర్షింపఁగలమని చెప్పితిని గదా? సూర్యునివలన నేదో కొంచెము శక్తిని సంపాదించిన జలాదులే మనలను బ్రదికింపఁ జేయుచుండ నా శక్తిని సూర్యునివలననే ప్రాణాయామ ధ్యానముల మన మాకర్షించిన నెంత విశేషముగ నాకర్షింపఁగలమో యెంత బాగుపడఁగలమో యాలోచింపుము.

ఆరోగ్యము విషయముగఁ జూచినను సంధ్యావందన మావశ్యక మగుచున్నది. మనకుఁ గానవచ్చుచున్న సూర్య మండలమునకీ శక్తి నింతగనిచ్చు సామర్థ్యము లేదు. భగవచ్ఛక్తి మనకు వచ్చుట కది ద్వారము. కావుననే భగవంతుని సవితృమండల మధ్యవర్తియని పెద్దలు స్తుతింతురు. సూర్యుని మహిమ తెలియవలసియుండిన ఆదిత్య హృదయము దాని వ్యాఖ్యానమైనఁ జదువుము. మన హృదయకమలము వికసింపఁజేయువాఁడు సూర్యుఁడే. కావున నాయనను బ్రతిదినముపాసింపవలెను.

మంత్రము జపింపనేల? దాని యర్థమును స్మరించినఁ జాలదా యందువేమో చాలదనియే నా ప్రత్యుత్తరము. ఒక తుపాకి గుండు తీసికొని నీచేతి బలముకొలఁది విసరికొట్టుము. దానినే తుపాకిలోవేసి మందుతోడ గట్టించి కాల్చుము. దేనితో నెక్కు వ దెబ్బ తగులును? ఏల? అట్టులే మందే మంత్రము. తుపాకిగొట్టము మనస్సు. మంత్ర భావము గుండు. మననము చేయువారిని రక్షించునది కావున దానికి మంత్రమనిపేరు. గాయత్రికిమించిన మంత్రము లేదని ప్రమాణము. మంత్రాక్షరములందు ఆ గుణమున్నది. బొగ్గు-సురాకారము గంధకము కలసికదా తుపాకి మందయ్యెను. ఈ మూఁటియందే యే పదార్థ మెంతెంత కలయవలయునో యంతంతే కలసిన నెట్టి గుణముకలదో తద్భిన్నపరిమాణములఁ గలిపిన నెట్టి గుణము కలదగునో యూహింపుము. ఇదియు నీ వూహింపలేవేని నీవు తిను పదార్థములందుఁ బులుసునందో చారునందో ఉప్పుకారము పరిమాణప్రకారము పడిన నెట్లుండునో పరిమాణము తప్పిన నెట్లుండునో తెలియదా. అట్లే ధ్వనులందును కొన్ని కొన్ని ధ్వను లొక్క టిగఁ గలసినఁ గొన్ని

గొన్ని గుణముల నిచ్చుచుండును. అన్ని రాగములు సప్తస్వరములవలననే కలిగినను నొక రాగమునకు వేఱొక రాగమునకు భేదముకలుగఁ గారణమేమి? అట్టులే మంత్రాక్షరములు. గాయత్రిలోని ప్రత్యక్షరమున కొక్కొ క్క ఫలముగలదు. మంచి ఫలముగల బీజాక్షరముల నెల్ల నేఱి వానితోనైన శబ్దములతో నే యే శబ్ద మెచ్చటెచ్చట నుంచిన బాగో యోజించి గాయత్రి కూర్పఁబడినది. దాని యర్థమును తెనుఁగునందో యాంగ్ల భాషయందో స్మరించిన నెట్లు ఫలము గలుగును? నీకు శ్రద్ధయనునది యుండెనా నేను జెప్పిన యీ మాత్రము చేతనే చక్క ఁబడుదువు. నీ కర్మ మట్లుండి శ్రద్ధలేకపోయెనా నే నింతకుఁ బదంతలు నడుము విఱుగ వ్రాసినను నీకు దానిపై బుద్ధిపోదు. బ్రాహ్మణ తేజము నీయందు లేనప్పుడు నీకు దీనిపై బుద్ధిపోదు. చెప్పినను మనస్సున కెక్క దు. నిష్పూరవయైన లేనప్పుడు ఎంతవిసరి యేమి లాభము?

తాతలు ముత్తాతలు సంపాదించిన రోగాదులెట్లు మనుమలకు మునిమనుమలకును వంశ పారంపర్యముగ వచ్చునో యట్లే పూర్వులు సంపాదించిన తేజస్సు కూడ వంశపారంపర్యముగ వచ్చుచుండును. బ్రాహ్మణులు ఋషి గోత్రజులు కావున ఋషుల బ్రహ్మతేజ మింకను మనయందుఁగొంౘెదిగానో గొప్పగానో యున్నది. తండ్రి దాతలు సంపాదించిన ధనము బిడ్డలు పోఁగొట్టుకొనఁ గూడనట్టు ఋషులవలన వచ్చి మనపూర్వుల యాచారలోపముచే పోఁగా మిగిలిన తేజమును మనము పోఁగొట్టుకొనక కాపాడుకొనవలయును. సంధ్య దానిని గాపాడును. తక్కి న తపశ్చర్యలచేత దాని నభివృద్ధి చేసికొనవలయును. ఉన్నదానిని కాపాడుకొన లేనివాఁడు క్రొత్తగ సంపాదించు టేటిమాట? కాఁబట్టి సంధ్యావార్యని ద్విజుఁడు సర్వథా భ్రష్టుండని నమ్ముము.

ఒక నిమిత్తముగఁ జేయు కర్మములు నైమిత్తికములు. ఏకాదశి అమావాస్య మొదలైన తిథులఁ జేయు వ్రతాదులు. నిత్యకర్మము నీటఁ గలిసిన వారికి నైమిత్తిక కర్మమేల? మొత్తుకొననా గాని యైనను నీవు తెలిసికొని యుండుట మంచిదని యెంచి యెంచి యొక యేకాదశిగుఱించి చెప్పెదను. దశమీ ద్వాదశులందు రాత్రిపూఁటల భోజనము చేయరాదు. ఏకాదశి యుపవాసము. అన్న మేసున్న యైనప్పుడు తక్కి న భోగములు తాంబూలాము మొదలైనవి కూడవని చెప్పవలయునా? ఏకాదశినాఁడు భగవద్విషయము చదువుట, స్మరించుట, దేవపూజలోనైనవి చేయవలయును గాని క్షుద్రవిషయములపై మనస్సు పోనీయరాదు.

కడుపు కాల్చుకొనుటవలన నేమి ప్రయోజన మందువేమో. ఈ విషయము పూర్ణముగ రుక్మాంగద చరిత్ర యందు వ్రాయఁబడియున్నది. దానిని జదువుము.

కం. ధారిణీసురునకుఁ దపము విద్యయు రెండు
ముక్తిదంబు లగుచు మొనయు చుండు.

అని ప్రమాణము విద్యయనఁగా నాంగ్లవిద్యకాదు. వేదవిద్య. పంచసూక్తములైన ద్విజుఁడ ననుకొనువాఁడు నేర్చి యుండవలయును. ఈ రెంటి విషయమై నేను జెప్పఁదలఁచిన దంతయుఁ జెప్పలేదు. సులభసాధ్యములైన నీ రెంటిని సాధించితివేని తక్కి నవానియందు నీకే యాస్థగలిగి తెలిసికొని ప్రవర్తింతువు. ఇందుఁ జెప్పలేదని యమావాస్యల సంక్రమణములు శ్రాద్ధాదులు వదలిపెట్టకుము. వీని నన్నిటిని వదలి పెట్టితివా నీబ్రతుకు వ్యర్థము. నీ వారోగ్యమును గాపాడుకొనలేవు. మంచి సంతానమును గనలేవు. ఇఁకఁ గోటిజన్మములకైన నీవు భగవత్ప్రాప్తి కర్హుఁడవుకావు. పశు పక్ష్యాదుల తరగతిలోఁ బుట్టుదువు.

నీవు బ్రాహ్మణుఁడవగుట నీకు విహితకృత్యము వ్రాసినను నేను మీఁదఁజెప్పినది బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యుల కందఱకు నన్వయించును. బ్రాహ్మణుఁడని వ్రాయుటచేఁ దక్కి న జాతులవారు దక్కు వయని నా యభిప్రాయము కాదు. అట్టి యభిప్రాయముగలవారు తెలిసినవారుగారు. నేను మీఁదఁ జెప్పిన సంధ్య వేదము తప్పఁ దక్కి నవి యన్నిజాతుల వారికి నావశ్యకములే.

ద్విజేతరుల కీ నియమములు లేవు. వారు పుణ్యాత్ములు. కావున వారికి ద్విజులకువలె భ్రష్టత్వమురాదు. కావుననే కదా వ్యాసమహర్షి "శూద్రుఁడా నీవే సాధువు. ధన్యుఁ డవు" అని చెప్పినట్లు విష్ణుపురాణమునఁ జెప్పఁబడెను. అన్ని జాతులవారును మోక్షాధికారులే. నీవును వారెక్కు వ వీరు తక్కు వయను నభిమానము ద్వేషము పెట్టుకొనకుము. ఆయా కార్యములందు వారువారు శ్రేష్ఠులే. సద్గుణము కులధర్మ మెవ్వనియందుఁ గలవో వాఁడు శ్రేష్ఠుఁడు. నే నీవిషయ మార్యచరిత్రలయం దిదివఱకే వ్రాసియున్నాను. నెల్లూరిలో నేను కాఁపురముండిన సమయమున నొకనాఁడు నేను వేంకట సుబ్బయ్య యిద్దఱ మొకగడమంచెచేయఁబూనితిమి. ఆయన నాకంటె బలశాలి కనుక కొయ్యత్రోఁపుడు త్రోయుటకుఁ బూనుకొనెను. 5 నిమిషములు త్రోసి ఇఁక పదిమార్లు ఎం. ఏ. పరీక్షకుఁ చదువుమనినఁ జదివి కడతేఱఁ గలఁగాని యీ పని నావలనఁ గాదనెను. ఆయన ఎమ్. ఏ. యగుట నీకుఁ దెలియునుగదా, ఆయన విద్య గవ్వకుఁ బనికివచ్చెనా. ఆ పనిని వడ్లవాఁడు 5 నిమిషములలోఁ జేయఁగలిగెను. ఎం.ఏ.,బి.ఏ. గార్లను

బట్టుకొనివచ్చి వంకర లేకుండ నొకచాలు దున్నుఁడని యడుగుము. వారిపాటు చూతువుగాని; కాఁబట్టి యెవరు శ్రేష్ఠులు?

మఱియొకవిధముగాఁ జెప్పెద వినుము. దేహమునఁ గల కాళ్ళు, తొడలు, చేతులు, తల వీనిలో నేది ముఖ్యము? కాళ్ళుగదా దేహమునంతయు మోయును, కాళ్ళుగావా యాహారమున్న చోటికి దేహమును గొనిపోవును. కాళ్ళులేని దేహము గతియేమి? భగవంతుని పాదములనుగదా మనము పూజించుట. శూద్రులు భగవంతుని పాదములవలనఁ బుట్టిన వారేకదా? తక్కి న మూఁడు జాతులవారికి నిలువ నాధారము శూద్రులు పండించిన పంటలేకదా. ఊర్ధ్వదేహమంతయు నిలుచునది పాదములపైఁగాదా? పాదములను నూర్ధ్వదేహమునకు మధ్యస్థముగ నుండునది తొడలుగావా? కాళ్ళు, చేతులు, తల యన్ని యుండియు నడుములు పడిపోయినవా రెట్టివారో తెలియదా? అట్టులే చేతులను దలనుగూర్చి యోజింపుము. ఏదియెక్కు వో యేదితక్కు వో యిప్పుడు చెప్పుము భగవంతుని పాదములవలన శూద్రులు, తొడలవలన వైశ్యులు, బాహువులవలన క్షత్రియులు, ముఖమున బ్రాహ్మణులు పుట్టి రని పురుష సూక్తము. భగవంతుని దేహములో నేదియుత్కృష్టమో యేది నికృష్టమో చెప్పుము. ఈ నాలుగు జాతులను గుణకర్మ భేదములఁబట్టి నేనే సృజించితినని భగవంతుఁడు భగవద్గీతయందుఁ జెప్పెను. ఇది యెంతయు సత్యము. సమదర్శులే పండితులు.

ఆత్మరక్షణేచ్ఛ – సంతానేచ్ఛ – ఆనందేచ్ఛ యివి స్వభావ ధర్మములని చెప్పితినిగదా. అందు వృక్షాదులకు గాలి నీళ్ళు – ఎండ – మన్ను ఇవి యాత్మరక్షణమునకుఁ గావలసిన పదార్థములు. ఇవి యెక్క డఁ దలఁచుకొనిన నక్క డనే యుండును గనుక దీనికై వెదకికొని పోవలసిన పనిలేదు. కాఁబట్టి కాళ్ళతోఁ బనిలేదు. ఇవి యెప్పుడు స్పృశించియుండును గనుక కన్నులతోఁ బనిలేదు. ఇట్టులే చెవులు మొదలైనవి. ఆహారము గ్రహించుట కేవి కావలయునో వానిని మాత్రమే దేవుఁ డిచ్చినాఁడు. మృగముల కట్టుగాదు. అవి పచ్చిక తినినను పురుగులను దినినను అవి యున్నచోటి కివి పోవలయును గాని చెట్లకువలె వీనినోటిలో నవి తామేచొరఁబడవు. నీకు కావలసిన యాహారము దూరమున నుండెనేని యచ్చటికి పోయి తినవలయునని కోరిక పుట్టునుగదా. ఈ కోరిక పుట్టఁగానే పోవుటకు భగవంతుఁడు కాళ్ళిచ్చెను.

వృక్షములకావల మనకు గోచరించువానిలో 'అమోబా' యనునది యత్యల్పిష్ఠజంతువు. దీనికి దేహమంతయుఁ గడుపే. దేహమంతయు నోరే. అనఁగా దేహమంతటితోను ఆహారము గ్రహించును. దేహమంతయు జీర్ణకోశమే దీనికి దేహమంతయు మలమూత్రద్వారమే. అనఁగా మనకు ఆహారము గ్రహించుటకు – జీర్ణించుకొనుటకు – మలము విడుచుటకు సంతానము పడయుటకు వేఱు వేఱంగము లున్నట్లు దీనికి లేదు. అయినను కార్యములన్నియు జరుగుచునే యుండును. స్థానమునుండి చలించుశక్తి తొలుత దీనియందుఁ గానవచ్చుచున్నది. దీని యందీశక్తి తొలుత దొరలుటగాను తరువాత ముండ్లుగాను – క్రమముగ ఱెక్క లు దొరలుటగాను తరువాత ముండ్లుగాను – క్రమముగ ఱెక్క లు కాళ్ళుగను బరిణమించుచున్నది. తొలుత పాదములే యన్నమును దేహమున కంది యిచ్చును. మొదటి తరగతిలోఁ జేరినవి ఏకకణ జంతువులు ముత్యమువలె నొంటిగది గలవి ఏక కణజంతువులు. ఈ గది లోనే మీఁద చెప్పిన కార్యములన్నియు జరగును. ఈ గదులు చిన్నవిగను పెద్దవిగను పెక్కు రకములుగ నుండును. ఈ గది క్రమముగఁ బెరిఁగి యొకటి రెండగును. ఆ రెంటి యందును యధాక్రమముగఁ గార్యములన్నియు జరుగుచుండును. ఈ రెంటిలో నొక్కొ కటి రెండు రెండగును. ఇట్లు క్రమక్రమముగ తొలుత నొకటిగానున్నది చీలి చీలి యెన్నియో యగును. వీని సంతానము వృద్ధియగు రీతి యిది.

ఏకకణ జంతువులకుఁ దరువాత బహుకరణ జంతువులు రెండు మూఁడు నాలుగు ముత్యము లొక్క టిగఁ జేర్చినట్టు కణములును జేరును. కొన్నిటియం దీకణములు వేఱు వేఱుగ చీలి వేఱువేఱు జంతువులగుట కలదు. కొన్నిటియందు కణములకుఁ బరస్పర సాహాయ్యము కావలసి యుండుటచేఁ జీలక యొకటిగానే కలిచుకొన యుండి రెండును బాగుండుటకై కొన్ని కార్యములొకటి కొన్ని కార్యములు వేఱొకటి చేయుచుండును. ఒక కణము ఆహారమును గ్రహించి జీర్ణించుకొనిన రెండవదానిని ఆ నారము పోవలసిన యావశ్యకత యేర్పడెను గనుక నీ యాహారము దీనిలోనుండి దానిలోనికి పోవుటకు గొట్ట మొకటి యేర్పడెను. ఇదియే మనలో నాహారనాళముగఁ బరిణమించెను. ఈ గొట్ట మేర్పడఁగానే యాహార మొక ప్రక్క గ్రహించుట రెండవప్రక్క విడుచుట కలిగెను. ఇదియే దేహమునకంతయు వ్యాపింపఁగలిగెను. ఇట్లులే క్రమముగ నా యా కార్యములకు నా యా యవయవములు అనఁగా నోరు జీర్ణకోశము మొదలైన వేర్పడెను.

ఎప్పుడొకజంతువు మఱియొక జంతువునకు ఆహారముగఁ గొనఁగలిగెనో యప్పుడే యా రెండవ జంతువు తన ప్రాణమును రక్షించుకొనుకోరిక గలదయ్యెను. అప్పుడు మనకు చేతులవలె నా యా జంతువునకుఁ దగిన

సాధనములను భగవంతుఁడు కల్పించెను.

ప్రతి కణమునకు మనస్సు ప్రాణ మున్నదని తెలియుము. అట్లగుటచే పెక్కు కణములు గలసి యొక జంతువైనపుడా యాకణము దానిదాని మనస్సు వచ్చి ప్రవర్తించిన యెడలఁ గార్యములం దైకమత్యము లేకపోవుటచే దేహమున కంతయు హాని కలుగును. కావున నీ కణములన్నియు నొక కణములోని మనస్సునకు లోపడి యుండునట్లుగ నొకకణమును దేవుఁడు సృజించెను. ఇది దేహమున నొక చోటనుండి తక్కి న యన్ని కణములకు నీ విప్పుడిట్లు చేయవలయును. నీ విప్పుడిట్లు చేయవలయును అని తెలియచేయుచుండెను. అన్ని కణములు ఇది చెప్పినట్లు ప్రవర్తించుచుండెను. ఈ కణము పెరిఁగి పెరిఁగి మన మెదడుగఁ బరిణమించెను. దీనికి వేఱొక కార్యము లేదు. తక్కి న యన్ని యవయవముల కేదిమేలో యది యాలోచించి సమయమునకుఁ దగినట్టు బోధించు చుండుటే. నేనిప్పుడు సూక్ష్మముగఁ జెప్పిన యీ విషయము జీవ శాస్త్రమున విపులముగఁ దెలియఁగలవు. వివేకముతోడఁ జదువవలయును. ఇది జ్ఞానావబోధకమగు వింతవిషయము.

మీఁద చెప్పినవిషయము నాలోచించితివా తొలుత నాహార మున్న చోటికి పోయి యా యాహారమును దేహమున కందిచ్చు నవయవముల పుట్టెననియుఁ దరువాత నా యాహారమును దేహమున కంతయుఁ బ్రసరింపఁ జేయు నవయవములు పుట్టెననియుఁ దరువాత రక్షణార్థముగఁ కొన్ని యవయవములు పుట్టెననియుఁ దరువాత నన్నిటిని నేకవిధముగ ప్రవర్తింపఁజేయు నవయవము పుట్టెననియుఁ దెలియనగును. ఇప్పుడు నాలుగుజాతుల కార్యము లాలోచింపుము. మొదటి మూఁడుజాతులలో నాహారము పుట్టించువా రున్నారా? ఇది శూద్రుల కార్యమే గదా. ఈ కార్యములందుఁ దోడు పడుచు దేహమున కపాయము లేకుండఁ గాచువారు క్షత్రియులేకదా. ఇందఱు వారివారి కార్యములం దుండఁగా వీరు పొరపడకుండ నుచితపద్ధతులు తెలుపవలసిన వారు బ్రాహ్మణులే కదా. ఒక్కొ క్క దేహమున నుండుకార్యము నాలోచించి యా పద్ధతులప్రకారముల నాలుగుజాతులు సృష్టింపఁబడినవని తెలిసెనా. ఇది వారి వారి కార్యములనుబట్టి యేర్పడిన యేర్పాటులేకదా? ఈయేర్పాటులు దైవసంకల్పిత మనియు మనుష్యకల్పితము గాదనియు తెలిసెనుగదా. గుణములను బట్టియు నీ యేర్పాటులే కానవచ్చెడిని. ఆ విషయము సీతాదేవి చరిత్రమందుఁ గొంతఁవాసితిని. ప్రస్తావన వచ్చినపుడు మఱింత చెప్పెదను. ధర్మవ్యాధుని చరిత్ర చదువుము. ఈ విషయములు దెలిసిననే నెవరిపై ద్వేషింపగలను? ఒకఁడు త్కృష్టుఁడని మఱియొకఁడు నికృష్టుఁడనియెట్లు చెప్పఁగలను? నీవు చెప్పిన యేర్పాటు లిప్పుడు లేవే యందువేమో. సత్యము. ఆ మాత్రముచేత నేర్పాటులు చెడ్డవని చెప్పఁగలవా? ఒక గడియారము 10 సంవత్సరములు చక్క ఁగ నడచి తరువాత చెడిన నది గడియారము దోషమా? గడియారము చేసిన వాని దోషమా? దానిని వాడుకొనువాని దోషమేకదా. నడుమ నడుమ చక్క చేయించు చుండిన నేల చెడును? అట్టులే యీ యేర్పాటులును పాలించువాఁడు లేక చెడినవి. జ్ఞానహీనులు చెడినవానిని మఱింత చెఱుతురు. చెడిన గడియారమును జక్క ఁజేయ నెట్టివాఁడు సమర్థుఁడు? దానితత్త్వ మెఱిగినవాఁడుకదా? దీనిని దెలిసి చక్క ఁజేయువాఁడొకఁడుండినఁ దెలియక చెఱుచువారు నూర్గురున్నారు.

బ్రహ్మచర్యము.

ఇఁక బ్రహ్మచర్యము గుఱించి చెప్పెదను. ఈ విషయము చెప్పఁబూనిన నా మనస్సు ఉయ్యాల లూఁగు చున్నది. బ్రహ్మచర్యము పవిత్రవిషయమే నేనవశ్యము తెలియవలసినదేకదా? ఏల యింత సందేహ మందువేమో. సీతారామాచార్యులవలె "బ్రహ్మచర్యము = ఆశ్రమవిశేష" మని చెప్పఁ దలఁచినను లేక యంతకుమించి యినుప గోఁచి పెట్టుకొని స్త్రీ సాంగత్యము చేయకుండుట యని చెప్పఁదలఁచినను భయము లేదు. ఈ మాటలవలన నీవేమి తెలిసికొని బాగుపడఁగలవు? బ్రహ్మచర్యవ్రతము నడుపని కారణముచే ననేకులు చెడిరి, చెడుచున్నారు. కావున నీవు చెడిపోవుట కిష్టము లేనివాఁడనై వావిచ్చి స్పష్టముగఁ జెప్పసాహసించితిని. ఇది తల్లిదండ్రులు చెప్పవలసిన విషయమైనను నట్లు వారు చేయుట లేదనియుఁ జెప్పువారు లేకయే యనేక బాలురు చెడుచున్నారనియు నా యనుభవముచేఁ దెలిసికొంటిని. అంతియగాక నాకు హితమైన చర్య చెప్పుమని నీ వడిగినప్పుడు కొంతచెప్పి కొంత చెప్పకుండిన నీకు ద్రోహము చేసినవాఁడ నగుదును. నీవు తెలియక చెడిన నేను దానికిఁ గారణమగుదును గనుకఁ జెప్పఁ దలఁచి చెప్పుచున్నాము.

"ఋతుకాలముల స్వభార్యయందుఁదప్ప రేతస్ఖలనము గావింపకుండు నియమము" బ్రహ్మచర్యవ్రతము. ఈ మాటలను శిలాక్షరములవలె నీ మనస్సున నాటఁజేయుము. నీకు నిషేకముహూర్తము కాలేదు గనుక "ఋతుకాలముల స్వభార్యయందుఁ దప్ప" అనుమాటలు నీకన్వయింపవు. కావున నీ విషయమున రేతస్ఖలనము గావింపకుండుటే బ్రహ్మచర్యమని తెలిసికొనుము. నేనిట్లు చెప్పుటచే రేతస్సనేమి? స్ఖలనమన నేమి? దానివలనఁ గలుగు నష్టమేమి? అది గాకుండిన లాభమేమి? స్ఖలనమగుట కేమికారణము? అను ప్రశ్నములు నీ వడుగుదువు

కదా? ఈ విషయ మిదివఱకుఁ దెలియకుండెనా నీవు ధన్యుఁడవు. నిషేకముహూర్తమగు వఱకు కష్టము. బాల్యమున బాలురాడు నాటలలో నాలుమగనియాట యనునది యొకటైయుండు నీ కాలములో నీ వయస్సు వానికిఁ దెలియు టేమివింత. ఈ విషయము పెద్దల వలన సరియైన మార్గమునఁ దెలిసిన మేలుగాని దుష్టసహవాసులవలననో సిగ్గుమాలి వీథులలోఁ దిట్టుకొనుచుండువారి వలననో దుష్టస్త్రీలవలననో తెలిసినయెడ నా బాలుఁడు చెడకుండిన నది గొప్పవింతయని తలపవలయును.

11-12-వ సంవత్సరము మొదలు దేహములో నొక విధమైన మాఱుపాటు కలుగుచుండునని బాలక హితచర్య యందు వ్రాసితినిగదా. అట్టి మాఱుపాటులు నీయందును గలిగినవి కాని కలుగక పోలేదు. నీ మనస్సునకు స్ఫురింపకుండిన నేను వ్రాసినదానిఁబట్టియైనఁ బరీక్షించుకొనుము. ప్రతి జీవికి స్వభావసిద్ధమైన రెండవకోరిక సంతానేచ్ఛ యని చెప్పితినిగదా. ఈయిచ్ఛ కొనసాగించుకొనుట శ్రేయస్క రమే. ఇట్టి యిచ్ఛయందు దోషమేదియు లేదు. అయినను స్వభావసిద్ధమై నిర్దుష్టమైన కోరికయైనను దానిని కొనసాగించుటకు కాలములు మార్గములు కలవు. వానిని భగవంతుఁడే యేర్పాటుచేసి యున్నాఁడు. వానిని తెలిసి ప్రవర్తించిన క్షేమము కలుగును. సత్ఫలము నిచ్చును. తెలియకగాని తెలిసి మఱియొక మార్గమున నకాలునఁ బ్రవర్తించినఁగాని కీడు కలుగును. బాలకహితచర్య లోఁజెప్పిన దంతముల యుదాహరణము స్మరించుకొనుము. నీవు కాలుసేతులతోఁ బుట్టితివి గాని యివి నీ కెన్ని యేండ్ల కుపయోగపడెను? ఆ యుక్తకాలము లోపల నీవు బలాత్కా రముగ వాని నుపయోగింపఁ దలఁచిన నేమిగతి పట్టుదువు? కాఁబట్టి ప్రత్యవయవమును సరియైన కాలము మార్గ మెఱిఁగి యుపయోగింపవలయును.

నోటికి ముక్కు నకు రెండు కార్యములు విధించినట్లే పురుషాంగమునకు రెండు కార్యములు భగవంతుఁడు విధించినాఁడు. ఏ యంగమువలన నీవు స్త్రీవికావు పురుషుఁడవు అని గుర్తింపఁబడుదువో యా యంగము పురుషాంగమని, పరుషాంగమని చెప్పినచోటనెల్ల నర్థము గ్రహింపుము. ఈ యంగము చేయుకార్యములలో నొకటి మూత్రవిసర్జనము. రెండవది రేతోవిసర్జనము. మొదటిది దేహపరిశుద్ధము నిమిత్తమై చేయవలయును. రెండవది సంతానము నిమిత్తమై చేయవలయును. ఈ యంగమున కీ సంతానము కలిగించు శక్తి యధమపక్షము. 21వ సంవత్సరము మీఁదఁగాని రాదు. ఆ లోపల దాని నా కార్యమునకై వినియోగించుట కసుగాయను పండవేయుటే లేఁత టెంకాయ చెట్టున కల్లుగీయుటే యగును.

రేతస్సునునది తెల్లగా జిగటగా మంచి స్థితియందు చిక్క గా నొకవిధమైన వాసనగల ద్రవపదార్థము. అన్నములోని సారాంశము నెత్తురగుట తెలియునుగదా. ఆ నెత్తురులోని సారాంశము నెత్తురగుట తెలియునుగదా. ఆ నెత్తురులోని స్థిరసారాంశము కొన్ని మార్పులు చెంది రేతస్సుగా మాఱి నాళముల మార్గమున నండములలోనికిఁ ప్రవేశించును. అచ్చటనుండి యిది పురుషాంగము ద్వారమున వెడలఁగొట్టఁ బడదేని యిది మరల నెత్తుటిలో గలసి యోజస్సను శక్తిరూపమున మెదడులోఁ జేరును. ఈ యోజశ్శక్తి యెంత యెక్కు వగునో యంత ధారణాశక్తి బుద్ధిబలము దేహబలము ఆరోగ్యము లోనగు ననేక సద్గుణములు సులభసాధ్యము లగును. ఇది యెంతెంత క్షీణించునో యంతంత దౌర్బల్యము - మతిహీనత - అనారోగ్యము ప్రబలి దేనికిఁ గొఱగాక తుదకు పిచ్చి పట్టిన వాఁడుగ నగును. ఈ కారణముచేతనే బ్రహ్మచర్యము పరమపవిత్రమని యోగులు సన్యాసులు వ్రతస్థులు మహర్షులు లోనగు మహాత్ములెల్ల దానిఁ గొనియాడి వదలక యవలంబింతురు. కణ్వుఁడు మొదలగు నూర్ధ్వరేతస్కు లందఱు నొక్క బొట్టైన దీనిని విడిచినవారుగారు. భరద్వాజుఁడను నామమే యీ గొప్ప మహిమను దెలుపుచున్నది. బ్రహ్మచర్యము జరపువాఁడు మృత్యువునుగూడ జయించునని భారతాదులు చెప్పుచున్నవి. కాఁబట్టియే రేతస్సు ప్రాణమునకుఁ బ్రాణము. రేతస్సు వ్యర్థపఱుచువాఁ డెంత ప్రాణశక్తి ప్రోగు చేసికొనినను వ్యర్థము. వాఁడు దమ్మిడికి కొఱగాఁడు. బాలక హితచర్య యందుఁ జెప్పిన రోగి చిహ్నములన్నియు సకాలమునఁ జెడుమార్గమున రేతస్సు వ్యర్థపఱుచువానియం దుండును. రేతస్సును బరీక్షించిన పాశ్చాత్యులు దానియందు రేతోద్రవమును ఒక యంగళములో 4000వ భాగమంత సన్నవి ధాన్యమువంటి గుండ్రని కణములును సన్నవై పొడుగై యలలవంటి గుండ్రని కణములును సన్ననై పొడుగై యలలవంటి గమనముగల గర్భజంతువులు నున్నట్టు వ్రాసియున్నారు. మనగ్రంథములందు నొక జీవి మరణించిన తరువాత నా జీవుఁడు నరకదుఃఖము స్వర్గము ననుభవించిన పదపడి యాకాశమునందు సూర్యకిరణములందు మంచునందు మేఘములందుఁ బ్రవేశించి వర్షబిందువులలోఁ గలసి భూమి మీఁదఁ బడి యోషధిరూపమునఁ బుట్టి దానిని భక్షించిన పురుషుగర్భములోఁ జేరి యావల స్త్రీ గర్భములోఁ జొచ్చి దేహముగలవాఁడై మరల భూమిపై జన్మించును. ఇన్ని దురవస్థ లనుభవించి తన గర్భమునఁ జొచ్చిన జీవుని బుద్ధిపూర్వకముగ జలదారిపాలుచేసిన పురుషుని పాపము నేమని చెప్పవలయును. ఇట్టిదశయందీ జీవునికిఁ దాను బూర్వజన్మమునఁ జేసిన పాపము, అనుభవించిన దుఃఖము, స్మృతియందుండి యెప్పుడెప్పుడు మరల జన్మింతునా యీ సారియైన సత్ప్రవర్తనము కలవాఁడనై యెప్పుడు తరింతునా యని తహతహ పడుచుండును.

అట్టి జీవుఁడు బాగుపడు తరుణములో వానికి విపత్తు కలిగించినచో వాఁడెంత దుఃఖపడును? ఎంత శపించును? ఈ మహాపాప మూరకపోవునా? పాశ్చాత్యులు చెప్పెడు నీ జంతువులనే గర్భజంతువులని దీనియందు జీవుఁ డుండునని మనవారు చెప్పెదరు. మనల నాశ్రయించి మనయందుఁ జేరిన జీవునికి కరణ కళేబరమిచ్చి రక్షించుట శ్రేయస్క రమో నిరాకరించి భ్రష్టునిఁ జేయుట శ్రేయస్క రమో యాలోచింపుము.

తానే తానే కొడుకుగాఁ బుట్టునని వేదములు చెప్పుచున్నవి. పాశ్చాత్యులు వారి శాస్త్రప్రకార మిది సత్యమని యామోదించి యున్నారు. నేనిదివఱకు వ్రాసినదాని వలన నీ విషయము కొంత నీకు బోధపడియుండును. తాను మరలఁ బుట్టుట దేనికో యదియుఁ జెప్పయున్నాను. ఆ ప్రకారము తాను మరలఁబుట్టుట యనునది ప్రథమ పుత్రునకే విశేష మన్వయించును. తన యాత్మకు నాత్మ దేహమునకు దేహము గలిగి పుట్టినవాఁ డగుటచే తండ్రికి పెద్దకొడుకుపైఁ బ్రీతి మెండు. తనకంటె ప్రియమైన పదార్థము తనకు వేఱొకటి యుండదుగదా. తొలుత వెలువడు రేతస్సువలనఁ గదా ప్రథమ పుత్రుఁడు జనించును. అట్టిదానిని దుర్వినియోగము చేయువానికిని ఆత్మహత్య చేసికొనువానికి మేమిభేదము? ఆత్మ హత్య చేసికొనువానికి సూర్యరశ్మిలేక గాఢాంధకార మయమై దుర్గంధ భూయిష్ఠమై మహా భయంకరమైన నరకము ప్రాప్తించును. పరహత్యకంటె నాత్మహత్య ఘోరపాపము. రేతస్సు వ్యర్థపఱచువాఁ డట్టి పాపము చేసినవాఁడే యగును.

భగవంతుఁడు చేసిన యేర్పాటు నతిక్రమించి దుర్బుద్ధి యై ప్రవర్తించువాఁ డాయనయాజ్ఞ మీఱినవాఁడే కదా. వానికి సుఖమెట్లువచ్చును? కావున నాయనా? ధర్మపద్ధతి భార్య యందుఁదప్ప రేతస్సు వ్యర్థము చేయుట సర్వథా హానికరము మహాపాపము.

పురుషుని దేహమున నీ రేతస్సు 11వ సంవత్సరము మొదలుకొని కొంచెముగా నూర నారంభించును. ఇది మరల రక్తములోఁగలసి యోజస్సుగా మాఱుటే దేహమున మార్పులు కలుగుటకుఁ గారణము. ఒక పిల్లవాఁడు బాగుగ నడచుటకుముందు తొలుత బోరగిలఁబడును. తరువాత పొట్ట చేరుళ్ళు పెట్టును. తరువాత దోఁగాడును. తరువాత కాళ్ళపై నిలుచును. తరువాత గోడపట్టుకొని నడచును. తరువాత తప్పటడుగులు పెట్టును. ఆవల నిర్భయముగ నడచును. అట్టులే యొకపండు భోజ్యమగుటకుముం దెన్నిదశలు వహించునో యోజింపుము. లోపల సారమొక్క దేహమునకు శక్తి వచ్చుకొలఁది కాలక్రమముగ నా యా కార్యములు స్వభావముగ జరగును. తొందరపడిన కసుగాయ పండవేసినట్టులగును.

అట్టులే నీ దేహస్థితియును 11వ సంవత్సరము మొదలు మాఱుట కారంభించును. రమారమి 21వ సంవత్సరము మీఁదఁ బూర్ణమగును. ఈ లోపలఁ గలుగు మార్పులన్నియుఁ గ్రమక్రమాభివృద్ధిగ నుండును. ఇంతకుఁ గారణము రేతస్సని తెలిసికొనుము. దానిని వ్యర్థపఱచుటచేఁ గలుగు కీ డెట్టిదో నీవే యూహించుకొనుము.

ఇఁక నీ రేతస్సు దేహమును విడిచి పోవుటకుఁ గారణములు చెప్పెదను. ఈ ద్రవముచే బీజకోశములు నిండిన తరువాత నెక్కు వైనది యంతయుఁ బొరలి రేతోనాళములోఁ బ్రవేశించి బయట బోవును. ఇది స్వభావము గానే కనఁబడును. వారమునకో రెండుమూఁడు వారములకో నెలకో రెండు నెలలకో యొకసారి యాయా బాలుర దేహదార్ఢ్యము నరముల పటుత్వ మెక్కు వగుకొలఁది యాలస్యముగను నరముల బలము తక్కు వగు కొలఁది శీఘ్రముగను రేతస్సు స్ఖలనమగుచుండును.

ఇది స్వభావముగ పోయినచో దేహమునకు విశేషబాధలేదు గాని పోయిన తరువాత నధమపక్షము 24 గంటలైనను దేహము బలహీనముగఁ జేయక మానదు. అయినను దీనిని రోగముగ భావించి భయపడవలసిన యక్క ఱలేదు. గాని దేహమునకు బలమీయవలసిన పదార్థము వ్యర్థమైపోవుటయు దానివలన నొక దినమంతయు బలహీనత కలుగుటయు శోచనీయము.

ఇట్టి యమూల్య పదార్థమును నేకారణముచే నైనను వెలుపలఁ బోనీయరాదని మనవారు చెప్పి దానినంతయు దేహమునందే యిముడునట్టియు ఓజస్సుగ మార్చునట్టియు నుపాయములఁ జెప్పియున్నారు. ప్రాణాయామము సాధించుటచే నెప్పటిదప్పుడు ఓజస్సుగా మాఱుచుండును. దానివలన బీజకోశములు పొరలిపోవునంతగ నిండవు. కారణములేక యీ ద్రవము బయట పోఁజాలదు గనుక నా కారణములు గలుగకుండఁ జేసికొనుట మేలు. ఇట్టి కారణములలో నజీర్ణము ప్రధానమైనది గనుక నజీర్ణ వ్యాధిలేకుండ దేహమును రక్షించు కొనవలయును. రాత్రివేళ కేవల మితాహారిగ నుండుట చాల శ్రేయస్క రము. మనస్సునకు నరములకు నుద్రేకము కలిగినఁ గాని యీ ద్రవము వెలుపలఁబోదు. ఈ యుద్రేకము దిసమొల పటములను, సంభోగమును దెలుపు పటములను, పశు పక్ష్యాదులు సంగమించునపుడును ఆసక్తితోఁజూచుట, వారికి సంబంధించిన కథలపుస్తకములు చదువుట, బండు బూతులు మాటలాడుట వినుట, స్త్రీలను ఆసక్తితోఁజూచుట వీనివలనఁ గలుగును. ఇట్టి కామోద్దీపకము లయిన

వన్నియు హానికరములే.

కాపీనీళ్ళు తేయాకునీళ్ళు మాంసము మొదలైన తామసాహారములు ఇవన్నియు నుద్రేకకరములే.

"And now that I have broached the subject, I must further digress to say that stimulation is fever and nothing else. A stimulant in the proper medical sense of the word, is an agent which the being organism resists and expels with that kind, degree and direction of vital action whose manifestations constitute the symptoms of the hot stage of a fever. Locally, the effects of stimulants would be more properly termed inflammation and the inflammation - the disease - will be of an intensity proportioned to the dose or quantity of the person."

Dr. TRALL.

III. Tea, coffee, flesh meats to say nothing of the abominations of the baker and confectioner, are sufficient to account for the early tendency to sexual dissipation and debauchery manifested by a large portion of the children in our primary schools.
Dr. TRALL.

ఏఱ్ఱగడ్డ తెల్లగడ్డ మొదలైన కంపుకొట్టు వస్తువులును ఓజస్సును చెఱుచును. కాఁబట్టి యాహారము మితముగను సాత్త్వికమైనదిగ నుండవలయును. బాగుగ దేహకష్టము చేసి మితముగ సాత్త్వికాహారము భుజించి మనస్సు దుర్విషయంబులఁ బోనీయనివానికి రేతస్స్థలన మెన్నాళ్ళకైన నను తనంతటఁ గాదు. ఆరోగ్యము చెఱుచుకొనినవానికే యన్ని పీడలు కలుగుచుండును.

2. కొందఱు మతిమాలినవారు మీఁద చెప్పిన కారణములచే నుద్రేకము గలిగినప్పుడు బలాత్కా రముగఁ దామే దానిని వెలుపల వచ్చునట్లు చేయుదురు. ఈ దుర్గుణము దుష్ట సహవాసము చేతను, నింద్రియ నిగ్రహమునకు మార్గ మిదియని బోధించు చండాలుర వాక్యములయందలి నమ్మికచేతను, బలపడుటచే బాలురీ మహాపాప కార్యమును జేయుచున్నారు. ఇది యాత్మహత్య వంటిదని యిదివఱకే చెప్పితిని. కోమలములైన నరములకు స్వభావవిరుద్ధమైన పద్ధతి నుద్రేకము గలిగించుటచే పురుషాంగము బలహీనమై పురికొనలేక పోవును. పెరుఁగు చున్న తీఁగను నలిపితివేని తరువాత ఆ తీఁగ యెట్లుండునో నలిపిన చోటఁ దీఁగ మఱి యెన్నాళ్ళకైన బలపడు నేమో చూడుము. బుద్ధిమాలిన పిల్లవానిగతియు నంతే. కాలాంతరమున వీఁడు భార్యతో సుఖముగ రమింపఁజాలఁడు. వీనికిఁ గలుగు సంతానము బలహీనమయియే యుండును. ఆ మాత్రమైన మేలే. వీనికి వీని తల్లిదండ్రులకు భార్యపుట్టినింటి వారికి కలుగు కష్టనష్టములఁగూర్చి బాలక హితచర్యయందుఁ జూడుము. పవిత్ర నిర్మల సుఖసంతోషములు వీనిని పీనుఁగువలెఁ జూచి దూరమునఁ దొలఁగిపోవును.

3. ఆరోగ్యవంతుఁడై దేహపుష్టిగల బాలుని సవతి కొడుకునైనఁ దోడికోడలి కొడుకునైన దుష్టస్త్రీలు నిజకామ నివారణార్థము చిరునవ్వుల చేతను, ఓర చూపులచేతను, నర్మభాషణము చేతను, రహస్యసల్లాపములచేతను, దానమానాదులచేతను దమకు వశపఱుచుకొని చెఱతురు. ధనముకారణముగఁ గొందఱు బాలకులను గొందఱు దుష్టస్త్రీలు చెఱుతురు. ఇట్టి సందర్భములందెల్ల నీ దుష్టస్త్రీలు "ముండలరోగము" లను పేరుగల ఘోరవ్యాధులచేఁ బీడింపఁబడువా రగుటచే మూఢుఁడైన యా బాలుఁడును నా రోగములకు పాలుపడును. బుద్ధి గడ్డితినఁబోయి యొకసారి చెడుకార్యము చేసినవారు ఆ జన్మాంతము సహింపరాని బాధలు పడుచుందురు. నరక యాతనలకంటెను వీరిబాధలు తక్కు వైనవి కావు. వీరుమాత్రము దుఃఖితులైనమేలే. ఈ నిర్భాగ్యుల రోగము ఏ పాపమెఱుఁగక శుద్ధచరిత్రలైన వీనిభార్యలకు నిషేకముహూర్తమునఁ దొలినాఁటి రాత్రియే తగులుకొనును. అది మొదలు వీరి జీవమునకు వారేడ్చుచుందురు. గతులుమాలి వీరికి బిడ్డలు పుట్టిరా వారిగతి యంతే.

ఈ మూఁడవది మహాపాపవిషయము. దీనిని స్మరించుటకుఁగూడ నా మనస్సొప్పదు. ఇఁక నేమిగ వ్రాయుదును. అయినను మంత్రసానితనమునకు నొప్పుకొన్నపిమ్మట నేమివచ్చినను బట్టవలసినదే విధి. కాఁబట్టి యెంత సూక్ష్మముగఁ జెప్ప సాధ్యపడునో యంతమాత్రము చెప్పెదను. విపులముగ దెలియవలసియుండిన దీని విషయమున వ్రాయఁబడిన గ్రంథములఁ జదువుము. నీ భార్యతప్ప మఱియెవ్వతెయు నీమీఁది ప్రీతిచే నిన్ను వలచుట కల్లయని తలంపుము. అట్లు వలచుట స్వభావ విరుద్ధము. ఏదియో యొక రూపమైన నిజసుఖ లాభమునకై యిది నిన్నువలచును. అట్లుతన ప్రయోజనమునకై నిన్ను వలచునది నీకుముందెందఱనో వలచెనని నీకుఁ దరువాత వలచునది నీకుముం దెందఱనో వలచెనని నీకుఁ దరువాత మఱెందఱనో వలచునని తలఁపక పోయితివేని నీకంటెను జడుఁడు లోకమున నుండఁడు.

తూము త్రెంచుకొనిన చెఱువు నీ రెన్ని మార్గముల పోవునో యాలోచింపుము. అట్టులే సిగ్గువిడచిన

లంజలందఱును. వాఁడు చచ్చినను బ్రదికినను పెండ్లాడిన మగనితప్ప నితరుని గోరు స్త్రీ యెవ్వతెయైనను ఎట్టిదైనను లంజెయే. కాఁబట్టి యట్టివారు ఱంకుటాండ్రని నేను వేఱుగఁ జెప్పఁ బనిలేదు. ఇట్టి లంజెలయొద్ద నెన్నిరోగములు లుండవు? నీవుబుద్ధి మంతుఁడ వైతివా మీఁద చెప్పినదంతయు నీకుఁ దెలియక పోయినను నా సొత్తు కానిదాని నేనెట్లు అనుభవింపవచ్చుననియైనఁ దలంచి దృఢచిత్తుఁడవు కమ్ము. అట్టి దృఢచిత్తము లేనివా రా లంజ మగనిచేతనో దాని నుంచుకొనిన యితరుల చేతనో పాదరక్షా ప్రహరణము లనుభవించినవారును ప్రాణములు పోఁగొట్టుకొనిన వారును ఎందఱో కలరు. ఈ సుఖమనుభవించిన తహాశీల్ దార్లనే కొందఱకు నాకుఁ దెలియును. అంతటి యవమానము సహించుకొని మరల నెత్తిమీఁద గుడ్డ వేసికొని నలుగురిలో వారు తిరిగినప్పుడు వారెంతటి మానహీనులో యని యబ్బుర పోవుచుంటివి.

దుష్ట స్త్రీలవలనఁ గలుగు రోగములకు ముండల రోగములనిపేరు. వీనిలోఁ బెక్కు తెగలు కలవు. వాని నన్నిటిని నేను వర్ణింపలేనుగాని కొన్నిటి గుణములను జెప్పెదను, బాధపడువారిని జూచుటతప్ప నా కీవిషయమున ననుభవము లేమిని ప్రసిద్ధులైన వైద్యులు వ్రాసినవాని ననువదించెదను. ఈరోగము రాఁగానే తొలుతొలుత మూత్ర నాళములో మంట పుట్టును. వ్రేళ్ళుసగము ముడిచికొని గణుపులవంకఁ జూడుము. అక్క డ వ్రణమై మంటపుట్టిన యెడల వ్రేళ్ళుచాఁచిన బాధయెట్లుండునో యూహించుకొనుము. అట్టులే మూత్రనాళములో మంట గుల్లలుపుట్టి మూత్రమున విసర్జించునపుడు నరములు సాఁగఁగా ఆ మండుచున్న భాగముమీఁద నుప్పని మూత్రము ప్రవహింపఁగా గలిగెడు దుఃఖము మన మూహింపఁజాలము. అప్పుడు వాఁడు పూర్వపు సంభోగసుఖమును నేమిగా స్మరించుకొనునో? ఈ ప్రకారము కురుపులైనప్పుడు సామాన్యముగా కురుపులు మానునపుడు విఱిగిన యెముకలు కట్టుకొనునపుడు ఏ ప్రకారము క్రొత్తకండయు, ఎముకపదార్థములు పెరిఁగివచ్చునో యట్టులే యీ కురుపులచుట్టు క్రొత్త పదార్థము ప్రోగగును. దీనివలన సన్నవి మూత్రనాళద్వారము మూసికొనిపోయి మూత్రము వెలికివచ్చు మార్గములేక పోవును. అప్పుడు వానిబాధ యెట్లుండునో యూహించుకొనుము. తరువాత వైద్యులు ఆ యడ్డము తీసివేయుటకు కడ్డీలు అప్పుడప్పుడు నెలలపర్యంత మెక్కి ంచుచుందురు. ఆ యాతన యనుభవించు కాలమున వానికి భార్యకూడ తల్లియే. ఇట్టి బాధపడు సమయములో కొందఱా బాధ సహింపలేక పండ్లు రాలిపోవునట్లు కొఱుకుకొందురు. గనుక నోటిలో చర్మమో లేక మఱియే మెత్తని పదార్థమో యుంచఁబడును. మండల రోగముగల ప్రతి మనుష్యాధమునకు మీఁద చెప్పిన దంతయు ననివార్యము. దానిని తప్పించుకొనువాఁడు లేఁడు. మూత్రకోశములో రాయి యేర్పడునని చెప్పితినిగదా. ఆ రాయి పుట్టుట కీరోగమే కారణము. ఆ మూత్రకోశ మెచ్చుట నున్నదో యా రాయి యననేమో బాలక హితచర్యయందే చెప్పితిని. ఆ కోశమువఱకు కడ్డీలెక్కి ంచినపుడు కలుగు బాధలో మీఁద చెప్పిన బాధ పాతికవంతునుగాదు. కొన్ని సందర్భములయందు కడ్డీ లెక్కి ంచుచుండిన మూత్రము వెలువడుచుండును గాని కొన్ని సందర్భములయందు మూత్రము బయట రాదు. అట్టి సందర్భములలో మూత్రకోశమువఱకు కోసి ఆ మూత్రమును మఱియొక మార్గమున వెలుపల గొట్టములమార్గమునఁ దీయవలసి యుండును. ఇట్లు చేసినఁగాని మూత్రనాళములోని మంట, పుండు నెమ్మదింపఁజేయుటకు సాధ్యపడదు. మీఁద చెప్పినవన్నియును ఈ రోగము కలవారికి నిత్యకృత్యములేగాని విశేషకృత్యములుగావు. ఇవి ప్రారంభదశలోనే చికిత్స చేయించుకొనువారి గతులు. ఇంకను రోగము ముదిరి వైద్యశాలల పాలుపడినవారు పడుబాధలు అనిర్వాచ్యములు.

ఆ తరువాత గజ్జలలో గడ్డలు లేచును. వీనినే ఒడిసె గడ్డలందురు. ఇవి పెద్దవైనపుడు కోఁతలు కూఁతలు నిత్యకృత్యములగును. మీఁద చెప్పిన బాధపడునపుడు నెత్తురుచ్చ పోసికొనుటయుఁ గలదు. ఎంతనెత్తురు దేహమునుండి పోవునో యంత కంత బలహీనత హెచ్చును.

మీఁదచెప్పిన పద్ధతులప్రకారము రోగము కుదురక పోయినపుడు వేఱుమార్గము లేమిచేత వైద్యుఁడు అండములను నశింపఁ జేయును. దీనిని 'అండక్షయ' మందురు. ఈ బాధయెట్టిదో!! ప్రారంభదశలోఁ చికిత్స చేసికొనకపోయినను ఈరోగవిషయము తెలియని యేకువైద్యులచే చికిత్స చేయించుకొనినను ఈ రోగము 'రసిక' అనునదిగాఁ బరిణమించును. దానిఫలము నపుంసకత్వమును జన్మాంతమువఱకు సహింపఁ గూడినంత బాధపడుటయు.

ఈ ప్రకారము జరుగుటలో నెప్పుడైన నీ రోగసంబంధ విషయమున కన్నుల కెక్కె నా రెండు కన్నులు పోవుటే పర్యవసానము. ఈ కారణముచే చెడిన దృష్టిని చక్క ఁజేయ మార్గము వైద్యశాస్త్రములందుఁ జెప్పఁబడలేదు. అనఁగా నసాధ్యము.

ఒకనికి నేత్రబాధ కలుగఁగా నేత్ర చికిత్సయందుఁ సమర్థుఁడైన వైద్యునియొద్దకుఁ బోయి మందిమ్మని

యడిగెను. వాఁడు కన్నులు పరీక్షించి నీ కంటిలో నంటురోగ సంబంధమైన విషమున్నది. దానిని బోఁగొట్టుటకు వైద్యులకు సాధ్యపడదనియెను. రోగియును అయ్యా నే నట్టివాఁడనుగాను. నా యందట్టి దుర్గుణములేదు. మీరు చక్కఁగ నాలోచించి చూడుఁడనియెను. వైద్యుఁడు తానున్న దున్నట్టు చెప్పితిననియు నీయం దీవిషము కలియుటకు కొన్ని మార్గములు కలవనియు వానిలో వేనికైనఁ బాలుపడితివేమో యాలోచింపుమని చెప్పెను. వాఁడు మరలి యింటికిఁబోయి బాగుగ నాలోచించి వైద్యుని యింటికివచ్చి యిట్లుచెప్పెను. అయ్యా నేను మీ యింటికి చికిత్సకు వచ్చుటకు కొంచెము ముందు దేశాంతరము పోయియుండి వచ్చిన నాకొడుకు స్నానముచేయఁగా మిగిలిన నీళ్ళతో వాఁడు ముఖము తుడుచుకొనిన తుండు గుడ్డతో ముఖము తుడుచుకొంటినని చెప్పెను. ఈ రోగము కల మఱియొకఁడు స్నానము చేసిపోయినతరువాత ఆ నీళ్ళను పాఱపోసియును, ఆ పాత్రములోనే వేఱునీళ్ళు తోడుకొని స్నానముచేసిన యతని భార్యలకు బిడ్డలకుఁ గూడ నీ విషము సంక్రమించెను.

భర్తవలన నీ రోగము భార్యకువచ్చి యది గర్భిణియై ప్రసవించుటకుముందు నెమ్మదిపడక పోయెనా గర్భములోని శిశువు వెలుపలికి వచ్చునపుడు దానికన్నులు తల్లిచర్మమునకు రాచుకొనుటచే ఆ పిల్లకన్నుల కవరోధము వచ్చును. కావుననే మంత్రసానులు తొలుత కన్నులు పరీక్షింతురు. ఇట్టి విషసంపర్క ముండిన వెంటనే దానిని దీసివేయవలయును. చర్మములో దిగెనా కన్నులుపోవుట నిశ్చయము.

ఈ యంటురోగము చాల మొండిరోగము. నెమ్మదించినట్టు కనఁబడును గాని నిశ్శేషముగాదు. ఈ రోగముచే బాధపడి నిశ్శేషముగ రోగము నెమ్మదించిన దనుకొనిన తరువాత 10 ఏండ్లకు కొందఱు తమనూతన వధువులతో సంభోగింపఁగా నంతకుముం దెంతో యారోగ్యము ముఖవికాసము గలిగియుండిన యా కన్యకలు రెండు మూఁడు వారముల లోపలనే యీ రోగము తగులుకొని దుఃఖింప మొదలుపెట్టిరి. స్త్రీల యందొక్క సారి యీరోగము ప్రవేశించెనా యది శాశ్వతముగ నిలుచును. కొందఱు పురుషులు తమభార్యల కష్టదశకుఁ దామే కారణమగుట యోజింపలేక వారిని దూషింతురు అనాదరింతురు. తమ దోషమునఁ గాకున్న వారెంత సౌందర్యము సుఖము కలిగి యుందురో యా నిర్భాగ్యులాలోచింపలేరు. ముగ్ధలగుటను తెలియక భర్తలుగదా యని ప్రేమతోఁ దమతోఁ గలిసిన చిన్నపిల్ల నిట్టి దురవస్థలపాలు చేయుటగాకపై పెచ్చు నాభార్యకెప్పటికి రోగమేయని విసుఁగు కొనువా రెట్టి పాపాత్ములో యాలోచింపుము.

కం. "హీనుఁబొంది యోని హింసింపఁగా నేల
యువతిజనుల కూరకుంట లెస్స"

యని భాగవతములోఁ జెప్పినట్టు లిట్టినిర్భాగ్యులను పెండ్లియాడుటకంటె స్త్రీలు సన్యాసినులై యుండుట చాల సుఖము. ఈరోగము క్రొత్తలో 3 మొదలు 6 వారముల లోపల వాసి కావచ్చును గాని కొన్ని సంవత్సరము మొదలు 4 సంవత్సరములకుఁ గాని నెమ్మదింపదు. కొన్నిటి కెంతచికిత్స చేసినను వ్యర్థము.

ఈ రోగము మర్మాంగములందు వ్యాపించుట మాత్రముచే సంతుష్టిపడదు, మూత్రమండలము, కాలేయకము, ఇది యది యననేల మెదడువఱకు వ్యాపించును. ఇది స్త్రీ మూత్రద్వారమునఁ బ్రవేశించెనా గర్భము అండకములు కూడ చెడి కొన్నిసందర్భముల మరణముతోఁ బర్యవసించును, నెమ్మదించునని మీఁద చెప్పినంతమాత్రమున నిశ్శేషముగ రోగము నిర్మూలమగునని భావముకాదు. ఇది ఘటాంతముతోనే నిశ్శేషము కావలయును. ఈ సంకటము లన్నియు నెట్లు వచ్చెనో యాలోచింపుము. నిమిషసుఖము గోరిగదా. ఆ నిమిషసుఖము వలన ద్రవ్యనష్టము. ద్రవ్యమునకంటెను విలువగల యారోగ్యనష్టము. అంతకంటెను మించిన మానహాని. ఈ లోకమున భ్రష్టత. ఆలోకమున నరకయాతన. వీనిని దలంచువాఁ డెవఁ డిట్టి తెలివిమాలిన పనిచేయును? మీఁదఁ జెప్పినదానికంటె దీవ్రమైనది ప్రమేహమందురు. అది దేహముమీఁదఁ గురువులు వ్రణములుగాను కనఁబడును. నరములలో పోట్లు మంటలు పుట్టును. నాలుక మీఁదను పెదవులకు లోపలిభాగమునకు కురుపులు లేచును. కంఠవ్రణము లేచును. జీర్ణకోశము పైత్యరసకోశము చెడును. వెండ్రుకలు రాలిపోవును. ముదిరి ముదిరి తుదకు మెదడు చెడి మూర్ఛ ఉన్మాదము లోనగు రోగములుగఁ బరిణమించును. ఇది రెండవరకము. ఇదియొకటి మొదలు మూఁడు సంవత్సరములలో నీ గుణములు చూపును. దీనికి మించిన మూఁడవ తరగతి రోగము దేహముతోఁ బోవలసినదే.

ఈ తరగతిరోగము శల్యముల బాధించును. కీళ్ళనొప్పులవంటి నొప్పులు కీళ్ళయందుఁగాని కీళ్ళనడుమ అనఁగా మోఁకాటికి మడిమలకు నడుమఁగాని తలయందుఁగాని పుట్టును. ఈ బాధ రాత్రులందు హెచ్చును. నిద్రపట్టక యీ రోగి రాత్రులందు లేచి తిరుగుఁగోరును. ఎముకలు పెళుసగును. ముక్కు తినిపోవును. కొంచెము గాసితగిలినను ఎముకలు విఱుగును. మరల నవి కట్టుకొనవు. పుఱ్ఱెతినిపోయిన వారును గలరు.

ఈరోగముగలయొకఁడు గొప్పవైద్యునింటికిఁబోయెను. అప్పుడా వైద్యుఁడు దేహముమీఁది మచ్చల కురుపుల

గుఱించి యతనికిఁ జెప్పెను. అంతయు విని యట్లైన నేను జచ్చుటే మేలుకదా యని రోగియనెను. వైద్యుఁడు అయ్యా లోకసుఖమునకై నీమాత్రమునకు నీవు చచ్చినట్టుండుటే చాలశుభము అని చెప్పెను.

ఈ వ్రణములు ముక్కు నోరు, కంఠము, నాలుక వీని యందును గోళ్ళచుట్టును తొడల మీఁది భాగమందును మర్మాంగము లందును లేచును. ఇదిచాలఁ జెడ్డ యంటువ్యాధి. ఈ విష మా రోగితాఁకిన ప్రతిపదార్థమున నంటుకొనును. వాఁడు త్రాగిన చెంబులు లోటాలు వాఁడు కట్టుకొనిన గుడ్డలు వాఁడు తాఁకిన పాత్రములు గుడ్డలు ఇన్నిటియందు నీవిషము తగిలియుండును. వీనిని వేఱొకఁ డుపయోగించెనా యీ విషము వానియందుఁ జేరి వానిని బాధపెట్టును. ఈ కారణము చేతనేకదా పరులు కట్టివిడిచిన గుడ్డకట్టరాదు. ఒకరు మూత్రము విడిచిన చోట మఱియొకరు మూత్రము విడువరాదని పెద్దలు చెప్పుదురు.

అంటురోగములలోనెల్ల ముండల రోగము లతితీక్షములు క్రూరములని ముందు చెప్పిన విషయముల వలన నెఱుంగవచ్చును. అంటురోగమనఁగా గజ్జిరోగము వంటిది. గజ్జికురుపులోని చీ మెక్క డ తాఁకునో యక్క డనెల్ల కురుపులు లేచును. చర్మమునకుఁ జర్మ మంటుటవలన వచ్చునవి కావున వీనికి నంటురోగములని పేరు. ఈ వ్యాధిగల యొకనికి దేహముమీఁది కురుపులు మానిపోవుటచే నంటుటచే నీ రోగము భార్యకు కలుగకపోయినను మఱికొన్ని మార్గముల నిది వచ్చును. ఈ వ్యాధిగలవారి కందఱకు రేతస్సున నీ రోగశేషముండును. అట్టి రేతస్సు వలనఁ గలిగెడి బిడ్డఁ డారోగము కలవాఁడై యుండుననుట నిస్సందేహము. ఈ బిడ్డ చర్మమున నుండఁగనే తల్లికీ వ్యాధిని గలిగించును. ఏలనఁగా యీ విషము కురుపులందుమాత్రమే యుండునదికాదు. నెత్తుటి యందు నుండును. ఆ కారణముచే గర్భములోని శిశువువ్యాధి తల్లికిని వచ్చును. ఈ రోగము కలవానినెత్తురు కొంచెము తీసి రోగము లేనివానికి టీకాపొడిచిన యీ రోగము వానికిని వచ్చును. ఈ వ్యాధి పురుషుని రేతస్సులోని సన్న జీవజంతువులకు వ్యాపించి వానిని దుర్బలము చేయుటచే నా రేతస్సు వలన గర్భిణియైన స్త్రీ గర్భమునందు పిండము నిలుచు శక్తి లేక జాఱి పడిపోవుటయుఁ గలదు. ఈ భార్యల గర్భస్రావమునకిదియొక కారణము. ఒకవేళఁ బుట్టినను సత్తువలేక జీవచ్ఛవములుగ నుండు బిడ్డలు పుట్టుదురు. వీరికి గండమాలరోగమును కలుగును. ఎవరియం దీ గండమాల కానఁబడునో యారోగి నిర్దోషియైనను వాని తండ్రి తాత ముత్తాతలదీ యంటు రోగ ముండె ననుటయు నిది పిత్రార్జితమనుటయు సత్యము. విషశేషముతోఁ బుట్టిన బిడ్డలవలనఁ బెక్కు లనర్థకములు గలుగుచున్నవి. ఆ బిడ్డకు చనుఁబాలిచ్చు దాదికిని ఆ బిడ్డను ముద్దుపెట్టుకొనువారి కందఱకును ఆ బిడ్డనెత్తుకొని తిరుగువారికిఁ గూడ నీ రోగము కొంచెముగనో గొప్పగనో సంక్రమించుట కలదు. ఇట్టి బిడ్డకుఁ దల్లిగాని యిట్టి యంటు రోగము గల దాదిగాని తప్ప మఱెవ్వరు చనుఁబాలియ్యరాదు. ఇద్దఱయందు సమానవిషములే నొకరి విషము మఱియొకరిని బాధింపఁజాలదు. ఈ రోగసంబంధమైన కురుపులు గలవారి చేతులు పట్టుకొనుటయుఁ గారాదు.

నాయనా ! యీ విషయము వ్రాయవలయు ననిన నాకు వాస్తవముగఁ దలనొప్పి పుట్టుచున్నది. నీకుఁ జదువుట కెంత కష్టముగ నున్నదో నాకు వ్రాయుట కంతకంటె కష్టముగ నున్నది. విధిలేదు. ఏమిచేయుదును. ఈ విషయము తెలియక చెడినవారనేకులుగలరు. అట్టులు నీవే వయస్సుననైనఁ జెడకుండుటకును అట్టివారి సహవాస సహాసనములోనైనవి మానుకొని సుఖపడుదురని యింతమాత్రమైన వ్రాసితిని. కండ కావరముచే సంపాదించుకొనిన యీ రోగములచే బాధపడువారినిగూర్చి యయ్యో పాపమనువాఁ డుండఁడు. మానముగల వైద్యులు చికిత్సయుఁ జేయరు. ఎందును గతులు మాలిన మంగలవాండ్రు కుమ్మరవాండ్రు వైద్యులు దొరకుదురు. వారెంత జ్ఞానవంతులో యెంత శాస్త్రజ్ఞులో యాలోచింపుము. అటుగాకున్న వైద్యశాలలపాటు కావలయును. అక్క డఁ గూలికిఁ జేయువారే కాని యెవరికేమి దయాదాక్షిణ్యములు గలవు? నాయనా ! నేను క్షయవ్యాధిచేఁ బీడింపఁ బడినపుడు విచారించు దిక్కు లేనివాఁడనగుటచే నా మిత్రులు నన్ను 'జనరల్ హాస్పత్రిలో' వైచిరి. అప్పుడు నాకు స్మృతియే లేదు. ఆ వైద్యశాలలో ఆ బంట్రౌతుల చేతిలోను మందులిచ్చువారిచేతిలోను నేను పడినకష్టము లీ జన్మమున మఱవను. వాసుదేవరావుగారి పుణ్యవశమున నేను వెలికి రాఁగలిగితిని. లేకుండిన నాగతి యేమయి యుండునో. కావలసినంత ధనము వెచ్చించువారికి సుఖము. అంతకంటె నికృష్టదశలో జీవించు భిక్షగానికి సుఖమెగాని నడిమిరకమువారికి వైద్యశాల యనులోకమే. అటుగాక చికిత్సకుండెనను దయావంతుఁడుగా నుండవలయును. అట్టివారందఱకు దుర్లభులు. మూఁడవ విధమున రేతస్ఖలనము చేయుటచేఁ గలుగు ననర్థకములు చెప్పితిని. ఈ విషయమున నీవెంత పవిత్రుఁడవుగా నుందువో యంతసుఖ ముభయలోకములందును బడయుదువు. ఈ విధముగ రేతస్ఖలనము చేయు పురుషులతోఁగాని వారి కీవిధముగ సంబంధించిన స్త్రీలతోఁగాని యీ రోగములు కలవారితోఁగాని నీవు స్నేహము చేయరాదు. తల్లితోడువంటి బంధువులై విధిలేక కలసి మెలసి యుండవలసి వచ్చిన యెడల నీవెంత జాగ్రత్తగ నుండిన నంతమేలు. ఈ రోగము స్త్రీలవలనఁ బురుషులకుఁ దరువాత చాలఁగాలము పుట్టినింట నుంచిన వధువులమాట విడిచిన తక్కి న నూతన వధువులవలన నీ రోగము వచ్చుటకు నిప్పటి మన యాచార

పద్ధతులఁబట్టి నీ రోగము వచ్చుటకు నిప్పటి మన యాచార పద్ధతులఁబట్టి సాధ్యపడదు. రజస్వలా వివాహములు ముదిరిన తరువాత నిప్పుడు దుష్టపురుషులవలన బాలికలకు వచ్చునట్లు వధువులవలన వరుల కీ రోగము వచ్చిన వింతపడ పనిలేదు.

నాయనా ! యిదివఱకు నేను జెప్పినదాని సారాంశము చెప్పెదను. వాస్తవముగ నీవు బాగుపడఁ గోరిక కలిగినయెడల నిఁకఁ జెప్పువానినలక్ష్యముచేయకుము. ముందు చెప్పినదాని నెల్ల శ్రద్ధగా మనస్సున కెక్కఁ జదివియుంటివా వీనికిఁ గారణములు నీవే యూహించుకొనఁగలవు. ఇదివఱకుఁ గారణములు చెప్పని వానికిఁ గారణములును జెప్పెదను. తొలుత నిషేధములు చెప్పెదను. బాల్యములేఁత మొలక. కౌమారము కొంచెమెదిగిన మొక్క ఇఁక నీకు రాఁబోవునది మ్రాకు దశ. మొలకలో వంగకుండిన చెట్టు మ్రాకైన వంగదు. ఇప్పటి యభ్యాసములే స్థిరపడిపోవును. కావున జాగ్రత్త.

1. ఎవరు నీ యంతఃకరణ శుద్ధిని, దైవభక్తిని, పితృభక్తిని చెఱుపఁ జూతురో వారి స్నేహము మానుము.

2. ఎవరు నీ మంచిపేరును చెఱతురో, నీ నడవడిని వంకరత్రోవకుఁ ద్రిప్పఁజూతురో, నీ పదార్థములను వ్యర్థపఱుతురో, నీ యారోగ్యము నిర్మూలింపఁ జూతురో, నీ జీవితోద్దేశమును కొనసాగించుకొన నీయ కుందురో, మోక్షమా చింతకాయలా? భూమిమీఁదఁ బుట్టినది భోగమునకే యందురో, వారి స్నేహము మానుము.

3. త్రాగుఁబోతును, ఱంకుఁబోతును, భ్రష్టుని, దురాచారుని, యనాచారుని, చోరుని, దూరమునంద యుంచుము.

4. మనస్సును దేహమును ఆరోగ్యముగ నుంచుకొనుటకుఁ గాక కాలమును, ధనమును, వయస్సును, బుద్ధిని నెవరు దుర్వినియోగ పఱుతురో వారు దుష్టులని తలంచి వారి స్నేహము చేయకుము.

5. రాత్రులందుఁ దిరుగఁ బోకుము. ఇంటనే పరుండుము. ఒకవేళఁ బోయినను పగటిపూఁట నేస్థలమున నిన్నితరులు చూచిన నీ కవమానమని తలంతువో యట్టిచోట్లకు నీవు రాత్రులందుఁ బోనేవలదు.

6. సాయంకాలములను, మునుమాపులను, గృహకృత్యములందు, పూజాది దేవకార్యములందు, సద్గ్రంథములఁ బఠించుటందు, సజ్జనులతో సంభాషించుటయందుఁ గడపుము.

7. రాత్రి 10 గంటలకు మీఁద మేలుకొనకుము.

8. చెడుపుస్తకములు, ఆయుర్వ్యయముచేయు పుస్తకములు, శృంగార ప్రధానములగు పుస్తకములు చదువకుము. శృంగార విషయకములైన మంచిపుస్తకములు సత్క విరచితములు నిషేకముహూర్తమైన పిమ్మటఁ జదువుము. ఈ వయస్సునఁ జదువవలదు. శృంగారవిషయము నీకు తలకెక్కె నా యది దుష్టస్త్రీ సహవాసమునకును స్త్రీవిషయ చింతలకును నాకరమగును. ఇది విద్యకు సద్విషయచింతకు హానికరము.

9. మన నీతి మతాచారములను శాస్త్రవిషయములను బోధించువానినిదప్ప నేభాషయందైనను నవల లనఁబడు పుస్తకములను జదువకుము. వేడుకకైనను పాపకార్యములను గొనియాడు పుస్తకముల నంటకుము.

10. దిసమొల చిత్రపటములపై దృష్టిపోనీయకుము. ఇవి యొకసారి మనస్సున నాటెనా తరువాతఁ దొలఁగించుట మిక్కి లి దుష్క రము. తక్కి న విషయముల నీ వెంత పవిత్రుడవైనను ఈ పాడుపటములు ఎన్ని యేండ్లకైనను మఱచిపోఁజాలవు. ఇట్టి వికారపటములు నీయొద్ద నుండుటగాని నీవు పెట్టెలోనుంచుటగాని పెద్దవారు చూచిరా నీయందలి వారి గౌరవ మానాఁటితో సమసినదని యెంచుము. ఏలనఁగా వానియందాసక్తి లేకున్న వానిని నీవు గ్రహింపవు. అట్టి వానియందాసక్తి దుర్బుద్ధికి లక్షణము. కావున వారు నీ మనస్సు అపవిత్రమైనదని నిశ్చయింతురు. వానియందాసక్తి గలవాఁడ వైనచోనేనాఁడైన నెచ్చటనైనఁ జేయరాని కార్యమును జేయుదువు. చెడుదువు.

11. ప్రాణములేని పటములే నీ యింద్రియముల వశపఱుచుకొను శక్తి గలవై యుండ నట్టి స్త్రీలనే యాసక్తినిజూచిన నేమగుదువు? ఏళ్ళయందును గుంటలయందును సిగ్గువిడిచిన స్త్రీలు స్నానము చేయునపుడు మీఁది పటములలో నున్నట్టు లించుమించు దిసమొలలతోనే గోచరింతురు. అట్టి సమయములందు వారి నాసక్తితోఁ జూడక దృష్టి మరలించుకొనుము. వారు చెడుకార్యము చేసిన నీవును జేయవలయునని సిద్ధాంతము లేదు. ఎవరెవరి కార్యముల ఫలములు వారు వారే యనుభవింతురు.

12. నీవు నాటకము లాడుట చూడఁబోకుము. ఒక వేళఁ బోవలసివచ్చిన పుణ్యస్త్రీపురుష చరిత్రముల నాడు నపుడు పొమ్ము. అవియైనను గ్రంథకర్తలును ఆడునట్టివారును పవిత్రచరిత్రులైననే పొమ్ము. లేకుండినఁ బోవలదు. ఒకనాఁడు ప్రసిద్ధ వర్తకులు కొందఱు సారంగధరనాటకము చూడరమ్మని బలాత్క రించినచో పోయితిని.

ఆ నర్తకులు కొన్ని వాక్యములు నుచ్చరించినపుడు నేనేల తెలివిమాలి యిచ్చటికి వచ్చితినని పరితపించితిని. అది మొదలెవ్వరు పిలిచినను ఏ నాటక ప్రదర్శనమునకుఁ బోవుట చాలించితిని. అని వ్రాసినవారెట్టివారో ఆ వాక్యములు నిండుసభలో నోరువిచ్చి చెప్పునట్టివారు ఎంతటివారో వానిని విని యామోదించు స్త్రీ లెట్టివారో భగవంతునకే యెఱుక. అట్టివి వినుటకే కొందఱు వచ్చుటయు అట్టివారి నిమిత్తమై యట్టివి వర్తకులు ప్రలాపించుటయుఁగలదు. అట్టిచోట్ల నట్టిస్వభావము లేనివారు పోఁబనిలేదు. తెలియనితనముచే నొకసారి పోయినను మాసము లజ్జగలవారు మరలఁ బోరు.

తుచ్ఛనాటకములోని బూతులను శృంగార రసమని తెలివిలేనివారు చెప్పుదురు. వారిమాట నమ్మకుము. ఇది శృంగార రసముగాదు. సుఖసంకటములఁ గాఱు గబ్బురసము. గొప్పవారు వ్రాసినను ఇట్టివి నీవు చదువరాదు. బండుబూతులు శృంగారమని నీచులందురు. నేను నిషేధించిన విట్టియుఁ గామోద్రేకము కలిగించునవియుఁ గాని తదితరములుగావు. రామాయణాది కావ్యములందును కాళిదాస భవభూత్యాది మహాకవి కృతగ్రంథములందును నుండు శృంగారము దోషావహమైనదికాదు. అట్టి వెన్నిమార్లైనఁ జదువుము.

13. గొప్పవారని పేరుపొందినవారి నాటకములకే పోవలదనినవాఁడను ఇఁక బోగమునా రాదు నాటకములకుఁ బొమ్మందువా? దీనివలనఁ గలుగు ననర్థకములు స్పష్టములు. నాటకములకుఁ బోవుటవలన ధననష్టము, నిద్రానష్టము, ఆరోగ్యనష్టము, పగటి యితరకార్యములకు హాని, క్రొత్తగ నేర్చుకొనునది మేలైనది సున్న. నీచులతోడఁ గూర్చుండుట కేవలము సహింపరానిబాధ. నాటకశాలలందు గౌరవము వెల ఒక రూపాయ తప్పిన రెండు రూపాయలు. ఆ వెలయిచ్చినవారందఱు సమానగౌరవమును కర్హులే. అంతైన మేలే. సజ్జనులకంటె సమానగౌరవము కర్హులే. అంతైన మేలే. సజ్జనులకంటె టాకుటీకుగల నీచగుణులే యెక్కు వ పూజ్యులు. స్త్రీలదృష్టికి వారే పలుమాఱు గోచరింతురు. వేషధారులును స్త్రీలవంకనే తిరిగి యాడుదురు. కావున సమానప్రతిపత్తిగలవారి కవి దర్శింప నానందింప నర్హములు గాని నీకుఁగావు.

14. చెడునడతగల స్త్రీపురుషులు చెప్పు హరికథలకుఁ గాలక్షేపములకుఁ బోవలదు. పాలు పవిత్రమైనను పుట్టేలోని పాలు త్రాగుదువా? వీరి హరికథలు మృగముల నాకర్షింప వేఁటకాఁడు చేయు ధ్వనివంటిది.

15. చీట్లాట యూరకయైన నాడకుము. పందెము పెట్టి యేయాటయు నాడకుము. పందెముపెట్టి యాడునవి యన్నియు జూదములే. అవి యెన్ని కొంపలో కూల్చియున్నవి. ఇట్టి యాటలందు నీకు స్నేహితులు సద్గుణము కలవారు దొరకరు. దుష్టసహవాసము క్షణమాత్రమైన సర్వదా సర్వథా వర్జ్యము. ఎప్పుడో యొకప్పుడు వినోదమున కేవల యాడరాదని తలఁపకుము. తొలుత నెలదినముల కొకసారియైనఁ బదవడి 14 దినములకే తరువాత వారమునకే తరువాతఁ గొంచె మవకాశము దొరికినప్పు డంతయు తొలుత వినోదము తరువాత దమ్మిడీ దమ్మిడీ పందెము, తరువాత కాలణా, ముదురు కొలఁది రూపాయ రూపాయ. ఈ విధముగ నాడి భ్రష్టున వాఁడు మనలోనే కలఁడుకదా. ఏ చెడు కార్యమైనను దొలుత వినోదముతోఁ బ్రారంభించి విషాదముతో నంతమగును. ఒకఁడు చీట్లాడుచుండఁగా నింటినుండి యోరీ నీ తండ్రికి ప్రాణపాయదశ వచ్చినది రా రమ్మని యొకఁడు పిలువవచ్చెను. పోవునట్టి ప్రాణము నేనువచ్చి నిలుపఁగలనా? చేతిలోనియాట ముగియఁగానే వచ్చెదనని వాఁడు చెప్పెను. ఇంతలో మఱి యొకఁడువచ్చి యోరీ నీ తండ్రి చచ్చెనని చెప్పెను. చావనే చచ్చెనా? ఇఁక నేను వచ్చి యేమిప్రయోజనమని యాటకాఁడు చెప్పెను. నీవు వచ్చికదా పీనుఁగును కట్టవలయును. వాహకులకు డబ్బుకావలదా యనెను. డబ్బేమియు లేదు. ఈసారి బేస్తు మేజువచ్చిన నిచ్చెదను. నా భార్యమీఁది నగ కుదువ యుంచి పదిరూపాయలు తెచ్చి వాహకుల నేర్పాటు చేయుఁడు. వారే వచ్చి కట్టుదురు. అదెట్లు కట్టవలయునో నాకేమి యనుభవమని వాఁడు చెప్పి వారలఁ బంపెను. వారుపోయి యట్టులేచేసి కట్టియైనది యిఁక నీవు వచ్చిన నెత్తికొని పోవలసినదే కొఱంతయని మరలివచ్చి చెప్పిరి. పీనుఁగు నెత్తుకొని వాహకుల నీ త్రోవనే రమ్మనుఁడు. నేను వచ్చెదని వాఁడు చెప్పెను. వారట్లే యెత్తించుకొని వచ్చి వాకిట నిలిచి రారమ్మని పిలిచిరి. మీరు భారమెత్తుకొనినవారు మెల్లగ నడతురు. మీరు బోవుచుండిన నిదో వచ్చి కలసికొనెదనని యాటకాఁడు చెప్పెను. వినోదమునకై పూనినది యెంతకుఁ బరిణమించినదో చూడుము. ఈ యాటలవలన నేర్చుకొనునది, దొంగతనము, మోసము, అబద్ధము చెప్పుట, కలహించుట తిట్టుకొనుట. ఇవి మంచిగుణములని తోఁచిన చీట్లాడుము. వినోదమున కాడినను ఈ గుణములు పట్టుపడును. లంజెతికము, త్రాగుట, దొంగతనము, వినోదమునకని ప్రారంభించిన రోదనమున ముగియును.

16. మందుగానైనను సారాయము త్రాగకుము. స్త్రీలు సారాయము తియ్యని విషములు. సారాయము గుఱించి నీకు విశేషము చెప్పఁదలఁపలేదు. అనావశ్యకము. అయినను సారాయము త్రాగువాఁడు మాంసభక్షకుఁడు గాను, జారుఁడుగా నుండకపోవుట వింత. మనలోనే యెందఱు త్రాగుఁబోతులై గొప్ప గొప్ప కుటుంబముల

నేలపాలు చేసిరో యెఱుఁగవా? ఈ యొక్క దుర్గుణము వారియందు లేకుండిన వారు వారివంశమునకు జాతికిని నెంతో కీర్తి తెచ్చి యుండఁగల బుద్ధిమంతులు సమర్థులు. మనజాతి క్షీణించుట కిట్టివారే కారణ భూతులని నమ్ముము. భోజరా జొకనాఁడు కాళిదాసునకు భ్రష్టస్యకావాగతి యనఁగా భ్రష్టునిగతియేమి యను సమస్యనిచ్చెను. కాళిదాసుడు నాకుఁ గొంతకాలము తడవిచ్చినఁ బూర్తిచేసెదనని చెప్పెను రాజట్లే కానిమ్మనెను. ఒకనాఁడు రాజూరుచూచుటకై కొంత పరిజనముతో బయలు దేఱి పోవుచుండఁగా నొకవీధిలోఁ బోవుటకు మార్గము లేనట్టు నొక కటికవాని యంగడిలో సన్న్యాసి యొకఁడు మాంసమునకై కొట్లాడుచుండెను. అదిచూచి రాజు సన్న్యాసియేమి నడి వీధిలో నిలుచుండి మాంసమునకుఁగాఁ గలహించుట యేమి! వింతగా నున్నదని తలఁచి సన్న్యాసిని బిలిచి సన్న్యాసీ నీవు మాంసము తినవచ్చునా? యని యడిగెను.

సన్న్యాసి :- సారాయము లేకపోయిన మాంస మేమిచేయను ! అది జీర్ణమెట్లగును?

రాజు :- సారాయముకూడ నీకుఁ బ్రియమా ?

సన్న్యాసి :- బోగము పడుచులతోఁ గూడి త్రాగిన నెక్కు వ ప్రియము.

రాజు :- రొక్క ము లియ్యక బోగముపడుచులు రారుగదా? ధనమున కేమిచేసెదవు?

సన్న్యాసి :- జూదమాడెదను. దొంగతనము చేసెదను.

రాజు :- జూదము దొంగతనముకూడ నభ్యసించితివా?

సన్న్యాసి :- అటుచేయకుండిన భ్రష్టునిగతి యేమి?

అనఁగానే రాజు తాను కాళిదాసున కిచ్చిన సమస్య స్మరించి యతఁడే కాళిదాసని గుర్తించి యేమి యిట్లు చేసితివనెను. నీ ప్రశ్నకుఁ దగినట్టు లుత్తరము చెప్పకుండిన నీవు నమ్మవని యిట్లు చేసితినని రాజుతోడఁ బోయెను.

కాళిదాసుఁడు చెప్పినవానిలో నేగుణముండినను దక్కి న యన్నిగుణములు తప్పక పట్టుపడును.

నెత్తురు జలమయమయిన ద్రవముగదా. సారాయి త్రాగువాని నెత్తురు కొంచెముతీసి నిప్పుపుల్లగీచి యంటించిన సారాయము ముగియువఱకు మండి తరువాత చల్లాఱును. సారాయము త్రాగినవాని నెత్తురు మండదు. దీనివలన సారాయమున నెట్టిదో కనుఁగొనుము. చండాలుఁడు చేయని ఘోరకార్యముల త్రాగుఁబోతులు చేయుదురు. పొగాకును గుఱించి సిల్వాసన్ స్టాల్ అను ప్రసిద్ధపురుషుఁడు వ్రాసినదానికిఁ దెనుఁగు వ్రాసెదను.

ప్రమాణికులైన వైద్యులందఱును పరిపూర్ణ దేహపటుత్వము రాని దేహమునకు పొగాకు మిక్కి లి కీడుకలుగఁ జేయును. దేహము పూర్ణముగఁ బెరుఁగనివానియెడ పొగాకు దేహమును గిటకపాఱునట్లు చేయును. కండరములను కుఱుచలుచేసి బలహీనములుగను సడలి వణఁకునవిగను జేయును. ఎక్కు వగ నుపయోగించిన దృష్టిపాటవమున మిక్కి లి తగ్గించును. అని వ్రాసియున్నారు. నేత్రచికిత్సయందు సమర్థులయిన వైద్యులు రోగి కంటి గ్రుడ్డుమీఁద వెలుతురు పడునట్లు చేసి వాఁడు పొగాకు నుపయోగించువాఁ డవునా కాదా యని వెంటనే తెలిసికొందురు. పొగాకు శ్రవణపటుత్వమును తగ్గించును. గుండెను బలహీనపఱిచి యదురునట్లు చేయును. క్రమముగా మిక్కు టముగ నుపయోగించెనేని 'పొగాకుగుండె' యనునది కలుగును. పొగాకు నమలువాఁడును పొగ పీల్చు వాఁడును నరములపటుత్వము సడలినవాఁడై దిటములేనివాఁడుగను నగును. శస్త్రచికిత్సచేయు వైద్యులు పొగాకు నుపయోగించువారు పురుషగుణమైన ధైర్యము స్థైర్యము లేనివారై కష్టమైన చికిత్సయందు పిఱుకులగుదురని చెప్పుచున్నారు. పొగాకు దంతకాంతిని వివర్ణము చేయును. శ్వాసము హాని కరమైనదిగఁ జేయును.

అదరుగుండెరోగమును కలిగించును. ఉమ్మినీరు కలిగించు గ్రంథులు నుద్రేకింపఁజేయును. అజీర్ణవ్యాధి కలిగించును. ఉత్సాహము తగ్గించును. మొగము వెల్లఁబాఱునట్లు చేయును. తలదిమ్ము మఱపుకలిగించును. కాలేయకమును వ్యాధిగ్రస్తముగఁ జేయును. నెత్తురు ముఖమునకుఁ బ్రవహించునట్లు చేయును. నోటిలో వ్రణము కలిగించుశక్తి పొగాకునకుండుట సర్వవిదితమే. ఈ గుణములన్నియుఁ బ్రసిద్ధులైన జనరల్ గ్రాఁటు మొదలైన వారియందుఁ గానవచ్చినవి.

" Medical authorities are, however, agreed that the effects of tobacco upon one who has not attained his full bodily maturity is injurious in the extreme. To one who has not attained his entire growth, the use of tobacco stunts the body and dwrafts the muscles, making them flabby and weak. When used in excess, tobacco greatly affects the vision. Physicians who make the treatment of the eye a speciality tell us that when they use the magnifying bus, and throw in the light upon the retina of the eye. They can tell immediately when one is addicted to the excessive use of tobacco. It also deadens

the hearing, greatly affects the heart, producing palpitation, and when used regularly, in large quantities, results of in producing what is called "tobacco hear". The result of either smoking or chewing can often be noticed in its effects upon the nerves, rendering the person both nervous and irritable, even to small provocations Surgeons tell us that their experience in the operating-room has developed the fact that men who are addicted to the use of tobacco quite generally suffer a lack of manly fortitude, and are noticeably cowardly under the severe trail of surgical operation. Tobacco discolours the teeth, makes the breath offensive, excites the glands which secrete the saliva, and tends to produce dyspepsia; low spirits a pale face, and an emaciated form. It also tends to produce dizziness, rush of blood to the head, palpitation of the heart, loss of memory and a diseased condition of the liver. Its tendency to produce cancer of the month is generally known and such result have been noted in the death of prominent persons, such as General Grant and many others. Though many bad effects are easily traceable to the use of tobacco, its use is also a source of considerable expense; and even smoking renders the habits of some persons very disagreeable. The custom of smoking cigarettes, and inhaling the smoke into the lungs, and the blowing it out through the nostrils is especially injurious, and speedy results are sometimes visited upon its unhappy victims.

Smoking does not always terminate in intemperance, but on account of the dry and parched condition of the mucous membrane which smoking produces, its tendency is to intemperance, to connivial companionship, and the young man who does not use tobacco in any form surely abids in greater security" - Stall.

" I am of opinion that a man who uses tobacco is not fit to be husband or father. He has no right to make himself indecent and disgusting in the presence of his wife, and he has no right to curse his offspring with the legacy of a depraved organization." - Ttall.

Every woman who marries a man who is addicted to the use of intoxicating drink ever so moderately, runs the risk of eventually finding herself yoked to a drunkard instead of married to a man. But there is a worse and more prevalent habit among the young men than liquor drinking. I mean tobacco-using. To say nothing of the filthiness and indecency of the habit it is undermining the constitutions and exhausting the vitality of the young of our country at a fearful and a rapidly increasing rate. Because it does not occasion acts of violence, assaults, murders, & etc, its injurious consequences are generally supposed to be less than those of alcohol. But while alcohol excites the muscular system, tobacco torpifies the brain and nervous system, depresses all the vital energies paralyses the organic instincts, and lowers the tone of the whole moral nature. The breath of the tobacco user is always nauseous; all the exhalations from his body are pestilential. No woman can sleep in the sam room with him, much less in the same bed, without being poisoned with emanations from his breath and skin and no child can be born unto him without a more or less depraved organisations.

17. ఈ వయస్సున తాంబూలము గంధము పూలు మొదలగు భోగ్యవస్తువులు మానుము. నాయనా ! మీఁద వ్రాసిన దానిని బట్టి పొగాకు ఎంతటి విషపత్రమో తెలిసెను గదా. వాస్తవ మిట్లుండఁ గొందఱు పెద్దవారు పిల్లవాండ్రకుఁ జుట్టలు త్రాగుటకు నేర్పాటయు, దానిపొడి తలలోకి నెక్కి ంచుటకు నేర్పుటయుఁజూడ విచారమగుచున్నది. పొగ చుట్టలవలననే యంతటి కీడుండిన నింక బీడీలయం దెంత విషముండవలయునో యూహింపుము. బాలురు వీని నుపయోగింపఁజూచి సహించు పెద్దవారెట్టివారో. సారాయి కాపీనీళ్ళు తేయాకు నీళ్ళు, త్రాగుటకును పొగాకుపయోగించుటకును బాలురకు నేర్పు పెద్దలు సర్వథా నింద్యులు. బాలురపాలిట శత్రువులు. శత్రువులైన నింతటికీడు చేయఁజాలరు.

ఈ దురభ్యాసము దేశమునఁ బ్రబలుచున్నవి. తెలియక కొందఱు చెడుచున్నారు. చెడినపిమ్మటఁ దెలిసికొనియు బాగుపడఁగోరియు నభ్యాస పిశాచమునుండి తప్పించుకొనుటకు మనోదార్ఢ్యములేక యనేకులు పరితపించుచున్నారు. కొందఱు తాఁజెడ్డక్రోఁతి వనమెల్లఁ జెఱిచినట్లు పరులను జెఱుచుచున్నారు.

కాపీనీళ్ళు తేయాకునీళ్ళు నీ కభ్యాసము లేదని తెలియును. పొగాకు నీ కభ్యాసము లేకున్నను దాని నుపయోగించువారివలనఁ గొంతదోషము లేకున్నను. దాని నుపయోగించువారివలనఁ గొంతదోషము నీకు సంక్రమించుచున్నది. మీ యిల్లు పదుగురు వచ్చుపోవుస్థలము. కొందఱు పొగచుట్టలు పీల్చుచు నంగడిలోకివచ్చి యింటిలోని నిర్మలవాయువు నంతయుఁ జెఱుతురు. ఆగాలి పీల్చుటవలన మీయారోగ్యము చెడును. ఇంటికి

వచ్చినవారి నాక్షేపించుట మర్యాదకాదు. కావున మీఁద నాంగ్లభాషలో వ్రాసినదానిని అచ్చువేయించి వాకిటి తలుపున కంటించి "Smoking within the premises is strictly prohibited" ఈ యావరణములో నెవరును పొగచుట్టలు త్రాగరాదు. అని పలకపైఁ బెద్దయక్షరములతో వ్రాయించి యంటించినయెడలఁ బెద్దమనుష్యులగు వారు త్రాగుచు లోపలికి రారు. చిల్లరమనుష్యులు వచ్చిరా వెలుపలఁ బొమ్మనవచ్చును. అచ్చువేసినది చదువుకొని బాగుపడెడివారు పడనీ. ఇట్లుచేసిన మీరు బాగుపడుటేకాక కొందఱనైన బాగుపఱిచిన వారగుదురు. ఆ పుణ్యము మీకుఁ గలుగును.

నీకు హానికరములైన వానిని జెప్పితిని. నీవు బాగుపడవలయునని యెంత ప్రయత్నము చేసినను వీనిని తొలఁగించినఁ గాని బాగుపడవు. నీ దేహారోగ్యమును గాపాడు కొనలేవు. మనస్సును స్వస్థముగ నుంచుకొనలేవు. పొలములో గడ్డిగాదమప్రయత్నముగ మొలచునట్లు మనుష్యులకుఁ జెడుగుణములు తమంతఁ దామే పట్టుపడును. ఫలవృక్షములుపైరులు నాటినఁ గాని మొలవవు. అంతేగాదు, వీని నెంత బాగుగ రక్షించినను గడ్డిగాదము పీఁకి వైచువఱకుఁ దక్కి నవి వృద్ధికి రావు. కావున విశేషప్రయత్నముచే దుర్గుణముల నెల్లఁ దొలఁగించుకొని సద్గుణముల నభివృద్ధి చేసికొనవలయును.

ఇఁక నిన్ను బాగుపఱుచు మంచిగుణములఁ జెప్పెదను.

ప్రయోజన ముద్దేశింపక మందుఁడును బ్రవర్తింపఁడు కావున జన్మోద్దేశమేమి యో సదా స్మరించుకొని యా యుద్దేశము నెఱవేర్చుకొనుము. పరీక్షకైచదువునపుడు నీవు చదువునది వ్రాయునది యారోగ్యము కాపాడుకొనునది సర్వము దానికై యని యెట్లు తలఁచి ప్రవర్తించెదవో యట్టులే నీవు చేయు కార్యములన్నియు జన్మముసార్థకము చేసికొనుటకే యనుట మఱకుము. జన్మోద్దేశ మిదివఱకే చెప్పితిని. నీవు విద్య–ధనము– ఆరోగ్యము –కీర్తి–ప్రతిష్ఠ సంపాదించుట సంతానము పడయఁగోరుట యని యన్నియు ఆయుద్దేశ్యము సాధించుటకే. నడుమ నడుమ విఘ్నములు వచ్చినను భయపడరాదు. నిరుత్సాహివి కారాదు. తత్కా లమున మేలుగా నుండునది తోఁచిన దీనిని విడిచి దానికిఁబోరాదు. గుఱికొట్టు నేర్చుకొనువాఁ డెన్నిమార్లు తప్పిపోయి తుదకు జయించునో యాలోచింపుము.

2. న్యాయమార్గమున దేహకష్టము చేయుట యవమానకరమని యెంచకుము. దొంగతనము చేతను, లంచములు గొనుటచేతను, వేశ్యలవలె లంజెతికముచేతను, (భార్యలమూలమున నుద్యోగములు సంపాదించువారు కలరు.) జూదములు చేతను సంపాదించు వేలకంటె కష్టించి సంపాదించు నాలుగణాలు మేలని తలంపుము.

3. కష్టమనిని భయపడకుము. కష్టించువాఁడే ఫలమనుభవించువాఁడు. సోమరిపోతు భూమికి బరువుగ బ్రతుకును. ఆరోగ్యము ధనము విద్యకీర్తి యివియన్నియుఁ గష్టము చేతనే సాధింపఁదగినవి. పురుష ప్రయత్నములేక యేకార్యమును గాదు. బుద్ధిమంతుఁడగు సోమరికంటెను బుద్ధిహీనుఁ డయ్యుఁ బాటుపడువాఁడే శ్రేష్ఠుఁడు. తాఁబేలు కుందేలు కథ తెలియునుగదా. ఓపిక యోర్పు గలిగి పాటుపడుము.

4. ఉదయమునకుముందే నిద్రలేమ్ము.

5. అల్పకార్యముల నలక్ష్యపఱుపకుము. ఆవగింజలు చేరిన గుమ్మడికాయంత యగును. అల్ప పరమాణువుల చేతనే ప్రపంచ మేర్పడెననుట యెఱుఁగవా?

6. అహింసాదిగుణముల నభివృద్ధిపఱుచుకొనుము.

7. మితభోజివి, మితభాషివి, మితవ్యయము గలవాఁ డవు మితభోగివి కమ్ము.

8. సజ్జనులతోడ స్నేహము చేయుము. వృద్ధసేవ శ్రేయస్క రము.

9. జరయుమృతి లేనివారివలె ధనము విద్య సంపాదింపుము. ఆసన్నమృత్యువగు వానివలె ధర్మమున వానిని వినియోగింపుము.

10. సద్గ్రంథముల మాత్రమే చదువుము.

11. హానికములుగాని వినోదముల వినోదింపుము.

12. అందఱకు (నీ విరోధులకున) మేలేకోరుము.

13. ఇంద్రియ దాసుఁడవు గాకుము.

14. దైవభక్తి, మాతాపితృభక్తి, మాతృదేశభక్తి, మాతృ భాషాభక్తి గలిగి సర్వదా ప్రవర్తింపుము.

15. భార్యనుదప్పఁ దక్కి న స్త్రీల నందఱను దల్లిదోడులవలె భావించి చరింపుము.

16. ఎవరితోడను గలహింపకుము.

ఈ సద్గుణముల నభివృద్ధి చేసికొందువేని తప్పక క్షేమపడెదవు.

శ్రీరామార్పణమస్తు.

mohan
PUBLICATIONS
ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం
అజంతా హోటల్ ఎదుట, కోటగుమ్మం,
రాజమహేంద్రవరము - 533101.
ఫోన్ : 0883 - 2462565
e-mail : mohanpublications@gmail.com

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

వ్రత కథలు - పూజలు

1.	శ్రీ వినాయక వ్రతం	వెల రూ. 10-00
2.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	30-00
3.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	10-00
4.	సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	30-00
5.	వరలక్ష్మీవ్రతం	10-00
6.	కేదారేశ్వర వ్రతం	10-00
7.	త్రినాథ వ్రతం(కలర్)	10-00
8.	త్రినాథవ్రతం(సాదా)	5-00
9.	క్షీరాబ్ధి వ్రతం	12-00
10.	మంగళ గౌరీవ్రతం	10-00
11.	వైభవలక్ష్మీవ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	25-00
12.	శ్రీలక్ష్మీకుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	25-00
13.	కనకమహాలక్ష్మీవ్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	25-00
14.	సంతోషీమాతా వ్రతం	25-00
15.	ఏడు శనివారాల వ్రతం	25-00
16.	సత్యనారాయణవ్రతం	25-00
17.	శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	30-00
18.	శివదీక్ష	10-00
19.	కాత్యాయనీ వ్రతం	20-00
20.	సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	20-00
21.	తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	36-00
22.	స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
23.	స్త్రీలవ్రతకథలుస్థూలాక్షరి (నేదునూరిగంగాధరరావుగారి)	54-00
24.	పెళ్ళి పాటలు - స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరిపాటతో)	36-00
25.	సర్వదేవతా పూజావిధానం	25-00
26.	ఆరువ్రతాలు	30-00
27.	రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	10-00
28.	తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29.	శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30.	శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00

31.	లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32.	శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33.	శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34.	కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35.	శివపూజ	10-00
36.	వీరభద్ర పూజ	10-00
37.	ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38.	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39.	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40.	రామదేవుని కథ	10-00
41.	శివదేవుని కథ	10-00
42.	లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43.	వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44.	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
45.	సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46.	నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47.	రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48.	ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49.	శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50.	16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51.	పార్వతీకల్యాణం	25-00
52.	సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53.	పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54.	అష్టనాగపూజ	36-00
55.	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56.	ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57.	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58.	ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59.	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60.	హనుమద్ వ్రతం	36-00
61.	పంచాయతన పూజ	63-00
62.	28 వ్రతములు	120-00
63.	కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150-00
64.	కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)	....
65.	హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)	....
66.	గోమాత	40-00

స్తోత్రాలు సహస్రనామములు

1.	శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	45-00
2.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	50-00
3.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	50-00
4.	స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	99-00
5.	లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి	63-00
6.	స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రౌన్‌సైజు)కేస్‌బైండ్	108-00
7.	సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
8.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63)	24-00
9.	విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	25-00
10.	లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	36-00
11.	లలితా సహస్రనామములు	24-00
12.	లక్ష్మీ సహస్రనామములు	24-00
13.	దుర్గా సహస్రనామములు	24-00
14.	ఆంజనేయ సహస్రనామములు	24-00
15.	శివ సహస్రనామములు	24-00
16.	విష్ణు సహస్రనామములు	24-00
17.	గణపతి సహస్రనామములు	24-00
18.	సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	24-00
19.	గాయత్రి సహస్రనామములు	24-00
20.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	24-00
21.	శ్రీరామా సహస్రనామములు	24-00
22.	సరస్వతి సహస్రనామములు	24-00
23.	సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	24-00
24.	శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	24-00
25.	మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	24-00
26.	సంధ్యావందనం	24-00
27.	మంత్రపుష్పమ్	....
28.	త్రిభాషా హనుమాన్‌చాలీసా	15-00
29.	హనుమాన్ చాలీసా	10-00
30.	మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31.	ఆరు చాలీసాలు	10-00
32.	శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33.	వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34.	ఆరుదండకాలు	5-00
35.	వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00

36.	అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37.	దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38.	సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39.	భగవద్గీత మూలం	27-00
40.	రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41.	స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42.	పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43.	పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44.	పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45.	పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46.	మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47.	శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48.	కుజదోషం	10-00
49.	కాలసర్ప దోషం	10-00
50.	మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51.	దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52.	పంచసూక్తములు	10-00
53.	సంధ్యావందనం	10-00
54.	రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55.	గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56.	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57.	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58.	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59.	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60.	నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61.	మహాన్యాసమ్	36-00
62.	సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63.	గోమాతపూజావిధానము	10-00
64.	ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
65.	ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66.	ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67.	శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68.	అర్చన	40-00
69.	నిత్యదేవతార్చన	40-00
70.	సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71.	శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72.	చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73.	శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74.	వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75.	శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1.	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2.	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3.	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4.	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
5.	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
6.	నవనాథ చరిత్ర	99-00
7.	శ్రీసాయిచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8.	శ్రీగురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9.	సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10.	అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11.	భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12.	శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13.	శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14.	శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15.	శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16.	శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17.	"శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18.	"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19.	శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20.	శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21.	శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22.	శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23.	హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00
24.	శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25.	ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26.	షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27.	సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28.	సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29.	నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30.	శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31.	హృదయంలో సాయి	15-00
32.	శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	120-00
33.	గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72.00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	45.00
5. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	12.00
6. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	30.00
7. గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	30.00
8. శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	30.00
9. సాదా క్యాలండర్	5.00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11. తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24. దృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00
25. ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26. జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27. జ్యోతిషమర్మబోధిని	63-00
28. జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29. ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30. జాతక మకరందం	63-00
31. జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32. మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33. ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34. జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35. శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36. నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37. పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38. సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39. ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40. నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00

41.	శుభశకునాలు	30-00
42.	హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43.	సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44.	ముహూర్త దీపిక	99-00
45.	పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46.	కలలు ఫలితాలు	30-00
47.	జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48.	మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49.	జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50.	గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51.	ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52.	ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53.	జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	120-00
54.	అంగసాముద్రికం	36-00
55.	హస్త సాముద్రికం	63-00
56.	లాల్ కితాబ్	99-00
57.	శకునశాస్త్రం	63-00
58.	ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59.	పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00
60.	అష్టకవర్గు (కొండపల్లి)	63-00
61.	బృహత్‌జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62.	లగ్నరత్నాకరం	63-00
63.	షట్పంచాశిక	120-00
64.	40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	270-00
65.	40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	180-00
66.	40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67.	40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68.	40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69.	మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70.	కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71.	ముహూర్తచింతామణి	99-00
72.	సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73.	ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74.	అదృష్టరెమెడీస్	144-00
75.	గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76.	జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00
77.	జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78.	జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79.	నాడీజ్యోతిషం	63-00
80.	నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00

81. లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82. గౌతమసంహిత	63-00
83. హోరరత్నమాల	63-00
84. జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85. పుష్కర పంచాంగం (2013-14నుండి 2024-25)	560-00
86. దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87. వింత జోష్యములు	63-00
88. షోడశవర్గులు	200-00
89. రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90. చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91. కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92. బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93. గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94. శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిధున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖికాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్థరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75-00
129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహుర్త చింతామణి-పార్టు2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్‌శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ఠ సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్‌బైండ్)	200-00

వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకోనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00
5. గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6. వాస్తు పూజ	63-00
7. వాస్తు సూత్రములు	63-00
8. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9. గృహవాస్తు వర్గులు	99-00
10. విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11. విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12. విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13. ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14. శుభవాస్తు	270-00
15. వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16. వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17. హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18. గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19. వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20. గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21. జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22. వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	63-00
23. వాస్తుశిరోమణి ,,	120-00
24. వాస్తుసంగ్రహమ్ ,,	63-00
25. పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	120-00
26. వాస్తుడిండిమమ్ ,,	63-00
27. వాస్తుదుందిభి ,,	120-00
28. విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్‌బైండ్)	250-00
29. కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30. జలవాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31. మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120-00
32. వాస్తు జ్యోతి	63-00
33. మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34. వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35. వాస్తు దర్పణం	120-00

మంత్రశాస్త్రాలు

1.	మంత్రసాధన	63-00
2.	తంత్రజాలం	63-00
3.	మంత్రశక్తి	63-00
4.	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5.	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6.	తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7.	యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8.	మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9.	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10.	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11.	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12.	సదాచార దీపిక	63-00
13.	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14.	ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15.	బదనిక తంత్రమ్	63-00
16.	ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17.	గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18.	గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19.	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20.	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21.	పాశుపత తంత్రం	99-00
22.	పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23.	రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24.	మంత్రసిద్ధి	120-00
25.	పరశురామతంత్రమ్	108-00
26.	శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27.	శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28.	గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29.	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30.	శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31.	మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32.	సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33.	హవన తంత్రం	250-00
34.	షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35.	శాక్తేయతంత్రం	250-00

36. రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37. లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38. హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00
39. మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40. శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41. స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42. కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43. శాంతితంత్రమ్	250-00
44. యంత్రసిద్ధి	360-00
45. శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360-00
46. మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాకల్పమ్)	360-00
47. మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాకల్పమ్)	360-00
48. మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49. ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50. కామధేనువు తంత్రం	360-00
51. శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52. శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53. కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54. ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55. సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1. భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2. భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3. భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2. గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3. గణేశోపాసన 2	99-00
4. నవగ్రహవైభవం	99-00
5. నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6. నవగ్రహ వేదం	99-00
7. శనిగ్రహారాధన	99-00
8. ఆదిత్యారాధన	99-00
9. సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10. శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11. లక్ష్మీఆరాధన	99-00
12. హనుమదారాధన	99-00
13. లలితారాధన	99-00

14.	శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15.	గాయత్రీ ఆరాధన	99-00
16.	వీరభద్రారాధన	99-00
17.	కుజగ్రహారాధన	99-00
18.	భైరవారాధన	99-00
19.	దైవారాధన	99-00
20.	గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21.	శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22.	హయగ్రీవారాధన	99-00
23.	లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24.	శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25.	దేవీ లీలామృతం	99-00
26.	పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27.	పురాణపండ రామాయణం	99-00
28.	పురాణపండ భారతం	99-00
29.	పురాణపండ భాగవతం	99-00
30.	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31.	కాలసర్ప యోగం	99-00
32.	నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33.	నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34.	వేదసూక్తములు	99-00
35.	వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36.	పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37.	సూక్తిరత్నాలు	99-00
38.	హనుమచ్చరిత్ర	99-00
39.	నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40.	నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41.	సాలగ్రామములు	99-00
42.	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43.	శనిగ్రహరెమిడీస్	99-00
44.	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45.	వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్‌మ్యాచింగ్‌గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46.	మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్) ,,	99-00
47.	మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్‌కరక్షన్ ,,	99-00
48.	న్యూమరాలజీ రెమిడీస్	99-00
49.	మూకపంచశతీ	99-00
50.	శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00
51.	రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52.	ఉపాసన విధానం	99-00
53.	పంచమవేదం మహాభారతం	99-00

54. దేవుళ్ళు డాట్ కామ్		99-00
55. గణపతిభాష్యం		99-00
56. యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి		99-00
57. నవయోగులు		99-00
58. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు		99-00
59. సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)		99-00
60. సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్‌బైండింగ్)		216-00
61. సకలదేవతా సహస్రనామములు		99-00
62. ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి		99-00
63. బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు		99-00
64. సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు		99-00
65. శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి		99-00
66. శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం		99-00
67. మార్షల్‌ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)		99-00
68. మ్యాజిక్‌గైడ్		99-00
69. చదరంగం		99-00
70. పంచముఖ హనుమత్ వైభవం		63-00
71. గరుడపురాణం		40-00
72. మాఘపురాణం		36-00
73. శివపురాణం		36-00
74. వైశాఖపురాణం		36-00
75. కార్తీక పురాణం		36-00
76. కార్తీక పురాణం (చిన్నది)		25-00
77. సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ		63-00
78. పెద్దబాలశిక్ష		50-00
79. గాయత్రీ మహిమ		36-00
80. వృక్షదేవతలు		63-00
81. యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక		200-00
82. సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్		150-00
83. చతుర్వేదములు		120-00
84. నవగ్రహారాధన		120-00
85. తాళపత్ర సమాహార గోపురం		120-00
86. మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్‌బైండు)		250-00
87. మానవధర్మములు		120-00
88. వేదమంత్ర సంహిత		120-00
89. సహస్రలింగార్చన		120-00
90. శ్రీ శివగీత		120-00
91. ద్వాదశఉపనిషత్తులు		120-00
92. పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్‌బైండ్)	250-00
(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	సాదా	120-00
93. బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము		200-00
94. బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
95. బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము		200-00

96. కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు 63-00
97. దక్షిణావృత శంఖములు 63-00
98. 108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని 36-00
99. ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్) 270-00
100. భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని 99-00
101. చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర 36-00
102. భగవత్‌స్తుతి 63-00
103. సూర్యోపాసన 36-00
104. కాశీఖండం 250-00
105. దేవీభాగవతం 360-00
106. శ్రీ ఆంజనేయం 216-00
107. ధర్మసందేహాలు 216-00
108. ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు 250-00
109. రామాయణం 600-00
110. పోతన భాగవతం 900-00
111. శివమంత్రములు 63-00

వైద్య గ్రంథాలు

1. ఆహారం ఆరోగ్యం 36-00
2. మూలికావైద్య చిట్కాలు 36-00
3. ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు 30-00
4. గృహవైద్య రహస్యాలు 36-00
5. గృహవైద్యసారం 36-00
6. హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స) 63-00
7. ప్రకృతివైద్యం 36-00
8. ఆహారం-వైద్యం 99-00
9. సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం 99-00
10. ఆయుర్వేదమ్ 36-00
11. ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక 99-00
12. దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు) 99-00
13. ఏకమూలికావైద్యం 99-00
14. అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు) 1200-00
15. రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్ 99-00
16. ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం 99-00
17. ఒబెసిటీ 99-00
18. హెల్త్‌గైడ్ 99-00
19. ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం 99-00
20. ఫుడ్‌థెరపి 63-00

21.	న్యాచురల్‌థెరపి	99-00
22.	సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23.	కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24.	యోగామంత్ర	63-00
25.	యోగా మండే టు సండే	63-00
26.	హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	99-00
27.	హెల్త్‌ఫైల్	108-00
28.	వస్తుగుణపాఠం	250-00
29.	రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30.	వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31.	నాటువైద్యం -(కేస్‌బైండ్)	360-00
32.	నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33.	ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1.	శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	30-00
2.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	63-00
3.	శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
4.	శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
5.	హారతిగైకొనుమా	40-00
6.	శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00
9.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10.	భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11.	దేవీలీలామృతం	99-00
12.	శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13.	దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14.	భవానీదీక్ష P	10-00
15.	దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17.	అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

భజనలు - కీర్తనలు

1.	అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2.	శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3.	సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4.	వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5.	సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6.	సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7.	చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8.	జాతీయ గీతాలు	10-00
9.	దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10.	పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11.	గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12.	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13.	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14.	భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	36-00
15.	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16.	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17.	అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

హిట్ సాంగ్స్

1.	ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2.	ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3.	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4.	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00
5.	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6.	ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7.	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8.	సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	63-00
3.	శాకాహార వంటలు	30-00
4.	మాంసాహారవంటలు	30-00
5.	చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6.	అందానికి చిట్కాలు	30-00
7.	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8.	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	36-00
10.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11.	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12.	పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13.	పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14.	వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15.	బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16.	పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17.	మైక్రోవోవెన్ వంటలు	99-00
18.	సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19.	పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20.	పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21.	మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22.	మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23.	నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24.	మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకములు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

మావద్ద లభించు గ్రంథములు...మోహన్ పబ్లికేషన్స్, కోటగుమ్మం,రాజమహేంద్రవరం.

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్‌బుక్ (క్రౌన్‌సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00
కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00

ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు	
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన ,,	250-00
నారద సంహిత ,,	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము ,,	60-00
మయమతము - వచనము ,,	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము ,,	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	......
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)	....
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు ,,	....
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక ,,	....
మహాదశా పారిజాతం ,,	....
వాస్తు నారాయణీయం ,,	120-00
యోగావళీఖండం ,,	120-00
ముహూర్తసింధువు	150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)	1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)	370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)	590-00
సాయి... ,,	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి ,,	200-00
ఆరతిసాయిబాబా ,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)	500-00
తాజుద్దీన్‌బాబా సచ్చరిత్ర	100-00

సుమారు 100 సం॥రాలు నాటి ప్రాచీన ప్రతులు (జిరాక్స్ ప్రింట్)

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ది కారికలు	200-00
నపుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00
హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్థంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00

గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేధిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్ధ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00
వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00

శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తొట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చిన్తామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ఠ సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్మృతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్తంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహుర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00

mohan
PUBLICATIONS
ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

grantha nidhi
THE TREASURE OF PAGES